DRAUGAS
4545 W. 63-RD ST.,
CHICAGO, ILL. 60629
U.S.A.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 48(1035) LAPKRIČIO - NOVEMBER 27 • 1969 LIETUVIŲ ŠVIETIMO IR ŠEIMOS METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 140, ONT. CANADA • Tel. 368-6813

Aušros keliu 1949-69

PROF. DR. ANTANAS RAMŪNAS

Mes ne savo ugnimi žėruojam,
Mes ne sau aplinkui šviesą liejam
A. Jakštas-Dambrauskas

Prieš 20 metų (1949) šių eilučių autoriui teko rašyti įžanginį pirmajam "Tėviškės Žiburių" numeriui. Nuo to laiko nutekėjo daug, oi daug vandenų Nemunu ir srauniais Lietuvos upeliais bei upėmis. Nuo to liko daug lūžių ir dūžių sukrėtė žmogaus, tautų ir žmonijos sąmonę ir pasąmonę. Nuo to laiko pasaulis pasikeitė ir jau įžengė į naujo — **kosminio amžiaus aušrą** (žiūr. Antanas Ramūnas, "Iš sutemų į aušrą"). Mėnulio pasiekimas — tai tik pradžia. Po to, ko gero, seks ne tik mėnulio, bet ir visatos kolonizacija bei eksploatacija.

Per tuos 20 metų trys pagrindinės gairės nužymėjo "Tėviškės Žiburių" mąstyseną: 1. **tarptautinės padėties keitimasis**, 2. **lietuvių tautos likimas ir laimėjimai praeityje**, 3. **lietuvių tautos bei išeivijos laisvės ir kūrybos keliai.**

★ ★ ★

Po pirmojo pasaulinio karo nereikėjo būti pranašu ar aiškiaregiu numatyti, jog naujas Vokietijos ir Rusijos susikirtimas gali atnešti ne tik Lietuvai, bet ir visiems centrinės Europos kraštams permainą ar net žlugimą. Žinoma, to meto centrinei Europai buvo galimybė susiorganizuoti federaciniais pagrindais ir iškilti kaip "trečiajai jėgai" žemyninės ir pasaulinės politikos svarstyklėse. Deja, ši istorinė proga nebuvo laiku suvokta, išsiaiškinta, įgyvendinta. 1932-33 m. Hitleriui kylant į Europos gyvenimo paviršių ir atskleidžiant savo baisius planus, šių eilučių autorius rašė "Naujosios Romuvos" puslapiuose perspėjantį straipsnį "Tarp Hitlerio kūjo ir Stalino priekalo". 1939-1945 m. rytų bei rusų priekalas pasirodė stipresnis už vakarų bei vokiečių kūjį ir visiškai sutrupino pastarąjį! Bet ar panaši dalykų raida neiškyla šiandien rytuose tarp maskviečio ir kiniečio, t.y. tarp rusiškojo kūjo ir kinietiško priekalo? Atrodo, jog artėjanti naujų pasikeitimų banga ne tik centrinėj Europoj, bet ir rytų-vakarų sankryžoj vyks ir jau vyksta galimo Rusijos-Kinijos susikirtimo poveikyje. Kinijos laipsniškas stiprėjimas bei jos susikibimas su Rusija iš vienos pusės ir centrinės Europos kraštų laisvėjimas iš antros pusės yra, atrodo, proporcingame santykyje. Kas gi gali užtvenkti ar sulaikyti pasaulinį laisvės išsiveržimų potvynį? Rusijos-Kinijos susidūrimo poveikyje iškils daugiatautis, daugiarasis centrinės Europos kultūrų ir religijų pasaulis! Visapasaulinės istorijos tvano bangos iškyla, ateina, praeina, bet **laisvės ir kūrybinės saviraiškos siekimas žmogaus, tautų ir žmonijos sieloj per amžius lieka nemarus.**

★ ★ ★

Lietuva — tai ledynkalnis priešistorinių ir istorinių amžių mariose. Tik mažytė jos paviršiaus dalis yra prieinama mūsų įprastiniam vyzdžiui. Visa kita — paslėpta giliai praeityje. Bet šis ledynkalnis — tai ne "Titanikas", įsmigęs Atlanto vandenų dugne. Jis pats išplauks pasaulinių įvykių tėkmėje į paviršių ir vieną dieną nustebins Europos ir žemės tautas savo retu, originaliu kalbos, dvasios, kultūros ir religijos pirmavaizdžiu bei poveikiu pasaulyje. (Plg. A. Meillet, Introduction a l'etude comparative des langues indo-europeennes. Paris 1937. Plg. Suniti Kumar Chatterji, Balts and Aryans in Their Indo-European Background. Simla, Indian Institute of Advanced Study, 1968).

Istorinė Lietuva buvo tarsi vaivorykštė, juosianti rytus ir vakarus, šiaurę ir pietus. Reto politinio ir pedagoginio genijaus savybę pripažįsta Lietuvai net ir labiausiai abejingi jos kaimynai. Ir jeigu reiktų pirmavaizdžio organizuoti jungtinei Europai, tai tokiu pirmavaizdžiu galėtų būti istorinė Lietuva, kurios nemari dvasia išreikšta "Lietuvos statute".

★ ★ ★

"Tėviškės Žiburiai" gimė žadinti naujosios aušros, t.y. mūsų religinio, kultūrinio, tautinio prisikėlimo. Jie stengėsi puoselėti lietuviškose širdyse laisvės ir kūrybinių polėkių žiburius dar tuo metu, kai Europą dengė juodos pokario sutemos, o Lietuvą ir vidurio Europą buvo sukaustęs stalininis gruodas.

Per sutemas žygiuoti sunku, bet kelias į aušrą veda per jas. Svarbu tad nepasimesti, ištverti, iškentėti. Auksas ištiriamas ugnyje, o žmogus ir tauta — kančioje. Šiandieną, kad ir neryškiai, jau galima įžiūrėti naujos laisvės aušros artėjimą, t.y. imperinės kolonizacijos žlugimą ne tik Azijoj, Afrikoj, P. Amerikoj, bet ir Europoj, taigi ir Lietuvoje. Naujos vilties dvasia turėtų pabusti kiekviename lietuvyje ir skatinti ištvermei, besireiškiančiai įvairiom formom, bet vieningu siekiu.

Baigdamas šias eilutes, negaliu netarti keleto žodžių ir pačiam sukaktuvininkui "Tėviškės Žiburiams". Mielasis sukaktuvininke, sėkmingai išgyvenęs savo vaikystės bei jaunuolio amžių, ryžtingai ženki į brandos amžių, ir toliau skleisdamas lietuviškai krikščionišką dvasią tautiečių širdyse bei žadindamas jų sąžinę ir sąmonę. Plurimos annos!

KANADOS ĮVYKIAI

UŽ NEPRIKLAUSOMYBĘ

Šv. Jono Kr. draugijų federacija pasisakė už Kvebeko atsiskyrimą nuo Kanados ir pilną nepriklausomybę, kad provincija galėtų įgyvendinti tautinius ir ekonominius siekius. Montrealyje įvykusiame suvažiavime dalyvavo 14 Šv. Jono Kr. draugijų skyrių, atstovavusių 165.000 narių. Už separatizmą balsavo 117 atstovų, prieš — 16. Iš šios organizacijos neseniai pasitraukė St. Jerome skyrius, reikalaudamas nepriklausomybės Kvebekui, o dabar išstojo Kanados federaciją rėmę Kvebeko miesto, Sherbrooke ir Valleyfield skyriai. Suvažiavimo dalyviai priėmė rezoliuciją, kuri Šv. Jono Kr. draugijų federaciją atriboja nuo politinių Kvebeko partijų, bet jie visdėlto pageidauja, kad partijų pagrindinėmis ateities veiklos gairėmis būtų laikomas Kvebeko atsiskyrimas nuo Kanados ir pilna nepriklausomybė.

Pirmasis Kanados erdvių satelitas telefono ir televizijos ryšiams vadinsis "Anik". Šis žodis eskimų kalboje reiškia brolį. Pavadinimo konkurso komitetas, kurį sudarė poetas L. Cohen, ryšių teoretikas prof. M. McLuhan, dramaturgas, aktorius ir rež. G. Gelinas, laimėtoja pripažino montrealietę J. F. Czapla, pasiūliusią "Aniko" vardą. Jai bus apmokėta kelionė į Cape Kennedy, kur 1972 m. "Anik" amerikiečių raketa numatoma iššauti į erdves.

Federacinio sveikatos ministerio J. Turner pranešimu, š. m. gruodžio 1 d. automobilių vairuotojams įvedama priverstinė kvapo analizė. Jeigu specialus kvapo analizatorius vairuotojo kraujo sistemoje ras daugiau kaip 0,08% alkoholio, už automobilio vairavimą girtame stovyje vairuotojas galės būti baudžiamas iki $1.000 piniginė bauda ir puse metų kalėjimo. Atsisakiusiems atlikti kvapo analizę grės ta pati bauda. Pasak J. Turner, pernai automobilių nelaimėse Kanadoje žuvo 5.254 asmenys. Dėl pusės šio skaičiaus mirties kaltė tenka alkoholiui.

Kanados statistikos biuro duomenimis. kviečių atsargos pakilo iki 1.534.600.000 bušelių. Į ši skaičiu įeina buvusi ligšiolinė 850.000.000 bušelių atsarga ir šiemetinis 685.000.000 bušelių kviečių derlius. Rugsėjo 1 d. pagrindiniai kviečių augintojai pasauly — Kanada, JAV, Aust-

(Nukelta į 10-tą psl.)

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 1 Kaina 10 c. 1949 m. GRUODŽIO mėn. 24 d. Price 10 c.

JAUKIU Šv. KALĖDU - LAIMINGU NAUJUJU 1950

Betlejaus šviesa

Savaitės apžvalga

Taip atrodė pirmasis "Tėviškės Žiburių" numeris, išleistas prieš pat Kalėdas 1949 m. gruodžio 24 d.

Ženklas pavergtoms tautoms

Pavergtųjų tautų ir jų draugų aktyvumas kelia susirūpinimą rusuose

Prosovietinių grupių padidėjęs aktyvumas laisvojo pasaulio centruose paskatina gyviau pajudėti ir antisovietines grupes. Prezidento R. Niksono "tylinčioji dauguma" jau pradėjo reikšti savo nusistatymą kaip reakciją į prosovietines demonstracijas, skatinančias Vašingtoną kapituliuoti ir pasitraukti iš Vietnamo. Sujudo "tylinčiosios daugumos" žmonės ir Britanijoj. Lapkričio 9-16 dienomis pirmą kartą tokiu plačiu mastu buvo surengta Pavergtųjų Tautų Savaitė Londone ir iš dalies kituose miestuose.

Privati iniciatyva

Savaitė surengta ne vyriausybės paskatinimu, bet privačios britų organizacijos "British League for European Freedom", kurioje dalyvauja gana žymūs britų veikėjai bei politikai. Savaitės programa pradėta įvairių tikybų bendromis pamaldomis St. Martins-in-the-Field šventovėje. Tą dieną mieste buvo dalinami atsišaukimai, kuriuose paaiškinta Pavergtųjų Tautų Savaitės prasmė. Lapkričio 12 d. lordo St. Oswald rūpesčiu parlamento rūmų Grand Committee Room sukviestas parlamentarų, spaudos atstovų ir visuomenės veikėjų susirinkimas. Jame buvo paaiškinta, kad nauja iniciatyva norima atkreipti plačiosios visuomenės ir vyriausybės dėmesį į faktą, kad šiais laisvės laikais rusų ir kiniečių imperijose yra pavergti milijonai žmonių, kurių žymi dalis žuvo tas imperijas bekuriant. Be to, kaikurių tautybių organizacijos surengė atskirus priėmimus įvairiems britų ir kitų kraštų veikėjams. Buvo paruošti memorandumai Britanijos vyriausybei. Juos įteikė premjerui paskirų tautybių delegacijos, iškeldamos savo specifines problemas bei informuodamos apie savo kraštų būklę sovietinėje vergijoje.

Lietuvių memorandumai

Tokį memorandumą įteikė ir lietuvių delegacija, kuri buvo priimta ministerio pirmininko. Memorandumą paruošė Britanijos Lietuvių Sąjunga. Jame priminta slaptoji Molotovo-Ribbentropo sutartis, pasirašyta Maskvoje prieš 30 metų, be to, nušviesta Lietuvos būklė sovietinėje okupacijoje. Memorandume pabrėžta ir tai, kad Sov. Sąjunga įvairiais būdais jieško tarptautinio dabartinių savo sienų įteisinimo. Britanijos vyriausybė prašoma ir toliau nepripažinti Lietuvos aneksijos. Štai memorandumo ištrauka:

Sovietijos vyriausybė, prisidengdama Europos saugumo sutarties derybų skraiste, bando išgauti nuolatinį pripažinimą dabartinių savo sienų. Mes tikimės, kad Jungtinės Karalijos vyriausybė artėjančiuose pasitarimuose dėl Europos saugumo laikysis Atlanto chartos dvasios ir atsisakys pripažinti Lietuvos aneksiją prie Sovietų Sąjungos. Taipgi mes tikimės, kad Jungtinės Karalijos vyriausybė pareikalaus, kaip išankstinės sąlygos konferencijai, kad būtų panaikinta 1939 m. Sov. Sąjungos-Vokietijos nepuolimo sutartis su visais jos slaptaisiais protokolais ir kad būtų atstatyta Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių nepriklausomybė. Sveikindami kiekvieną iniciatyvą, vedančią Europą saugumo linkme, mes manome, kad tas saugumas turi būti pagrįstas Europos tautų laisve ir nepriklausomybe.

Pavergtųjų Tautų Savaitės rengėjai nesitenkino vien memorandumais. Jie stengėsi pasiekti ir plačiąją visuomenę. Tam tikslui surengta demonstracija — eitynės nuo Hyde parko į Whitehall, kur prie paminklo padėtas vainikas.

Aplamai, pirmoji Pavergtųjų Tautų Savaitė Londone buvo sėkminga. Ateityje tikimasi ją išplėsti ir į kitus miestus.

Rusų baimė

Panašūs vieši antisovietiniai reiškiniai Maskvoje kelia susirūpinimą. Pavergtos tautos sovietinėje imperijoje dabartiniams valdovams yra tikra rakštis. Dėlto jie varžo savo pavergtuosius brutalia jėga. Į Čekoslovakiją jie pasiuntė tankus. O ir kituose kraštuose jie nemažiau budi. Tiktai į Vakarus jie negali pasiųsti savo tankų — tik šnipus, nes ant kulnų lipa Kinija. Dėlto blaivesnieji rusai yra susirūpinę savo krašto ateitimi. Tai liudija pvz. amerikiečių korespondentas Anatole Shub, kuris jau praėjusį pavasarį (1969. III. 31) rašė "The International Herald Tribune laikraštyje, kur jis cituoja vieno ruso pareiškimą:

Jei kiltų karas tarp Kinijos ir Sov. Sąjungos, kas atsitiktų mūsų pasienių srityse, kur gyvena nepatenkintos nerusų tautos? Ar žinote, kad didesnė pusė mūsų koncentracijos stovyklų kalinių šiuo metu yra vadinamieji "buržuaziniai nacionalistai" — latviai, lietuviai, gruzinai, ukrainiečiai ir kiti? Jei nebus radikalaus politikos pasikeitimo bei grįžimo į Lenino principus, pripažįstančius nepriklausomybę suomiams, baltiečiams ir kt., — visos šios tautos karą su Kinija laikys ženklu sukilti prieš rusų kolonizmą (kaip jie vadina), nors mes, rusai, žinome, kad tai ne kas kita kaip stalinizmas . . ."

KOR.

Pasaulio įvykiai

AMERIKIEČIŲ ANTRASIS ŽYGIS Į MĖNULĮ PRALENKĖ DIDŽIAUSIŲ optimistų viltis. Astronautai Charles Conrad ir Alan Bean mažuoju erdvėlaiviu "Intrepid" nusileido 600 pėdų atstume nuo automatinės "Surveyor III" stoties, kuri mėnulin buvo nusiųsta 1967 m. pavasarį. Tai buvo neįtikėtinas navigacijos triumfas. Mėnulio paviršiuje astronautai praleido beveik 32 valandas, kurių 8 buvo skirtos eksperimentams, uolų rinkimui, "Surveyor III" stoties aplankymui ir jos penkių dalių atgabenimui į "Intrepid" erdvėlaivį. Vienintele nesėkme tenka laikyti spalvotos televizijos siųstuvo sugedimą. Milijonai žemės gyventojų šį kartą negalėjo stebėti astronautų pasivaikščiojimo mėnulyje. Astronautų teigimu, mėnulio uolos yra rudos, pilkos ir net baltos spalvos, padengtos juodų dulkių sluogsniu. Ch. Conrad ir A. Bean mėnulyje paliko seismografą ir keturis kitus jautrius instrumentus mėnulio atmosferai tirti, aprūpintus atomine baterija, kurios gaminama elektros srovė šią aparatūrą apsaugos nuo 14 parų trunkančios mėnulio nakties šalčio. Be jokių sunkumų praėjo "Intrepid" pakilimas nuo mėnulio ir susitikimas su pagrindiniu "Yankee Clipper" erdvėlaiviu ir astronautu R. Gordonu. Mažasis 5.245 svarų erdvėlaivis "Intrepid" buvo atjungtas nuo pagrindinio ir radijo bangomis iš žemės nukreiptas į mėnulį. Jo atsidaužimas 3.700 mylių greičiu nustebino mokslininkus žemėje. Nors smūgis nebuvo stiprus, seismografas užregistravo ištisą pusvalandį trukusį mėnulio paviršiaus virpėjimą. Varpo aidą primenantis virpėjimas įtaigoja, kad mėnulio struktūra yra kitokia nei žemės. Astronautai sėkmingai nusileido Ramiajame vandenyne prie Samoa salos, kur jų laukė amerikiečių lėktuvnešis "Hornet". Nusileido 3 mylių atstume.

ATOMINIAI GINKLAI

Lapkričio 17 d. Suomijos užsienio reikalų ministeris A. Karjalainen Helsinkyje atidarė konferenciją strateginių ginklų apribojimo klausimu. Sovietų delegacijai vadovauja užsienio reikalų ministerio pavaduotojas V. Semionovas, amerikiečių — G. Smith, ginklų kontrolės ir nusiginklavimo agentūros vadovas. Posėdžiai pakaitomis vyksta J. A. V. ir Sovietų Sąjungos ambasadose. Konferencija yra parengiamojo pobūdžio, turinti tikslą paruošti darbotvarkę augštesniųjų pareigūnų susitikimams 1970 m. pradžioje Vienoje ar kuriame nors kitame Europos mieste. Amerikiečių atstovai prasitarė, kad jie sutiktų sustabdyti raketų su keliais atominiais užtaisais bandymus. Sovietų delegatai atsisakė betkokių komentarų, nes šiuo klausimu sprendimas turįs būti padarytas Maskvoje.

SPAUDIMAS KOMUNISTAMS

Prez. R. Niksonas bando daryti diplomatinį spaudimą komunistams Paryžiaus taikos derybose. Tai liudija vyriausio amerikiečių delegacijos vadovo ambasadoriaus H. C. Lodge ir jo pavaduotojo L. Walsh paskelbtas atsistatydinimas, kuris įsigalios gruodžio 8 d. Baltieji rūmai atsisakė į jų vietas paskirti kitus asmenis, delegacijos vadovybę palikdami žemesnio rango diplomatui P. Habib. Ambasadorius H. C. Lodge kaltę dėl atsistatydinimo suvertė komunistų nenorui užbaigti Vietnamo karą kompromisu. Amerikiečių delegacija yra padariusi daug kompromisinių pasiūlymų, bet iš komunistų ji nesusilaukė jokių nuolaidų. Pagrindinių delegatų atšaukimas yra aiškus įspėjimas komunistams, kad prez. R. Niksonas gali nutraukti nesėkmingas derybas ir imtis kitų sprendimų. Vienas jų — amerikiečių kovos dalinių pakeitimas P. Vietnamo kariais, jų paramai paliekant aviaciją ir artileriją.

UŽMIRŠKITE AŠARAS

Ameriką sukrėtė kariuomenės vadovybės pranešimas, kad ltn. W. Calley bus keliama byla už civilių gyventojų žudymą P. Vietnamo Quong Nai provincijoje. Tardomi ir kiti jo dalinio vyrai. Spaudoje šis incidentas išaugo iki kelių šimtų aukų, kai tuo tarpu iš tikrųjų reikalas liečia tik maždaug šimtą vieno kaimelio žuvusių gyventojų. Senatorius Ch. Goodwell įvykiui tirti pasiūlė sudaryti specialią senato komisiją. Aštrų tiesos žodį šia proga Amerikai tarė Britanijos buvęs užsienio reikalų ministeris, dabartinis darbiečių partijos vado pavaduotojas G. Brown, patardamas užmiršti bereikalingas ašaras. Jo nuomone, kiekviename kare abi kariaujančios pusės padaro nusikaltimų. Britai ištisą dešimtmetį žiauriomis priemonėmis grūmėsi su komunistais Malajuose, bet šiandien šios srities gyventojai yra laisvi. Britanija laikėsi griežtos linijos Azijoje. Jos pareigas šiandien yra perėmę amerikiečiai. Užuot lieję bereikalingas ašaras, jie turėtų pasispausti ir užbaigti P. Vietname pradėtą darbą. Šis G. Brown pareiškimas užrūstino daugelį darbiečių partijos parlamentarų.

SPROGO SOVIETŲ RAKETA

Amerikiečių žurnalo "Aviation Week and Space Technology" ir britų televizijos komentatoriaus P. Fairley pranešimu, sovietų Baikonuro kosmodrome praėjusią vasarą sprogo naujoji "Tiuratano" raketa, visu milijonu svarų stipresnė už amerikiečių raketą "Saturn 5", kurios dėka amerikiečiai jau du kartus nusileido mėnulyje. Nelaimė paralyžavo sovietų pastangas nuleisti kosmonautus mėnulyje ir sudaryti skriejančią platformą orbitoje aplink žemę. Sprogimo nuotraukas yra padarę virš Baikonuro praskrendantys amerikiečių žvalgybos satelitai, bet jos niekada nebuvo duotos spaudai. Sprogimo faktas taipgi liko nutylėtas.

GRĄŽINS OKINAVĄ

Japonijos premjerui E. Sato didelių rūpesčių sudaro nuolatinės demonstracijos, kurių dalyviai reikalauja susigrąžinti II D. karo metais amerikiečių užimtą Okinavos salą. Šiuo klausimus premjeras E. Sato tarėsi su prez. R. Niksonu Vašingtone. Bendrame pranešime skelbiama, kad Okinava Japonijai bus sugrąžinta 1972 m. Amerikiečiai išsiveš atominius ginklus, bet pasilaikys savo karines bazes. Jeigu kiltų karas Korėjoje, amerikiečiai galės naudotis visomis bazėmis pačioj Japonijoj. Premjeras E. Sato taipgi įsipareigojo, užbaigus karą Vietname, talkinti amerikiečiams finansais Vietnamo, Kambodijos ir Laos atstatyme.

PAGROBĖ LĖKTUVĄ

Du jauni lenkai W. Szemonkiewycz ir C. Zolotucho, radijo ir automobilių mechanikai, ginkluoti žaisliniais pistoletais, privertė iš Vroclavo į Varšuvą skridusį lenkų keleivinį lėktuvą "Antonov-24" nusileisti Vienoje. Čia jie pasiprašė politinės globos, o jų pavyzdžiu pasekė ir lėktuvu skridęs vienas katalikų kunigas. Prieš kelias savaites du R. Vokietijos vokiečiai lenkų keleivinį lėktuvą privertė nusileisti V. Berlyno prancūzų zonoje. Kadangi Berlynas tebėra keturių karą laimėjusių komendantų žinioje, prancūzai lėktuvo pagrobėjus nuteisė kalėti porą metų.

NAUJŲJŲ NACIŲ VARGAI

Truškinančio pralaimėjimo federacinio parlamento rinkimuose susilaukusi A. von Thaddeno naujųjų nacių NPD partija norėjo suorganizuoti 700 atstovų metinį suvažiavimą Saarbruekkene, bet miesto savivaldybė atsisakė duoti leidimą, bijodama prieš nacius nukreiptų masinių demonstracijų. Rengėjai kreipėsi į teismą, bet nieko nepešė. Leidimo suvažiavimui dabar jie žada jieškoti konstituciniame teisme. Vokiečių spauda šiuo klausimu laikosi demokratinės linijos: jeigu NPD yra konstitucijos pripažinta partija, vyriausybė turi sudaryti salygas jos suvažiavimams. Priešingu atveju NPD partiją reikėtų uždaryti. Atrodo, tai padarys V. Berlyne ir kitose vietovėse po rinkimų pasireiškęs narių išstojimas iš NPD.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaktorius — k. dr. Pr. Gaidamavičius; redakcijos narys — Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $6, pusmetinė—$3.50. Rėmėjo metinė prenumerata $1
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Publ. by Žiburiai (Canadian Lithuanian) R. Catholic Cultural Soc., Inc
Subscribtion rates: $6 per year, $3.50 per 6 months.
Deadline for advertisements — Thursday
Second class mail registration number 0509.
941 Dundas Street West, Toronto 140, Ont., Canada
Tel. 368-6813

RELIGINIAME GYVENIME

★ **Popiežius Paulius** VI, kalbėdamas apie laisvės ir asmenybės kultą bei revoliucines sąvokas, kurios yra pritaikomos kiekvienos rūšies pažangai, reformai ir atsinaujinimui, visą Bendrijos tradiciją suskirstė į tris kategorijas: 1. nepakeičiamą, kuri būtina pačios Bendrijos egzistencijai bei gyvastingumui; 2. diskutuotiną; 3. nereikalingą, kurios kaikurie elementai gali net būti atgyvenę ir todėl reformuotini arba visiškai atmestini. Visdėlto sprendimas, kuriai kategorijai kas priklauso, negali būti padarytas paskiro asmens ar paskirų asmenų grupės. "Bendrija, sekdama santarybos mintį, tradiciją vertina per savo pripažintuosius organus, ir tikintieji negali tos privilegijos sau pasisavinti ar net prieštarauti sprendimui."

★ **Baigiamieji pakeitimai Mišiose,** kurie turėjo būti atlikti š. m. lapkričio 30 d., popiežiaus patvarkymu buvo pratęsti dvejiem metam, atsižvelgiant į kaikurių tautų sunkumus su naujų tekstų vertimu. Tačiau daugelis kraštų tuos pakeitimus įves šiais metais arba ateinančių metų pradžioje. Kanada bus pirmasis kraštas, kuriame angliškai kalbą katalikai pradės naujaisiais pakeitimais naudotis nuo š.m. lapkričio 30 d. Naujieji pakeitimai lietuvių kalba bus įvesti kiek vėliau, nes tekstai dar nėra atspausdinti.

★ **Naujojo Olandų Katechizmo** angliškajam vertimui galiausiai duotas "imprimatur" — leidimas spausdinti, pridėjus popiežiaus paskirtosios komisijos padarytų pataisų priedą. Anksčiau tam vertimui "imprimatur" buvo atšauktas.

★ **Arkiv. Joseph Tawil,** melchitų apeigų patriarchinis vikaras Damaske, Sirijoje, popiežiaus Pauliaus VI paskirtas melchitų katalikų egzarchu Š. Amerikai su pažadu, kad jo titulas "egzarchas" (atsakingas Rytų Apeigų Kongregacijai) bus pakeistas į "eparchą" (atsakingą melchitų patriarchui). Tokiu būdu buvo išspręstas konfliktas tarp Rytų Apeigų Kongregacijos ir melchitų patriarcho Maksimos V Hakim. Nesutarimai iškilo, kai mirus Š. Amerikos egzarchui Justinui Abraham Najmy, Rytų Kongregacija, laikydama Š. Ameriką už patriarchato ribų, siūlė savo kandidatus į mirusiojo vietą, o patriarchas Maksimos V, laikydamas kiekvieną melchitų-katalikų bendruomenę savo bendrijos dalimi, kur ji bebūtų, siūlė savo kandidatus. Tarpininku tarp kongregacijos ir patriarcho popiežius paskyrė arkiv. Tawil, kurį vėliau ir paskyrė egzarchu Š. Amerikai. Šv. Tėvas savo pažadu, kad "egzarcho" titulas bus pakeistas "eparchu", aiškiai pritarė patriarcho Maksimos V "teritorijos" sampratai. Melchitų katalikų Š. Amerikoje yra apie 85,000.

★ **Amerikos vyskupų konferencija** neseniai buvo sušaukusi kas pusmetį vykstantį susirinkimą, kuriame dalyvavo apie 250 vyskupų. Jie nutarė savo vyskupijose išbandyti naują teismo būdą, kur susivaidijusios pusės pirmiausia bus nukreipiamos į susitaikinimo tarybą ir tik nepavykus jų sutaikyti byla eis į bažnytinį teismą. Pakartotinai buvo pasisakyta už kunigų būtiną celibatą su įspėjimu, kad neturėtų tapti kunigais tie, kurie tikisi netolimoje ateityje susilaukti Bendrijos leidimo vesti. Tai esą būtų vien savęs apgaudinėjimas. Buvo įsteigtas centras negrų katalikų reikalams, o taipgi sudaryta 8 narių komisija kandidatams į vyskupus parinkti ir pristatyti Vatikanui. Tuo būdu liks sumažinta apaštališkojo delegato galia šioje srityje. Galiausiai buvo priimta nauja bendra programa visoms kunigų seminarijoms, kuri bus "platesnė, lankstesnė ir kūrybiškesnė" už ligšiolines. Vyskupų sinodo pavyzdžiu, susirinkimo dalyviai buvo susiskirstę į septynias diskusines grupes, paskirstytas pagal geografines Amerikos sritis. Daugelis vyskupų tokį paskirstymą vertino kaip labai vaisingą darbui.

★ **Kard. Antonio Caggiano,** Buenos Aires arkivyskupas, savo arkivyskupijoje įsteigė kunigų-darbininkų eksperimentinę bendruomenę. Tokie kunigai dirbs fabrikuose ir gyvens darbininkų kvartale. Po metų bus apžvelgti šio bandymo pasisekimai bei trūkumai ir nusistatyta, ar pradėtąjį darbą tęsti toliau.

★ **Kard. Maurice Roy,** Kvebeko arkivyskupas ir pasauliečių tarybos pirmininkas, kalbėdamas apie neseniai pasibaigusią šeštąją pasauliečių tarybos konferenciją, pareiškė, jog įvairių tautybių kvalifikuoti pasauliečiai turėtų būti įjungti į Romos kūrią kaip integralinė jos dalis. Jis labai džiaugėsi pasauliečių tarybos darbu ir pareiškė, kad bendradarbiaujant su krikščionių vienybės sekretoriatu padaryta didelė pažanga ekumenije srityje.

★ **Švedų protestantų vyskupas** David Lindquist susilaukė didelio pasipriešinimo iš savo tikinčiųjų ir katedros rektoriaus, kai pranešė, jog į dvasininkus rengiasi įšventinti vieno dvasininko 25 metų amžiaus dukterį Inger Svensson. Tai būtų pirmas toks įvykis Vaxjo vyskupijoje, kuri laikoma tradicine "augštąja" Bendrija. Švedų protestantų augštoji Bendrija savo liturgija bei papročiais yra labai artima Katalikų Bendrijai. Katedros rektorius Gustaf Adolf Danell ketina katedroje tokių šventimų neleisti.

★ **Mons. John Tracy Ellis,** istorikas, kalbėdamas Rosary kolegijoje netoli Čikagos, pareiškė, kad Katalikų Bendrija Amerikoje dabar pergyvenanti "tamsiausią valandą". Jis tą teigimą remiąs 28 metų gilaus darbo istorijoje įžvalga. Amerikoje Bendrija kenčianti dėl "neapsakomo trūkumo vaizduotės ir vadovavimo". Kard. Suenens išvystęs kolegijinį principą visiems Bendrijos sluogsniams, tačiau nė vienas iš 277 JAV vyskupų viešai už jį nepasisakęs ir jo negynęs. "Jei įžvalgi Bendrijos vizija nebus pradėta įgyvendinti netolimoje ateityje Amerikoje, yra pavojus, kad Bendrijos Amerikoje visiškai neliks."

★ **Ryšium su popiežiaus Pauliaus VI** paskelbtąja instrukcija apie imigrantų sielovadą, Amerikos Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės speciali komisija išsiuntinėjo anketą lietuviams kunigams. Pastarieji prašomi ją užpildyti ir grąžinti iki 1969 m. gruodžio 31 d. Tuo būdu telkiama informacija apie lietuvių sielovadą. Ji bus reikalinga vyskupų konferencijoms ir vyskupų kongregacijai Romoje.

Kun. J. Stš.

MOHAWK
FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
TAISOME IR APTRAUKIAME KĖDES IR SOFAS
Nemokamas į namus pristatymas.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

PRANEŠIMAS IŠ VOKIETIJOS — **J. KAIRYS**

Pirmieji vyriausybės žingsniai

Šiuo metu visa Vokietija yra valdoma kairiųjų. Buvusi rytų sritis yra komunistų rankose, gi vakarinės sritys, sudarančios dabartinę V. Vokietiją, V. Berlynas yra socialdemokratų — liberalų valdžioje. Rytų Vokietija atiteko komunistams ne vietinių gyventojų laisvu apsisprendimu, bet Maskvos jėga. Kas kita yra su V. Vokietija ir V. Berlynu. Šitos buv. Vokietijos dalys yra socialdemokratų — liberalų valdomos demokratinės tvarkos dėka, pagal kurią gyventojai turi visišką laisvę pasirinkti sau vienokius ar kitokius atstovus bei tvarką.

V. Vokietijos socialdemokratai nėra totalitarinio valdymo partija, siekianti primesti savo diktatūrą, kaip kad komunistų partija padarė bei tebedaro visur, kur paima valdžią į savo rankas ir joje laikosi. Pagal savo programą, V. Vokietijos socialdemokratai yra užsimoję eiti su gyvenimu, bet ne gyvenimą spausti į kokią nors negyvenimišką programą, kaip kad jie projektavo seniau bei kaip komunistų partija tebedaro dar ir dabar. Jie yra atsisakę marksizmo ir laiko save tikrais demokratais. Ar jiems pasiseks ir praktikoje tokiais būti, parodys netolima ateitis.

Pažadai

Dabartinė vyriausybė paskelbė daug pažadų ir planų deklaracijoj, perskaitytoj parlamente.

Jaunimas turės teisę balsuoti sulaukęs 18 metų amžiaus (iki šiol buvo 21 m.). Bus sustiprintas mokymas mokyklose, darbininkų švietimas, pagerintas socialinis aprūpinimas, sumažinti mokesčiai dirbantiesiems, pagerintas taupymas, suteikta daugiau teisių darbovietėse bei įmonėse, sustiprinta kova su nusikaltimais, išplėsta sveikatos, moterų ir vaikų apsauga, miestų statyba, tiesiami nauji keliai ir gerinami senieji, remiami ūkininkai, V. Berlynas, bus daugiau kontroliuojamas krašto ūkis ir t. t.

Užsienio politika

Pagal deklaraciją, bus tęsiama buvusios didžiosios koalicijos taikos politika. Ypač prasiskiša rytai, tarp kurių pirmoje eilėje linksniuojamos Maskva ir Varšuva. Be to, skubės pasirašyti atominės energijos sutartį. Iki šiol buvo delsiama dėl kai kurių neišaiškintų klausimų, nepuolimo sutarčių ir t. t.

R. Vokietiją dabartinė Bonnos vyriausybė laiko antra valstybe, nors ir ne tarptautinės teisės prasme, ir siūlo tartis su ja visais svarbesniais reikalais, liečiančiais vokiečius.

Opozicijos laikysena

Vyriausybės didžius užsimojimus vidaus reikaluose opozicija laiko propagandos dalyku, nes, girdi, viso to įvykdymas yra surištas su didelėmis išlaidomis. Jos planus užsienio reikaluose, kiek jie liečia komunistinius kraštus, opozicija laiko fantazijomis, nes čia viskas priklauso pirmoje eilėje nuo Maskvos atitinkamos laikysenos. V. Vokietijos atžvilgiu Maskva buvo ir dar tebėra labai kieta. Opozicija taipgi priekaištauja vyriausybei dėl R. Vokietijos laikymo atskira valstybe. Nors pastaroji ir nėra laikoma užsieniu, tuo bus klaidinamos svetimos valstybės. Tai gali jas paskatinti pripažinti R. Vokietiją nepriklausoma valstybe. Pasak opozicijos, tik visa tauta turi teisę pasisakyti dėl Vokietijos likimo.

Nuotaikos Rytuose

Maskva patenkinta socialdemokratų valdžia V. Vokietijoje. Ji tikisi, kad dabratinė Bonna supras dažnai jos linksniuojamą tikrovę Europoje ir padarys pati iš viso to realias išvadas. Be to, ji tikisi, kad socialdemokratų vyriausybė netrukus pasirašys atominės energijos sutartį, suintensyvinis bendradarbiavimą mokslo bei technikos srityje ir pan.

Taip vadinamoji "demokratinė Vokietijos respublika" patenkinta, kad V. Vokietijos dabartinė vyriausybė laiko R. Vokietiją antra valstybe, bet reikalauja ir toliau, kad Bonna pripažintų ją ir tarptautinės teisės prasme, t. y. suverenia valstybe. Tik po tokio pripažinimo, pagal Maskvos kvislingus joje, galėsianti būti kalba ir apie nuolat Bonnos linksniuojamą susiartinimą ir pan.

Markės vertė

Svarbiausis įvykis V. Vokietijos ūkio gyvenime ir socialdemokratų vyriausybės pirmas bei drąsus žygis valstybės finansų reikaluose — tai markės vertės pakėlimas. Šis klausimas buvo keliamas nuo seniau. Į V. Vokietiją suplaukė masė svetimos valiutos. Tokį antplūdį kiek sulaikė leidimas laisvai prekiauti marke. Pasirodė, kad laisvoje rinkoje svetimų kraštų valiuta, neišskiriant JAV dolerio, yra gerokai pigesnė už markę. Dabartinė vyriausybė pakėlė markės vertę 8,5%. JAV dolerio oficialus kursas dabar yra ne 4 vokiškos markės, kaip paskutiniu metu buvo, bet jau tik 3.66. Atitinkamai atpigo ir kitų kraštų pinigai V. Vokietijoje. Pagal vyriausybės pareiškimą, markės vertės pakėlimu siekiama tvirtos keitimo sistemos, stabdymo įsibėgėjusios konjunktūros ir kainų kilimo.

Opozicija prikiša vyriausybei, kad pakėlimu V. Vokietijai padaryta milijardiniai nuostoliai, kuriuos turės mokesčių mokėtojai sumokėti. Be to, užsieniui pabrangs V. Vokietijos prekės. Tai esą gali privesti ir prie rinkų netekimo, bus pigesnės kitų kraštų prekės, V. Vokietijos pramonei ir žemės ūkiui bus sunkiau išlaikyti konkurenciją su užsieniu, silpnesnės pramonės šakos turės likviduotis ir t. t.

Šnipo byla

Naujos vyriausybės šešėlyje lapkričio 10 d. prasidėjo didžiausia špionažo byla nuo karo pabaigos. Kaltinamas fotožurnalistas Heinz W. Suetterlin, kuris, pagal sovietų slaptosios policijos nurodymus, buvo vedęs užsienio reikalų ministerijos sekretorę. Pastaroji jam pristatydavo reikalingus dokumentus bei medžiagą. H. W. Suetterlin padarydavo foto kopijas ir perduodavo Maskvai. Tai darė daug metų. Per tą laiką jis perdavė Maskvai kelis tūkstančius labai svarbių dokumentų. Jo žmona po suėmimo tuoj nusižudė, gi jis yra patrauktas baudžiamojon atsakomybėn. V. Vokietijoje mirties bausmė panaikinta, todėl priešvalstybiniai gaivalai ne kažkiek rizikuoja. Be to, jei teismas nubaus jį, tai, progai pasitaikius, Maskva suims kokį nors vokietį turistą ar panašų, apkaltins jį kokiu nors nusikaltimu, nubaus, o vėliau iškeis.

Tą špionažą išdavė Bonnai sovietų slaptosios tarnybos pulkininkas, atbėgęs į vakarus. Pagal jį, nusižudžiusioji su savo vyru, dabar teisiamu, buvę stropiausi bei darbščiausi agentai už visus kitus, Maskvai dirbusius bei dirbančius.

RAUDONOJI LYDIJA

Maskvos saugumo agentės Čekoslovakijoj L 77 užrašai

Išvertė ir paruošė spaudai **VLADAS MINGĖLA**

(Tęsinys iš pr. numerio)

"Prisipažink, bus geriau!"

— Prašau man nekartoti tų pasakų, kurios yra užregistruotos protokole, — kalbėjo Saugumo leitenantas šiurkščiu, tarnybiniu tonu. — Visi skridimo dalyviai nuoširdžiai prisipažino ir apgailestavo savo išdavikišką žygį. Ir tamstai bus geriau, jei visą teisybę pasakysi.

Aš žinojau, kad jis melavo. Juo labiau, kad Gregorius buvo jau negyvas. Aš visai ramiu balsu pabrėžiau, jog ką esu sakiusi, yra gryna tiesa, kad neturėjau nė mažiausio įtarimo, jog Zalenka norėjo skristi per sieną. Tardytojas piktai suriko:

— Nekalta mergaitė, nieko nežinojo, kad norėjo skristi į Vokietiją! Meluoti ir tai reikia mokėti! Juk Zalenka viską jau papasakojo, kad visą šią lėktuvu pabėgimo aferą tu išgalvojai! Be to, jis papasakojo, kad tu jį įkalbėjai prie šio nusikaltimo, kad tu jam grasinai, jeigu jis nesutiktų skristi. Ką dabar pasakysi? Draugiškai siūlau prisipažinti — bus geriau. Jeigu ne, turėsi daug sunkių ir skaudžių dalykų išgyventi. Atmink!

Smūgis į veidą

Staiga tardytojas smogė kumščiu man į veidą. Iš nosies srovele ėmė varvėti kraujas. Visas veidas buvo kruvinas. Skaudėjo. Tačiau aš buvau nepalaužiama.

— Taip buvo, kaip aš sakiau. Jeigu tamstai Zalenka prisipažino kitaip, prašau jį čia atvesti!

— Tai netiki socialistinės valstybės Saugumui? — Jo pykčiu besiveržiąs balsas virpėjo.

— Ne, aš netikiu, netikiu! — surikau. — Manęs neapgausite, nes šį darbą puikiai pažįstu. Aš pati Saugumui tarnauju. Aš daugiau į jokius klausimus neatsakysiu. Be to, už mušimą tamsta pats turėsi atsakyti savo viršininkams. Prašau tuoj paskambinti pulkininkui Burdai. Girdite, tuojau!

Šiuos žodžius man ištarus, saugumietis leitenantas pasijuto tartum žaibo trenktas.

— Iš kur tamsta pulkininką Burdą pažįsti?

— Kaipgi aš savo viršininko nepažinsiu? Nustok tamsta mane kankinti ir pašauk greičiau pulkininką Burdą! Ar girdi, tamsta?!

Aš jį iškoliojau blogiausiais žodžiais: visą kolionių žodyną čia panaudojau. Buvau vėl senoji Lydija. Pagaliau jis mane pasiuntė atgal į vienutę.

Vidurnakčio tardymas

Vidurnaktį turėjau apsirengti. Vėl turėjau eiti į tą didelį kambarį. Ten jau stovėjo Saugumo karininkai kaip avinai pagal užimamos vietos eilę: pulkininkas Burda, Jirka ir dar du uniformuoti. Burda šaltai man tarė:

— Mes tavimi pasitikėjome, Lydija, o tu mus apgavai. Dabar aš noriu žinoti ko dar norėjai iš manęs? Ar tiktai pasakyti, kad norėjai pabėgti į Vakarus? A? Pasakyk dabar! Gal papasakosi, kad Anglijos karalienė Elzbieta tave pakvietė arbatai? Taigi, Lydija, pasakok! Tik be pasakų, kalbėk taip, kaip buvo.

Pokalbis su Burda

Burda vis kalbėjo ir kalbėjo. Jis įrodinėjo, aiškino mano didžiausio nusikaltimo padarinius. Mano nedėkingumas komunistų partijai ir liaudies vyriausybei esąs niekur negirdėtas. Jų pasitikėjimą aš apvylusi. Jis buvo susijaudinęs. Atrodė kažkaip pasenęs, susikūprinęs ir išbalęs. Žinojau, kad nelengva bus iš šios klampynės išbristi. Aš vėl ėmiau pasakoti savo istoriją tartum ji būtų tikra, tartum ja tikėčiau, tartum tai būtų gryna tiesa. Ant galo priminiau pulkininkui Burdai, kiek daug esu padariusi Sovietų Sąjungai ir Čekoslovakijos socialistinės valstybės labui; kiek mano dėka buvo likviduota žiauriausių tėvynės priešu. Jeigu aš būčiau norėjusi pabėgti į užsieni, man tai būtų buvę vieni juokai. Juk tiek daug pažinojau užsienio diplomatų — daugelis jų man padėtų.

Grasinimai

Burda vis tylėjo. Jis tik vaikščiojo pirmyn ir atgal. Staiga sustojo ir griežtai paklausė, kur ir kaip susipažinau su majoru Zalenka. Papasakojau visą tiesą, kaip buvo.

Keletą minučių po to ilgai, aštriu veriančiu žvilgsniu žiūrėjo man į akis, pagaliau prašvokštė pro dantis:

— Arba tamsta būsi pasaulinio masto melagė, kokios iki šiol man neteko matyti, arba būsite teisybę pasakiusi. Mes padarysime viską atskirti melui nuo tiesos — apklausinėsime Zalenką. Įspėju, jeigu paaiškėtų, kad tamsta, Lydija, melavai — baigsis blogai.

Jo grasinimas nedarė man jokios įtakos. Gerai, labai gerai, kad Burda nežinojo, jog aš esu painformuota apie Gregoriaus Zalenkos mirtį. Kitą dieną vėl mane nuvedė pas Burdą. Jis priminė, kad gausiu plunksnakotį ir rašalo — turėsiu viską smulkmeniškai ant popieriaus surašyti, visa tai, ką per tardymą esu papasakojusi. Su pašaipa atsakiau:

— Jeigu jūs Zalenką apklausinėjote, tai turėtumėte žinoti, kad aš nekalta, kad teisybę kalbėjau. Kodėl dar abejojate?

Burda susvyruoja

Burda pasisuko į langą taip, kad jo veido nemačiau ir sumurmėjo: "Gal ir jis meluoja?" Staiga manyje gimė idėja.

— Pulkininke Burda, ar tamsta nemanai, kad Gregorius Zalenka priklausė priešų pogrindžio organizacijai?

— Kodėl?

Pastebėjau, kad savo klausimu pažadinau jo susidomėjimą. Lyg mąstydama, negarsiai kalbėjau: "Keista, labai keista! Aš irgi čia neviską suprantu. O gal Gregorius Zalenka buvo iššifravęs, kad esu Saugumo agentė ir todėl gal buvo gavęs įsakymą mane išgabenti į užsienį? Gal jam buvo žinomi mano šnipinėjimo nuopelnai socialistinei valstybei?" Aš atsikvėpiau. Iš Burdos veido matėsi, jog sukėliau savo idėja susidomėjimą. Jis murmėjo:

— Hm . . . o gal čia ir yra kiek tiesos. Pasistengsiu visa tai ištirti.

Man prireikė net trijų dienų raštiškam pranešimui. Keletą kartu patikrinau, kad nebūtų prieštaravimų su mano žodiniais parodymais. (Bus daugiau)

Jei "EGLUTĘ" užsakysi, Vaikui džiaugsmą padarysi — Skaitant nuotykius Pupučio, Valandos pavirs minutėm.

PADĖKA

Staigai mirus mano žmonai, mūsų mamytei ir uošvei

A. A. ONAI MARIJAI BALNIENEI,

nuoširdžiausią padėką reiškiame: kun. dr. J. Gutauskui už Rožinio maldas per du vakarus, tėviškus žodžius laidotuvių namuose, visiems — už pareikštas užuojautas spaudoje, raštu ir žodžiu, už gėles, šv. Mišias ir taip gausų lankymą laidotuvių namuose. Taipgi dėkojame kun. B. Pacevičiui, karsto nešėjams, giminėms ir visiems palydėjusiems į amžiną poilsio vietą.

Vyras, duktė, sūnus ir žentas

Mokslo darbuotojų dienos Čikagoje

ST. DAUNYS

JAV Padėkos Dienos savaitgalyje laisvieji lietuviai mokslo darbuotojai renkasi į Čikagą dalyvauti pirmame savo suvažiavime, pavadintame mokslo ir kūrybos simpoziumu. Pastarasis prasidės lapkričio 26 d. jaunųjų ir vyresniųjų susipažinimu ir baigsis lapkričio 30 d. Per šešias dienas girdėsime lietuvių mokslo žmones, gėrėsimės jų pasiektais laimėjimais. Mokslo ir kūrybos dienų iniciatoriai yra jaunesnieji, brendę ir augštuosius mokslus baigę jau ne Lietuvos žemėje. Vienas jų — prof. dr. R. Avižienis, apie kurį "New York Times" spalio 29 d. rašė: "Dr. Algirdas Avižienis, Lietuvoj gimęs, Jet Propulsion Pasadenos laboratorijos skaitytuvų ekspertas, galvojo apie problemą, ką daryti, kai dideliame nuotolyje erdvėje sugenda skaitytuvas. Kol atitaisomojo skaitytuvo komanda iš žemės pasieks tą atstumą, erdvėlaivis jau gali būti iš ten nežinia kur nuklydęs — nebesurandamas. Dr. A. Avižienis išrado skaitytuvą, kuris pats pastebi savo sutrikimą ir jį pataiso. STAR — self-testing and repairing — skaitytuvo prototipas jau stovi jo perkrautoj dirbtuvėj, apsuptas techniků, ant jo pasilenkusių ir rūšiuojančių plonus pluoštus daugiaspalvių vielų, kurios yra tos mašinos nervų sistema". Apie dr. R. Kliorę amerikiečių spauda rašė, esą jis vienas iš šešių mokslininkų, kurie vadovauja Marso tyrinėjimams. Pro Marsą praskridusios Amerikos raketos atsiuntė į žemę daug labai ryškių fotografijų. Prof. dr. V. Vardys yra vieno amerikiečių instituto Vakarų Vokietijoj direktorius ir Oklahomos universiteto politinių mokslų profesorius. Toji trijulė — yra mokslo ir kūrybos dienų įkvėpėjai, organizatoriai ir dalyviai.

Kitas džiugus faktas, kad mokslininkų trijulė susisiekė su Amerikos Lietuvių Bendruomenės centro valdyba ir kartu pradėjo ruoštis didžiajam įvykiui. Lietuvių Bendruomenė tuojau griebėsi darbo. Ji sudarė techniškiems darbams komisiją iš inž. Br. Nainio (pirmininkas) kun. J. Borevičius, SJ, dr. E. Ringaus, A. Augaičio, D. Tallat-Kelpšaitės, V. Kleizos, P. Žumbakio, V. Kamanto, J. Grabausko, J. Janušaičio.

Lietuviams mokslininkams, dirbantiems universitetuose ir kitose mokslo institucijose, išsiųsta šimtai laiškų, siekiant juos suregistruoti ir kviečiant dalyvauti suvažiavime. Jame dalyvaus žymiai didesnis skaičius mokslo vyrų ir moterų, kaip pradžioje buvo manyta.

Mokslo darbuotojai rūpinasi, kad šis suvažiavimas neliktų vienkartinis. Lapkričio 27 d. prof. dr. A. Avižienis kalbės tema: "Ar reikia Pasaulio Lietuvių Mokslo draugijos?"

Lietuvių evangelikų šeimos šventė

Specialus lietuvių evangelikų komitetas Toronte lapkričio 28-29 d. rengia suvažiavimą — šeimos šventę ryšium su Švietimo ir Šeimos Metais. Dalyvauti kviečiami ne tiktai Kanados, bet ir JAV lietuviai evangelikai. Programoje: **lapkričio 28, penktadienį, 7 v. v.** — susipažinimo vakaras Alhambros United Church salėje, 1573 Bloor St. W. Ten bus ir meninė programa: vaidinimas "Molis", solo, trio, sekstetas, gitaros, pianinas, akordeonas. Programą atliks Toronto ir Čikagos pajėgos. **Lapkričio 29, šeštadienį, 10 v.r.,** St. Joan of Arc par. salėje (1701 Bloor St. W.) suvažiavimo atidarymas, invokacija ir paskaitos: 1. "Lietuvių evangelikų šeimos samprata ir jos palaima praeityje ir dabartyje" — kun. A. Trakio; 2. "Tėvo — šeimos galvos vaidmuo ir atsakomybė dabartyje" — kun. K. Burbulio (metodistų kunigas Čikagoje); 3. "Moters užduotis krikščioniškoje šeimoje" — dr. A. Trakienės; 4. "Vaikas ir jaunuolis šių dienų šeimoje" — H. Lorencaitės, York un-to studentės. **Tą pačią dieną po pietų 1.30 — 3.30 v. bus simpoziumas** tema "Praraja tarp jaunimo ir senimo — tikra ar išgalvota?" Moderatorė — I. Adomavičienė, gimnazijos mokytoja, Scarboro, Ont. Simpoziumo dalyviai: stud. Z. Juknaitė iš Toronto, stud. M. Trakis iš Čikagos, mokyt. O. Paulikienė iš Čikagos, dr. J. Yčas iš Toronto.

Pamaldos — 7 v.v. Išganytojo lietuvių evangelikų bažnyčioje; banketas 8.15 v.v. — St. Joan of Arc par. salėje. Ten sveikinimo žodį tars gen. kons. dr. J. Žmuidzinas, PLB švietimo tarybos pirm. A. Rinkūnas ir kt. Uždarymas—10 v.v. Dalyvauti šventėje pakviesta ir svečių neevangelikų.

Astronautai turi teisę skaityti Šv. Raštą

Studentų ateitininkų suvažiavimas pasisakė ne tik apie astronautus, bet ir apie lietuviškąją veiklą

Studentai ateitininkai iš JAV ir Kanados buvo suvažiavę Dainavos stovyklavietėje aptarti savo reikalų š.m. lapkričio 1-2 dienomis. Jų svarstymai yra sutraukti šiuose nutarimuose.

1. Suvažiavimas ragina draugoves bent kartą per metus suruošti meno, literatūros ar dramos vakarą pagal savo išgales. Ateitininkai turėtų reikštis kaip lietuviškos kultūros išlaikytojai ir jos tęsėjai.

2. Studentų ateitininkų yra ne tik Šiaurės Amerikoje. Todėl suvažiavimas ragina SAS narius palaikyti artimus ryšius su studentais kitur asmeniškai ir per valdybas.

3. Studentų Ateitininkų Sąjunga susideda iš studijuojančių studentų, tačiau mūsų eilėse matosi daugiausia bakalauro laipsniui besiruošiantys studentai. Reikėtų stengtis, kad įsijungtų daugiau magistro ir doktorato laipsniui besiruošiančių studentų.

4. Suvažiavimas skatina SAS valdybą ištirti galimybes tarporganizaciniams santykiams su kitomis lietuvių studentų organizacijomis.

5. Kadangi kitų pavergtų tautų jaunimas panašiai veikia, suvažiavimas ragina, kad SAS užmegztų ryšius su kitatautėm katalikiškom organizacijom, pvz. latvių katalikų studentų organizacija "Gintars".

6. Suvažiavimas ragina draugoves ir SAS valdybą ruoštis jubiliejiniam ateitininkų kongresui ir atitinkamai planuoti studentų vasaros stovyklą bei studijinę savaitę. Taip pat būtų verta nutarti, ar pasikviesti šia proga studentų iš užsienio.

7. Suvažiavimas skatina SAS valdybą susisiekt su PLB ir JAV LB valdybomis ir, kiek galima, prisidėti prie antrojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso rengimo.

8. Kadangi daug studentų ateitininkų priklauso Lietuvių Studentų Sąjungai, suvažiavimas ragina studentus ateitininkus daugiau rūpintis jos veikla.

9. Suvažiavimas ragina, kad draugovių susirinkimai būtų rekorduojami. Šie užrekordavimai turėtų būti prisiųsti SAS valdybai, kuri sudarytų juostelių katalogą. Jis būtų prieinamas visoms draugovėms, ypač centro draugovės nariams.

10. Pasisakydamas už religinę laisvę ir matydamas konkretų reikalą, suvažiavimas ragina SAS valdybą parašyti laišką astronautams, kuriame paremtų astronautų teisę skaityti Šv. Raštą einant astronautų pareigas.

11. Suvažiavimas skatina SAS valdybą padėkoti Immaculate žurnalui už jo liepos-birželio leidinį "Captive Nations Issue". Reikia pabrėžti, kodėl tokie leidiniai yra aktualūs ir pageidaujami.

BIRUTĖ BALČIŪNAITĖ,
SAS valdybos sekretorė

Pažymėtina, kad dabartinę valdybą sudaro: pirm. Antanas Razgaitis, vicepirm. Paulius Alšėnas (iš Klevelando), sekr. Birutė Balčiūnaitė, ižd. Kazys Razgaitis, užsienio reikalų vadovas Jurgis Juodėnas, Sąjungos biuletenio red. Vytautas Kliorys, administratorė Elenutė Razgaitytė, atstovė Europoj Danguolė Tamulionytė, nariai — Kęstutis Sušinskas, Saulius Girnius: dvasios vadas — kun. P. S. Laurinaitis. Sąjungos šūkis: "Susijungus mintimis, švies ir mūsų ateitis".

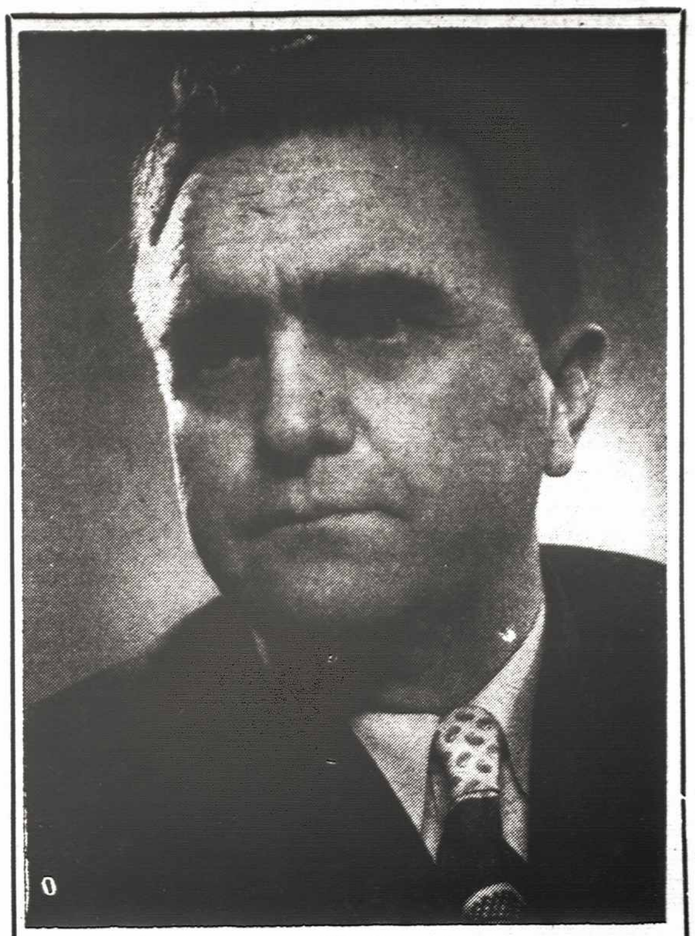

Dr. A. Šapoka, pirmasis "Tėviškės Žiburių" redaktorius

PRIME MINISTER — PREMIER MINISTRE

Canada has been enriched by her many citizens who have come from distant lands, bringing with them their traditions and their cultural heritage. Among them, Lithuanian Canadians have made an important contribution to Canadian life.

I send my greetings and best wishes to Teviskes Ziburiai on the occasion of your publication's twentieth anniversary.

PIERRE ELLIOTT TRUDEAU

Ottawa,
1969.

PRIME MINISTER OF ONTARIO

Toronto, Ontario.
November 15, 1969

It is a pleasure to bring the greetings and good wishes of the people and the Government of Ontario to all our people of Lithuanian heritage and to congratulate "The Lights of Homeland" on its twenty years of successful operation.

Not only do publications such as yours bring news of their homeland to its readers, you also play an important part in assisting newcomers to Ontario in finding their place in the wider community and in making their move to a new country easier.

Best wishes for the future.

JOHN P. ROBARTS
Prime Minister of Ontario.

BRANGŪS "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" GAIVINTOJAI IR JŲ DRAUGAI,

Lietuvių spauda išeivijoje yra tarsi širdis, palaikanti mūsų ne vien lietuviškumą, bet ir padedanti lietuviams sėkmingiau išlaikyti bei ugdyti savą religingumą. Ji puoselėja mūsų tarpe dvasinį ryšį, kurio dėka lietuviai svetur nepasimeta, bet vieningai tampa naudingesni ir sau, ir visai lietuvių tautai, ir kraštui, kuriame jie gyvena.

Kanadoje šią misiją iki šiol gražiai ir naudingai vykdo "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI". Minint jų misijos 20 metų sukaktį, malonu pasveikinti jų steigėjus, visus redaktorius ir bendradarbius.

Nuoširdžiai linkiu, kad mūsų laiko protų ir gyvenimo sąmyšyje "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI" būtų lietuviams tiesos, sveiko galvojimo, garbingo gyvenimo kelrodis.

Ištvermės, gražiausios sėkmės ir Dievo palaimos.

VYSKUPAS VINCENTAS BRIZGYS

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAMS"

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vardu man yra garbė ir malonumas pasveikinti vieną pagrindinių mūsų laikraščių, žvelgiančių į savo 20 metų darbą lietuvybės baruose.

Lietuviškas spaudos žodis yra laidininkas tarp mūsų vadovaujančių veiksnių, organizacijų, visuomenės ne tiktai laisvojo pasaulio, bet ir pavergtos Lietuvos.

Uždraudimas laisvos spaudos okupuotoje Lietuvoje patvirtina Jūsų darbo svarbą lietuvybės išlaikyme, jos gyvastingumo žadinime, lietuvių kalbos puoselėjime, jaunimo ugdyme tautiniam darbui, tautos atsparumo kėlime prieš rusinimą ir aplamai nutautėjimą.

Sveikinu Jus sukakties proga, linkėdamas ir toliau išlaikyti augštą laikraščio lygį. Dėkoju redaktoriams ir visiems bendradarbiams už pasiaukojimą bei darbą Lietuvai ir jos laisvei.

DR. J. K. VALIŪNAS,
Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas

MALONUS REDAKTORIAU,

Įsivaizduoju Jūsų padėtį: žiūrite į išvarytą darbo barą ir turite kuo pasidžiaugti, nes tarnavote savo tautai, savo tėvynei, tautinei savo bendruomenei. Tai idėjinė tarnyba, turinti atramą tautos istorijoj. Mūsų tauta pasiekė didelių laimėjimų, bet kartu pergyveno ir sunkių nelemties metų. Šukūrusi didelę ir galingą valstybę, ji taip pat buvo atsidūrusi ant prarajos krašto. Tik spausdintas lietuviškas tautinis žodis davė jai atgimimo laikus, vainikuotus nepriklausomos valstybės atstatymu. Supratom, kad pagrindinės mūsų atramos yra gimtoji kalba, tautinė kultūra, bendrai pergyventa praeitis, bendrieji siekimai, savos religinės tradicijos. Tauta subrendo, lietuvis tapo sau — žmogumi. Ir dabarties sunkumuose lietuviška spauda vėl rodo Lietuvos kelią. Malonu konstatuoti, kad "Tėviškės Žiburiai" be kompromisų ištikimi šio kelio tradicijai. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba yra jiems didžiai dėkinga už tautinės dvasios įnašą, nuoširdžiai juos sveikina sukakties proga ir linki šviesti tautos vilties bei prisikėlimo spinduliais.

Šia proga taip pat išreiškiu ir savo džiaugsmą: "Tėviškės Žiburiai" priklauso prie tų mūsų šeimą lankančių lietuviškų laikraščių, kurie visados laukiami, mielai skaitomi ir teigiamai vertinami dėl pozityvios bei kultūringos laikysenos.

Reiškiu tikrą pagarbą —

STASYS BARZDUKAS,
PLB valdybos pirmininkas

Viena iš pirmųjų Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugijos valdybų, kurios žmonėms teko gyventi pradiniais "Tėviškės Žiburių" rūpesčiais. Iš kairės: A. Pabedinskas, A. Saulis, B. Sakalas, kun. dr. J. Gutauskas, dr. S. Čepas, p. Šalna

Lemiamieji pradžios žingsniai

"Žiburių" Spaudos Bendrovės įsteigimas sudarė sąlygas laikraščiui spausdinti

Grupė pasišventusių, jaunų žmonių gali padaryti neįtikėtinus dalykus. Toks neįtikėtinas dalykas buvo "Tėviškės Žiburių" pradžia. Aną, jau dabar tolimą, 1949 metų rudenį įvykęs Kanados Liet. Kunigų vienybės susirinkimas Toronte sudėjo kelis šimtus dolerių, apie tūkstantį pažadėjo, palaimino ir išsiskirstė. Materialinė laikraščio bazė buvo tiek maža, kad kaikas net spaudoje palaikė naujo laikraščio išleidimą juokdarių darbu. Bet laikraščio steigėjų grupė nebuvo juokdariai, o vyrai, pagauti dar neišblėsusio tremties entuziazmo. Ir laikraštis pradėjo eiti. Ėjo ir daugelio nustebimui tuoj pat nesustojo, nors vieną numerį spausdinant dažnai nebuvo aišku, kaip bus apmokėtas sekantis numeris.

Vargingiausi metai

Netrukus leidėjai pamatė — jei reiks laikraštį sustabdyti, tai ne dėl redakcijos, kuri dirbo už simbolinį atlyginimą arba nemokamai, ne dėl administracijos, kuri taip pat dirbo savanoriškai, bet dėl spausdinimo sunkumų. Laikraštį reikėjo surinkti ir atspausdinti. Surinkimui reikia lietuviško raidyno ir linotipo, t. y. bent keleto tūkstančių dolerių. Be to, reikia patalpų, kur tokią didelę mašiną, kaip linotipas, pastatyti. Tai buvo svajonė, kuri ir didžiausiems realistams atrodė visdėlto nereali. Teko problemą skelti į dvi dalis. Nupirktas tik raidynas, o patalpa su linotipu išnuomota kitur — lenkų laikraščio leidykloje, tolokai nuo "Tėviškės Žiburių" redakcijos. Pasikvietus prityrusį linotipininką K. Rusiną, toje pat lenkų spaustuvėje laikraštis ir pradėtas spausdinti ant labai senoviško preso. Tai buvo techniškų atžvilgiu vargingiausieji "Tėviškės Žiburių" 1950-tieji metai.

Naujas užmojis

Visiems buvo aišku, kad nebus įmanoma tuo būdu toli važiuoti. Tada kilo nauja idėja: šalia laikraščio leidimo, kuris niekad nebus pelningas verslas, steigti akcinę spaudos bendrovę, kuri išaugtų į stiprią komercinę įstaigą, darančią pelną iš komercinių spaudos darbų, o "Tėviškės Žiburius" pradžioje spausdintų savikaina, vėliau gal ir visai nemokamai. Sitokiam galvojimui paremti buvo ir keli motyvai. Viena—žmonės lengviau perka akcinės bendrovės šėrus nei aukoja, antra — ano meto Toronte iš viso buvo linotipų trūkumas: su linotipu, renkančiu ne tik lietuviškus, bet ir angliškus tekstus, buvo galima labai gerai uždirbti. Dėlto ta linkme ir buvo pasukta.

Jauniems, apie "TŽ" susispietusiems, vyrams ilgai galvoti nereikėjo. Nors ir negausus laikraščio leidėjų būrelis, buvo perskirtas į dvi dalis. Viena, pirmininkaujama B. Sakalausko-Sakalo, liko Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugijos, laikraščio leidėjo, vadovybėje. Kita dalis, vadovaujama A. Rinkūno, ėmėsi kurti akcinę spaudos bendrovę. Surašyti ir su advokato Boland pagalba įregistruoti naujosios bendrovės įstatai. Tai įvyko 1950 m. rudenį. Oficialius čarterio dokumentus pasirašė A. Rinkūnas, St. Dargis ir Vyt. Aušrotas, tuo tapdami akcinės spaudos bendrovės "Žiburiai" steigėjais ir pirmaisiais direktoriais. Bendrovės idėja susilaukė didelio pritarimo. Pinigai pradėjo plaukti dar prieš čarterio įregistravimą, o po registracijos, atspausdinus oficialius šėrų lapus, pradėjo rodytis ne tik šimtinės, bet ir tūkstantinės. Tuo būdu jau 1951 m. buvo galima eiti prie savos rinkyklos organizavimo. Tada buvo nupirktas linotipas, daugiau lietuviškų raidynų ir įsteigta spaustuvė Šv. Jono Kr. klebonijos rūsyje, šalia redakcijos, gavus klebono kun. P. Ažubalio sutikimą. Taip pradėjo veikti "Žiburių" spaustuvė. Joje surinkti ir sulaužyti "Tėviškės Žiburiai" buvo moderniu presu spausdinami didelėje anglų spaustuvėje.

Plėstis ar ne?

Po to bendrovė ir spaustuvė augo toliau. Prisipirkta pagalbinių įrengimų, o po kelerių metų prieita ir prie antrojo linotipo, šiuo atveju visai naujo, įsigijimo. Su tuo į spaustuvę atėjo antrasis linotipininkas p. Šalna. Kun. kleb. P. Ažubalis pastatė ir labai pigiai išnuomojo naujas patalpas klebonijos priestate. Pagaliau atėjo laikas "Tėviškės Žiburių" žmonėms, t. y. KLK Kultūros Draugijos ir "Žiburių" bendrovės valdyboms, daryti paskutinį lemiantį sprendimą: eiti į tolimesnį bendrovės plėtimą, kaip buvo pirmųjų iniciatorių galvota, ar apsiriboti tik laikraščio surinkimu, stengiantis numažinti jo spausdinimo kainą. Po ilgokų ir kartais gana skausmingų svarstymų, viršų paėmė antroji nuomonė, ir nutarta bendrovės nebeplėsti nei į pilnos apimties komercinio spausdinimo, nei į leidyklos verslą. Tokiam sprendimui padaryti buvo keletas motyvų: viena — didelei komercinei spaustuvei suorganizuoti reiktų daug daugiau kapitalo, kurio sutelkimo galimybės ilgainiui gerokai sumažėjo, antra — sunku buvo gauti anglų lygiui tinkamo lietuviškojo spaustuvės personalo, trečia — didelei spaustuvei reikėtų atskirų nuosavų namų. Bet svarbiausias motyvas bene bus buvęs pavargimas tų, kurie nešė laikraštį ant savo pečių sunkiausiais jo gyvavimo metais — beveik ištisą dešimtmetį.

Nutarta susijungti

Naujos krypties pasirinkimas lemiančiai paveikė spaudos bendrovės reikalus. Pradėta mažiau rūpintis ir mažiau gauti gerai apmokamų angliškųjų spaudos darbų. Sustabdyta leidyklos veikla. Spaudos bendrovės bei laikraščio leidėjo KLK Kultūros Draugijos operacijos pradėtos jungti, kol pagaliau prieita prie bendrovės sujungimo su KLK Kultūros Draugija, pavadinta KLK Kultūros Draugija "Žiburiai".

Per devyniolika savo gyvavimo metų "Žiburių" Spaudos Bendrovė yra daug padėjusi laikraščio leidėjams, yra tarnavusi ne tik Toronto, bet ir tolimesnių vietovių lietuviams savo smulkesniais spaustuvės patarnavimais, o bendrovės leidykla buvo vadovėlių lietuvių mokyklos leidimo pijonierius. Ji tai atliko be kieno nors pagalbos ar aukų beveik per du dešimtmečiu. Išleista ir kitokių knygų (kun. dr. J. Gutausko, dr. A. Šapokos ir kt.) "Žiburių" bendrovės pirmininkais po kelis kartus pasikeisdami daugiausia buvo A. Rinkūnas, A. Bumbulis ir V. Krikščiūnas. Spaustuvėje, iš jos išėjus K. Rusinui ir p. Šalnai, šiuo metu dirba Vyt. Balčiūnas ir K. Otto. Jų dėka spaustuvė, kaip ir anksčiau, pajėgia surinkti ne tik "Tėviškės Žiburius", bet ir žurnalą "Moterį" bei kitus leidinius. Ji yra surinkusi visą eilę stambių leidinių, anglų ir kitomis kalbomis. Be to, ji atlieka įvairius smulkius darbus. **A. R.**

Kalėdų naujagimiui – dvidešimt metų

BALYS SAKALAS

Per 20 metų "Tėviškės Žiburiai" yra išvarę žymią ir plačią vagą lietuvių kultūriniame gyvenime. Minint šio laikraščio sukaktį, dera bent trumpai prisiminti jo steigimosi sąlygas.

Po antrojo pasaulinio karo gausi lietuvių imigracija į Kanadą prasidėjo 1948-49 m. Išvargę ir visko netekę naujieji ateiviai čia atvyko stipriai patriotiškai nusiteikę bei pasiryžę kovoti už Tėvynės laisvę. Atlikę darbo sutartis įvairiuose Kanados kampuose, jie būrėsi į lietuvių kolonijas stambesniuose miestuose, kaip Montrealis, Torontas, Hamiltonas ir kt. Naujos jėgos gyvai ir entuziastiškai reiškėsi įvairiuose visuomeninio - kultūrinio gyvenimo baruose. Buvo plečiama, kas čia rasta, ir kuriama nauja. Prisipildė susirinkimų salės ir turimų parapijų bažnyčios — dažnai netgi nebetilpo. Besikristalizuojant įvairių organizacijų bei sambūrių veiklai, pasigesta platesnės informacijos ir stipresnio variklio. Vienintelė (neskaitant komunistinio "Liaudies Balso") ir tuo laiku dar neperiodinė "Nepriklausoma Lietuva" Montrealyje Torontui darėsi vis sunkiau pasiekiama dėl atstumo. Informacija vėluodavo. Tuometiniai "LN" redaktorių pasikeitimai ir Montrealio seimo organizaciniai nesutarimai ši laikraštį nuo Toronto lietuviškosios veiklos nuotaikų dar labiau nutolino. Kilo rimtas rūpestis leisti naują laikraštį, kuris apimtų plačiausias lietuvių visuomenės mases krikščioniškai lietuviška mintimi.

1949 m. rugsėjo 24 d. Toronte, 941 Dundas St. W. (Šv. Jono Kr. liet. parapijos klebonijoje), sušaukiamas veikėjų pasitarimas Kanados lietuvių spaudos reikalu. Dalyvavo 16 asmenų. Išklausius išsamaus pranešimo šiuo klausimu, po ilgesnių diskusijų ir daugelio įvairių pasisakymų, nutarta leisti savaitraštį Toronte. Naujam darbui pradėti išrenkama 7 asmenų komisija: P. Alekna, B. Sakalas, V. Užupis, dr. A. Juozapavičius, dr. S. Čepas, kun. P. Ažubalis ir dr. E. Jasevičiūtė. Šiai komisijai pavedama galutinai išstudijuoti techniškas laikraščio leidimo detales, įkurti spaudos bendrovę šėrų pagrindais ir redaktoriumi kviesti iš Montrealio dr. A. Šapoką. Sunkiai ir rizikingai naštai nešti pasiskirstoma pareigomis: pirm. B. Sakalas, finansų reikalams—V. Užupis, administracijai — dr. A. Juozapavičius. Kiti liko nariais ir talkininkais.

Išsiaiškinus valdžios įstaigose, kad spaudos bendrovės šėrų pagrindais įsteigimas užims daug laiko, tad laikraščiui leisti suorganizuojama Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija su skyriais didesnėse lietuvių kolonijose. Spaudos bendrovė "Žiburiai" įsisteigia tik 1950 m. pabaigoje, kuriai vadovavo A. Rinkūnas. KLK Kultūros Draugijos pirmon valdybon perėjo visi buvusios komisijos nariai ir tęsė darbą kaip laikraščio leidėjai.

Piniginis vajus iš pat pradžios vyko gana sėkmingai. Naują mūsų darbą gausiai rėmė lietuviškų parapijų klebonai: kun. P. Ažubalis, kun. J. Tadarauskas ir kun. J. Bobinas. Taip pat greitos ir entuziastingos paramos susilaukta iš daugelio lietuvių, ypač torontiškių, kurių pavardes jau dabar būtų sunku prisiminti ir visas suminėti.

Laikraščio pavadinimui buvo siūloma įvairių vardų: "Tėviškėlė", "Žiburėliai", "Žiburiai" ir pan. Laimėjo redaktoriaus dr. A. Šapokos pasiūlymas "Tėviškės Žiburiai". Vinjetę nupiešė dailininkas Alf. Docius. Jo vinjetė laikraštį puošė visą dešimtmetį. Vėliau ji buvo pakeista dail. Telesforo Valiaus vinjete.

Redakcija ir administracija įsikūrė klebonijos rūsyje ir tik viename kambaryje. Leidėjų pagrindinis rūpestis buvo — pradėjus ištesėti. Taigi, visur buvo taupoma.

Nors steigėjų planuose buvo numatyta 1949 m. išleisti naujo laikraščio bent du ar tris numerius dar prieš Naujus Metus, tačiau užgulė įvairūs techniniai darbai ir jo pasirodymą nutęsė iki pat Kalėdų. Pagaliau 1949 m. Kalėdoms (gruodžio 24 d.) išėjo pirmas "Tėviškės Žiburių" numeris — leidėjų trijų mėnesių pastangų pirmas žingsnis. Tai buvo tik didelio darbo ir nuolatinio rūpesčio pradžia.

Neužteko vien tik medžiaginių laikraščio reikalų aptvarkymo — reikėjo pasisakyti ir dėl jo bendros linijos, kuri laiduotų pasisekimą. Tokį pasisakymą skaitome redaktoriaus dr. A. Šapokos pirmojo numerio straipsnyje "Plačiam bare". Ten jis rašė: "Tėviškės Žiburiai" nori stoti pilnutinio lietuviškumo sargybon, nori gaivinti pilnutinę lietuvio dvasią, suformuotą amžių kely, nori gaivinti ir palaikyti visas lietuviškas tradicijas bei papročius, puoselėti lietuvių kultūrą, skleisti lietuviškųjų laukų gaivinančio vėjelio dvelkimą, šviesti daugybe šviesų, švieselių, žiburių, žiburėlių, kurie spindi tėviškės pastogėje ir po žydriuoju jos dangum. Tai nebus pastoracijos reikalams, bet bus lietuvių katalikų laikraštis. Lietuvių dvasią gaubiąs katalikiškumas visais sunkiausiais tautos gyvenimo momentais yra buvęs ir tebėra tikriausias pajėgumo šaltinis ir atsparumo laidas".

Tokiu siekiu "Tėviškės Žiburiai" sugebėjo per 20 metų suburti gausią skaitytojų šeimą ne tik Kanadoje, bet ir įvairiuose pasaulio kraštuose.

Šio dvidešimtmečio proga linkėtina "Tėviškės Žiburiams" ir toliau šviesti lietuvybės išlaikymo ir Tėvynės laisvės kovos baruose.

Kaip suradom pirmąjį redaktorių?

KUN. DR. J. GUTAUSKAS

Jau 1949 m., ypač jų pabaigoj, Toronte apsigyveno didokas lietuvių skaičius. Laukta, kad lietuviškoji kolonija dar padidės. Būreliui iniciatorių kilo mintis išleisti lietuviškai krikščioniškos minties savaitraštį. Tais metais įvykęs pirmasis Kanados lietuvių katalikų kunigų suvažiavimas Šv. Jono Kr. parapijos klebonijoj (jame dalyvavo 14 Kanadoje gyvenančių kunigų ir du svečiai iš JAV-bių) nuoširdžiai pritarė tam sumanymui ir pažadėjo savo paramą.

Iškilo patalpų, lėšų ir ypač redaktoriaus klausimas. Patalpos, kad ir labai kuklios, atsirado minėtos parapijos klebonijos rūsyje. Keli šimtai dolerių paramos gauta iš JAV-bių paskolos pavidalu. Bet kas tvarkys laikraštį, kas bus jo redaktoriumi? Laikraščio pasisekimas, jo kryptis juk daugiausia priklauso nuo redaktoriaus. Sustota prie vieno, kito asmens, bet dauguma pasitarimo dalyvių pasisakė už dr. Adolfą Šapoką—jis ir mokslo žmogus, buvęs universiteto profesorius, žinomas istorikas, jis ir patyręs redaktorius, redagavęs mokslinius ir nemokslinius leidinius, jis ir nuosaikus, protingas vyras, išaugęs iš ateitininkų eilių, nors baigęs mokslus humanitariniame fakultete ir ten vėliau dėstęs Lietuvos istoriją.

Tuo metu dr. A. Šapoka gyveno Montrealy ir dirbo nelengvą fizinį darbą. Iniciatorių paprašyti, Pr. Alšėnas ir rašantis šias eilutes apsiėmė nuvykti į Montrealį, išdėstyti torontiškių sumanymą ir kviesti jį būti naujo laikraščio redaktoriumi Toronte.

Kelionė kaip kelionė — nieko ypatingo. Vakare Toronto stoty sėdom į traukinį ir rytmetį jau buvom Montrealy. Tai buvo sekmadienio rytas. Su būsimuoju redaktoriumi pasimatymas buvo numatytas po lietuviškų pamaldų prie Šv. Kazimiero bažnyčios. Čia ir iškilo mažutis nuotykis. Užrašų knygutėj buvo pažymėtas gatvės vardas, kur yra lietuvių bažnyčia, žinojom ir kaip ta bažnyčia vadinasi, bet su gatvės numeriu išėjo kiek blagiau — jo negalėjom taksi vairuotojui nurodyti, nes patys nežinojom. Na, tai ir teko truputį paklaidžioti, pirmyn ir atgal Parthenais gatve pavažinėti, kol suradom ko jieškojom. Dar iki pamaldų buvo gerokai laiko, tad užėjom į kleboniją. Klebonija mūrinė, didelė, gražiai įrengta, tikra karalienė, palyginus su medine, jau senstelėjusia, prie žemės pritūpusia bažnytėle. Bet ji miela savo paprastumu, primenanti Lietuvos miestelių bažnyčias.

Po pamaldų susitikom ir dr. A. Šapoką. Jį pažinau iš gimnazijos laikų. Abu mokėmės toj pačioj Utenos "Saulės" gimnazijoj, tik jis buvo augštesnėse klasėse, nors buvome vienmečiai. Mat, jam ir pradžios mokykla ir gimnazija buvo čia pat — nuo jo gimtojo Grybelių sodžiaus iki Utenos tik pora kilometrų, o man iki Debeikių 7, gi iki Utenos 16. Debeikiuose net ir pradžios mokykla pradėjo veikti tik pirmojo pasaulinio karo pabaigoj.

Išdėstėm kaip mokėdami jam reikalą, negailėdami šviesesnių spalvų. O jis, žinai, žmogus nekarštakošis, apsisvarstąs, du kartu atmatuojąs ir tik trečią kartą pjaunąs, nors grynas aukštaitis, nepuolė prie jam pasiūlyto sosto. Gal jam atrodė, kad viso to sumanymo pamatai silpnoki. Tikrumoje taip ir buvo. Juk sukurti beveik iš nieko laikraštį, įsigyti spausdinimo priemones, surasti užtenkamą skaičių skaitytojų — ne juokų darbas. Bet visdėlto principe pasiūlymą priėmė, pažadėjo kaip galima greičiau keltis į Torontą.

Ir į Torontą laiku atsikėlė, ir laikraštį sumaniai bei gražiai tvarkė, negailėdamas nei laiko, nei jėgų, tik vieną mažytę klaidą padarė, jeigu iš viso tai klaida galima vadinti, kad numirė peranksti, net nesulaukęs savo vaikelio — "TŽ" 20 metų amžiaus sukakties.

Viena iš pirmųjų Spaudos Bendrovės "Žiburiai" valdybų, kurios nariams teko rūpintis "Tėviškės Žiburių" spausdinimu Iš kairės: p. Šalna, A. Abromaitis, A. Rinkūnas, K. Rusinas, V. Aušrotas

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ARCHEOLOGŲ PROBLEMOS

Archeologinių tyrinėjimų klausimus svarstė Vilniuje posėdžiavusi augščiausiosios tarybos mokslo ir kultūros komisija. Pokario metais buvo sudaryti archeologinių paminklų sąrašai, surinkti duomenys apie 1.500 archeologinių vienetų, pravesta daugiau kaip 160 kasinėjimų. Dėmesio centre buvo apie 19 akmens amžiaus stovyklų, keliolika gyvenviečių, beveik visos Lietuvos pilys. Komisija konstatavo, jog tiriama miestų užuomazga, santykiai su kitais kraštais, amatų istorija ir lietuvių etnogenezė, bet lig šiol neparodyta reikiamo dėmesio senovės lietuvių kulto paminklams. Dalį archeologinių paminklų suardo ar net visiškai sunaikina statybų ir žemės ūkio plėtra. Komisija siūlo griežčiau kovoti su 1967 m. balandžio 15 d. paskelbto kultūros paminklų apsaugos įstatymo pažeidėjais. Laikraščiai, "Žinijos" draugija, radijas ir televizija turėtų daugiau propaguoti archeologinių paminklų reikšmę ir vertę. Komisija taipgi pasiūlė suorganizuoti dirbtuves archeologinei medžiagai konservuoti Vilniaus istorijos-etnografijos muzėjuje ir Kauno istorijos muzėjuje, spartinti šios srities specialistų ruošimą.

KIAULYSTĖS SU KIAULĖMIS

K. Stankaus pranešimu "Tiesos" 258 nr, "Auksinės varpos" kolchoze ir Vabalninko sovchoze-technikume didelių nuostolių turėjo kiaulių ūkis. Pasirodo, kiaulės krito dėl blogos priežiūros, penėjimo netinkamais pašarais, kuriuos joms parūpino tų ūkių kvalifikuoti specialistai. Biržų rajono liaudies kontrolės komitetas kiaulių penėti nemokančius specialistus nubaudė, o ūkių vadovams įsakė užbaigti kiaulystę su kiaulėmis.

VERTINGAS LEIDINYS?

S. Dviragis kolchozininkams skirtame "Valstiečių Laikraštyje" spalio 25 d. džiaugiasi: "Vertingą leidinėlį išleido respublikiniai meno saviveiklos namai. Tai — A. Puloko "Kaip įruošti raudonuosius kampelius". Kaip šie kampeliai turi atrodyti? Kokios patalpos, interjeras, apstatymas? Kaip įkomponuoti gėles? Į visa tai bandoma atsakyti ne tik tekstu, bet ir piešiniais. Leidinėlis skirtas tiek miesto įmonių, tiek kolūkių bei tarybinių ūkių poilsio kampeliams." Tenka stebėtis, kad per raudonųjų kampelių eros ištisą ketvirtį šimtmečio kolchozininkai dar neišmoko jų įsirengti.

NAUJASIS GREITKELIS

Lapkričio pradžioje užbaigtas Vilniaus—Kauno greitkelis, bet pakelės galutinai bus sutvarkytos tik 1970 m. Greitkelio projektas su dviejų krypčių dviem šešių metrų pločio kelio juostom ir apželdintu intarpu yra nepriklausomos Lietuvos palikimas. Taigi, anuometinės Kauno—Vilniaus autostrados įrengimas užtruko apie 30 metų. Vyt. Žemaičio "Komjaunimo Tiesos" 216 nr. paskelbtame reportaže Vilniaus kelių statybos tresto techninio skyriaus viršininkas Algirdas Bružas aiškina: "Naujoji automagistralė — reprezentacinis respublikos kelias. Suprantama, siekėme, kad jis ir pateisintų šitą vardą. Be to, turėjome visą eilę sunkumų: statybos darbams savotiškai trukdė tai, kad vienoje kelio pusėje buvo dirbama, kitoje — važinėjama, stigo statybinių medžiagų ir konstrukcijų, trūko savų gerai aprūpintų laboratorijų, dažnai pavėluotai gaudavome skaldą, stokojame atsarginių dalių, pakrovimo ir transporto priemonių..." Reportaže taipgi pabrėžiama, kad šis greitkelis yra vienintelis visoje Sovietų Sąjungoje. Vyt. Žemaičio žodžiais tariant, "moderniškiausia respublikoje ir šalyje greituminė autostrada". Modernesnį už Kauno—Vilniaus greitkelį dabar planuojama įrengti tarp Vilniaus ir Ukmergės.

PARENGIAMIEJI SKYRIAI

Šiais mokslo metais Vilniaus universitete, Kauno politechnikos institute ir inžineriniame statybos institute pradėjo darbą parengiamieji skyriai su 300 kandidatų į studentus. Į juos priimami vaikinai ir merginos, turintys nemažesnį kaip vienerių metų darbo stažą. Dėstomos jų būsimai specialybei reikalingos bendrojo lavinimo šakos vidurinės mokyklos programos ribose. Nedirbantieji kursą išklauso per 8 mėnesius, dirbantieji — per 10 mėnesių. Egzaminų išlaikymas jiems garantuoja vietą augštojoje mokykloje, kuriai priklauso parengiamasis skyrius. Šią naujovę privertė įvesti gamyboje dirbusių abiturientų menkesni stojamųjų egzaminų rezultatai. Egzaminus į augštąsias mokyklas lengviau išlaiko tiesiai iš vidurinių mokyklų suolo ateinantys abiturientai. Parengiamaisiais skyriais, kuriuose sekančiais mokslo metais mokysis apie 20% visų būsimųjų pirmakursių, galės pasinaudoti ir karinę prievolę atlikę jaunuoliai.

MEDŽIOTOJAI

"Valstiečių Laikraščio" 126 nr. Trakų rajono gyventojas S. Ramanauskas klausia redakciją, kokio amžiaus jaunuoliai priimami į medžiotojus. Atsakymą jam duoda Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos pirmininko pavaduotojas Edvardas Garbačiauskas: "Medžiotojais priimami asmenys nuo 18 metų. Tačiau pirmais metais jie dar stažuojasi: žiemą šeria medžiojamus žvėris ir paukščius, rūpinasi jų apsauga, išmoksta skaityti "gamtos knygą". Dalyvauti kolektyvinėse medžioklėse, tik be šautuvo (varovais ir t.t.), gali ir 16 metų paaugliai, kur jie įgys atitinkamus įgūdžius..." Biologų nuomone, Lietuvoje vienam medžiotojui turi tekti nemažiau kaip 300-400 ha medžioklės plotų, kad nebūtų išnaikinti medžiojamieji žvėrys ir paukščiai. Dėl šios priežasties medžiotojų draugijos narių skaičius yra ribotas — priimami tik geriausieji kandidatai.

"AUTOSERVISAS"

Kanadoje ir JAV prie kiekvieno plento be vargo rasi garažus automobiliams taisyti ir benzinui pardavinėti. Lietuvoje tokios pagalbos gali susilaukti tik stambiausiuose miestuose, kaip liudija "Valstiečių Laikraščio" lapkričio 1 d. laidoje įdėtas pranešimas. Ateityje paslaugas automobilių vairuotojams siūlys rajoninės "Autoserviso" įmonės. Pirmoji jau statoma Kapsuku perkrikštytoje Mariampolėje. "Autoserviso" firmos direktorius A. Paulauskas skaitytojams pasakoja: "Aprūpinta šiuolaikine technika, stotis ne tik remontuos mašinas, motociklus, bet ir suteiks kitas paslaugas. Pavyzdžiui, čia pat, vietoje, negaištant laiko, bus galima pakeisti "nusėdusį" akumuliatorių, pradurtas kameras, įsigyti pirmos būtinybės dalių. Artimiausiais metais tokios techninės pagalbos stotys bus pastatytos Druskininkuose, Kėdainiuose, Ukmergėje, Šilutėje, Utenoje, Palangoje ir Kryžkalnyje." Tokiu atveju belieka palinkėti, kad kalbininkai archaiškai skambantį angliškąjį "autoservisą" (auto service) pakeistų lietuvišku naujadaru.

TOBULINAMAS SUSISIEKIMAS

Kauniečiams kelionę nuo geležinkelio stoties į Petrašiūnus ir naująjį pramonės rajoną Žaliakalnyje per pusę sutrumpino naujai išvesta dviejų krypčių asfalto juosta, kertanti Adomo Mickevičiaus slėnį. Požemine galerija buvo nukreiptas Girstupis, kurio sezoniniai potvyniai padarydavo nemažos žalos.

V. Kst.

GREIČIAU... PIGIAU... GERIAU...

Ir tikrai padėsite savo artimiesiems užsakydami dovanų siuntinį per

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2, ENGLAND.

TEL. 01-739-8734

Šį rudenį siūlome 3 dovanų siuntinius sudarytus iš tokių daiktų, kurie labiausiai Lietuvoje reikalingi ar naudingi.

RUDENINIS (1), 1969

3 jardai vilnonės veliūro medžiagos vyriškam arba moteriškam apsiaustui, 3½ jardo puikios kostiuminės, angliškos vilnonės medžiagos vyriškam arba moteriškam kostiumui, 2 jardai "crimplene" medžiagos puikiai suknelei, vyriškas arba moteriškas geros rūšies megztinis, išeiginiai nailono marškiniai arba bliuzė, 1 pora vyriškų arba moteriškų kojinių — vilnonių arba nailoninių, 20 geriausios rūšies cigarečių.

Kaina $100.

RUDENINIS (2) 1969

Nailoninis itališkas, vyriškas arba moteriškas lietpaltis, 3½ jardo vilnonės angliškos kostiuminės medžiagos, 2½ jardo vilnonės moteriškai suknelei medžiagos, 1 vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė, 1 vyriškas arba moteriškas labai geras megztinis, 1 kaklaraištis arba dėžė šokoladinių saldainių, 2 šilkinės arba nailoninės skarelės.

Kaina $100.

MAISTO SIUNTINYS, 1969

6 sv. geriausių kanadiškų miltų, ½ sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, ¼ sv. pipirų, ¼ sv. lapelių, ½ sv. geriamo šokolado, 1 dėžutė "nescafe", 2 sv. geriausių kiaulinių taukų, 1 dėžė šokoladinių saldainių.

Kaina $35.

Į kiekvieną drabužių siuntinį galima pridėti šie labai Lietuvoje naudingi ir pageidaujami dalykai: nailoniniai lietpalčiai $11, geriausios vilnonės skarelės $5, vyriški arba moteriški megztiniai $14, parkeriai $7, vilnonės arba nailoninės kojinės $2.

Taip pat priimame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, foto aparatų, radijo aparatų, šaldytuvų ir t.t. Mūsų sąskaitos suteikia Jums teisę gauti darbo pajamų mokesčių ataskaitas.

KIEKVIENO SIUNTINIO PRISTATYMAS GARANTUOTAS

KANADOJE ATSTOVAUJA:

A. Kusinskis, 167 College St., Sudbury, Ont.

L. Radzevičius, 530 Windermere Ave., Toronto 9, Ont.

Maloniai kviečiame visus į priešadventinį **SUBATVAKARĮ**

šį šeštadienį, lapkr. 29 d., Hamiltono Jaunimo Centre

Programoje: G. Veličkos 2 veiksmų muzikinė pjesė

Zydintis vasaros vėjas

Vaidins Hamiltono jungtinės meno pajėgos

Turėsime šiltų užkandžių bufetą, visokio pasirinkimo barą, turtingą loteriją, laimės staliukus ir Dominic Ferri orkestrą. Vaidinimo pradžia — punktualiai 7 val. vakaro.

Įėjimas: $2.50

Tautos Fondo Hamiltono skyriaus valdyba

Šv. Kazimiero lietuvių parapija

Delhi, Ontario,

lapkričio 29, šeštadienį,

švenčia 10-ties metų gyvavimo sukaktį

ir visus kviečia į minėjimo iškilmes

PROGRAMOJE:

5 v. p. p. — *vyskupo VINCENTO BRIZGIO* atnašaujamos padėkos Mišios, 6 v. — vengrų salėje meninė dalis, kurią atliks parapijos jaunimo choras, mergaičių tautinių šokių grupė, skudutininkai, Klevelando vyrų oktetas. Po to — vakarienė, sveikinimai, pasilinksminimas.

Parapijos komitetas ir klebonas

Sault St. Marie, Ont.

TRADICINIS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS minėjimas įvyko lapkričio 15 d. ukrainiečių parapijos salėje. Apylinkės pirm. I. Girdzevičius, atidaręs minėjimą, pakvietė susirinkusius pagerbti už Lietuvos laisvę kritusius karius, savanorius ir partizanus tylos minute. Po to perskaityta progai pritaikyta paskaita, kurią parašė kolonijos kapelionas kun. Antanas Sabas. Po paskaitos sekė meninė dalis, kurią paruošė J. Staškūnienė. Scenoje pavaizduota partizano mirtis už tėvynės laisvę ir padeklamuota progai pritaikytų eilėraščių. Dalyvavo nedidelis tautiečių skaičius. Gal nelabai "patriotiška" yra rengti privačius balius ta pačia data, kai vyksta bendras šventės minėjimas.

Šventės nuotaikai gražiai tiko paskaitoje iškeltas Lietuvos kariuomenės vaidmuo nepriklausomybės atstatymo laikotarpyje. Deja, su ta nuotaika nesiderino iškėlimas kaikurių buvusių Lietuvos karininkų neigiamybių. Mūsų brangių švenčių minėjimai rengiami tam, kad keltų mūsų lietuviškąsias nuotaikas, o ne jas žlugdytų. Vardan lietuvybės turėtume pamiršti savo privačias ambicijas.

SVEČIAI. Pas S. Druskį atvyko jo brolis iš Lenkijos; žada viešėti apie tris mėnesius. Iš Lietuvos atostogauja B. Dabulskio pusseserė. A. V.

WELLAND, ONT.

BENDRUOMENĖS VEIKLA. Pernai mūsų apylinkė buvo patekusi į sunkumus, nes neatsirado kandidatų valdybon. Padėtį išgelbėjo kun. B. Mikalauskas, OFM — sutiko įeiti valdybon ir pasiimti atsakingiausias pirmininko pareigas. Tada atsirado talkininkų, ir taip buvo sudaryta K. L.B. Wellando apylinkės valdyba. Ji sutartinai veikė, atlikdama visą eilę darbų. Pirmasis jos parengimas buvo 1969 N. Metų sutikimas. Jame dalyvavo beveik visi apylinkės lietuviai. Nemažiau sėkmingai surengta Vasario 16 šventė, Motinos Diena, birželinių trėmimų paminėjimas. Surinkti solidarumo įnašai, sutelkta nemažai aukų Tautos Fondui. Taigi, mūsų Bendruomenės veikla buvo gyva, ypač pirmininko kun. B. Mikalausko aktyvumo bei paramos dėka. Tos valdybos laikas jau baigiasi ir reikia naujo susirinkimo. Š.m. lapkričio 30, sekmadienį, tuoj po pamaldų slovakų Holy Ghost salėje šaukiamas Bendruomenės narių susirinkimas. Valdyba kviečia dalyvauti visus apylinkės tautiečius ir tautietes, nes lietuviškieji reikalai yra visų reikalai. Tad dalyvaukime tame susirinkime ir aplamai lietuviškoje veikloje.

Kor.

Advokatas

EUGENIJUS KRONAS,

B. Sc., B. C. L.

32 James St. So.,

Royal Bank Building,

suite 614,

tel. 522-8781

Hamilton, Ontario

HAMILTON, ONT.

KLB HAMILTONO APYLINKĖS VALDYBA pakartotinai šaukia visuotinį apylinkės lietuvių susirinkimą š.m. lapkričio 30, sekmadienį, 4 v.p.p., Aušros Vartų parapijos salėje. Numatyta sekanti darbotvarkė: 1. susirinkimo atidarymas, 2. prezidiumo sudarymas, 3. praeito susirinkimo protokolo skaitymas, 4. valdybos pirmininko pranešimas, 5. iždininko pranešimas, 6. Tautos Fondo pranešimas, 7. revizijos komisijos pranešimas, 8. diskusijos dėl pranešimų, 9. rinkiminės komisijos sudarymas, 10. klausimai-sumanymai, 11. susirinkimo uždarymas. Susirinkimas įvyks punktualiai. Apylinkės valdyba

GREEN'S ROOFING CO. LTD. per O. Stasiulį vertingais fantais parėmė Tautos Fondo ruošiamą subatvakarį. Šita firma deda stogus, atlieka įvairius aliuminijaus plokštelėm namo apkalimus, pilną namų izoliaciją. Daug lietuvių yra jau pasinaudoję jų patarnavimu. K. M.

BR. IR E. MILAŠIAI, pabūgę besiartinančios kanadiškos žiemos, 3 mėnesiams išvyko į saulėtą Kaliforniją. Los Angeles mieste jie turi draugų dar iš Tauragės laikų, kurie yra juos pasikvietę praleisti žiemą.

SPORTO KLUBO "KOVAS" naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. — Z. Stanaitis (tel. 389-3710), vicepirm. — A. Grajauskas, ižd. — Jz. Svilas, sekr. — Z. Rickienė, ūkio reikalų ved. — D. Stukas, nariai — V. Subatninkaitė, P. Enskaitis, E. Dervaitis. Sekcijų vadovais pakviesti: krepšinio — G. Breichmanas, jo pagalbininkais — P. Enskaitis ir E. Dervaitis; stalo teniso — V. Subatninkaitė. Mergaičių krepšinio komandos treneriai — J. Elvikis ir Sakalas, berniukų — A. Grajauskas. Norintieji informacijų sporto reikalais prašomi kreiptis į betkurį valdybos narį. Z.

ST. CATHARINES, ONTARIO

TA PATI VALDYBA. Yra sakoma, kad nauja šluota gražiai šluoja, bet kartais ir senai tenka ilgokai išsilaikyti tarnyboje. Panašiai atsitiko ši kartą ir su mūsų apylinkės valdyba — pasiliko ta pati, tik vienam nariui pasikeitus. Ką gi tokio žymaus ji nuveikė savo veiklos laikotarpyje, kad ir vėl buvo paprašyta pasilikti savo pareigose? Visų valdybų pareiga — surengti žymesnių įvykių paminėjimus, tautines šventes, populiarinti Lietuvos vardą svetimtaučių tarpe ir pan. Vasario 16 proga apylinkės valdyba panaudojo beveik visas propagandines priemones išgarsinti Lietuvos vardą svetimtaučių tarpe. Ypač puikiai buvo paruošta radijo programa, kuri net kelis kartus pakartota per vietos radijo stotį. Pirmą kartą St. Catharines įvyko tautybių festivalis. Ir šiuo atveju mūsų v-ba suorganizavo labai puikų lietuvių grupės pasirodymą. Nebuvo pamiršta Klaipėdos krašto atvadavimo sukaktis, Motinos Diena, įspūdingai paminėta birželinių trėmimų sukaktis. Kaip ir kitom apylinkėm, taip ir St. Catharines bei visam Niagaros pusiasaliui reiktų išeiti iš mažos saliukės į miesto gatves kartu su kitomis tautybėmis, ypač didžiųjų minėjimų progomis. Už puikiai atliktus darbus mūsų padėka priklauso apylinkės v-bai, ypač jos darbščiam ir energingam pirm. A. Šetikui. Gal tik vienas minusas verta priminti — valdyba nespėjo šiais metais parinkti aukų Vasario 16 gimnazijai ir kitoms kultūrinėms institucijoms. A.

NAUJŲ METŲ sutikimą rengia SLA 278 kuopa Welland House viešbutyje. Stalai bus 8 asmenų ir didesnėm grupėm. Programa numatoma pradėti vakariene 8 v.v. Šokiams bus orkestras, veiks baras. Rengėjai kviečia iš anksto rezervuoti sau vietas iki gruodžio 21 d. pas: P. Polgrimą tel. 682-9994, A. Ališauskienę tel. 685-8833, J. Paukštį tel. 682-7607, J. Giliūną tel. 684-3567, J. Girevičių tel. 684-6150. Kaip ir kitais metais, rengėjai tikisi gausaus tautiečių dalyvavimo. Kor.

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO

KOOPERATYVAS "TALKA"

21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:		Mokame už:	
pirmadieniais	9.30 — 5 v. p.p.	depozitus	5%
antradieniais	9.30 — 5 v. p.p.	šėrus	5,5%
trečiadieniais	9.30 — 5 v. p.p.	už vienų metų terminuotus	
ketvirtadieniais	9.30 — 5 v. p.p.	indėlius	8%
penktadieniais	9.30 — 8 val. vak.	Duodame:	
šeštadieniais	9.00 — 1 v. p.p.	asmenines paskolas iš	10%
Liepos ir Rugpjūčio mėn. šeštadieniais "Talka" uždaryta.		nekiln. turto paskolas iš	9%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius ir perlaidas (money orderius). Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $1,600,000.00.

KNIGHT RADIO & TELEVISION

SALES & SERVICE

168 Locke St. S., Hamilton, Ont.

Tel. 522-5028

ATSTOVAUJAM *PHILIPS, WESTINGHOUSE & ZENITH* BENDROVĖMS

Savininkas Algis (AL) Pilypaitis

SAVAITRAŠTIS "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI" SIUNČIAMAS SUSIPAŽINTI NEMOKAMAI TIEMS, KURIE ATSIUNČIA SAVO ADRESĄ.

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

VLIKO SEIMAS šaukiamas š. m. gruodžio 6-7 d. Niujorke, New Yorker viešbučio Vašingtono kambaryje — 34 St. ir 8-ji Ave. Pranešimus padarys: VLIKo pirm. dr. J. K. Valiūnas, VLIKo tarybos pirm. dr. B. Radzivanas, VLIKo valdybos vardu — dr. Br. Nemickas, Tautos Fondo pirm. prel. J. Balkūnas, Kanados TF atstovybės pirm. S. Banelis ir TF vicepirm. St. Lušys. Pranešimą apie dabarties politinę būklę padarys V. Sidzikauskas, 1970 m. veiklos programą referuos VLIKo vicepirm. J. Audėnas. Numatyta ir vakarienė-koncertas, kurio meninę programą atliks sol. J. Krištolaitytė-Daugėlienė, akompanuojama A. Mrozinsko. Seimas bus baigtas gruodžio 7 d. nutarimų ir sąmatos priėmimu bei VLIKo pirmininko kalba.

DR. J. K. VALIŪNAS, VLIKo pirm., lapkričio 3 d. įvykusiame VLIKo valdybos posėdyje padarė išsamų pranešimą apie viešnagę Europoje ir turėtus pasitarimus.

LIETUVOS KONSULATO Los Angeles trisdešimtmečio minėjimą Ambassador viešbutyje surengė Los Angeles ALTos skyrius, vadovaujamas inž. V. Čekanausko. Lietuvos konsulatas čia buvo įsteigtas dabartinio generalinio konsulo dr. Juliaus J. Bielskio. Sukaktuviniuose pietuose, kurie buvo pradėti Šv. Kazimiero parapijos klebono prel. J. Kučingio invokacija, be gausaus lietuvių būrio, dalyvavo Turkijos, Kinijos (Formozos), Brazilijos, Čilės ir Estijos diplomatai, Los Angeles burmistro įgaliotinė Kitty Curtis ir buvęs paskutinis JAV ministeris Lietuvai dr. O. J. C. Norem. Generalinį konsulą dr. J. Bielskį sveikino ir Los Angeles burmistro vardu dovanėlę įteikė miesto atstovė K. Curtiz, Šaulių žvaigždės ordiną — Juozo Daumanto šaulių kuopos vardu sveikinęs O. Žadvydas. A. Devenienė sveikinimo žodį tarė ALTos ir Santa Monica klubo vardu, inž. V. Vidugiris — ALIAS Los Angeles skyriaus. Keturias dainas lietuviškai padainavo solistė H. Swaggart. Programa buvo baigta gen. konsulo dr. J. Bielskio kalba.

LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SĄJUNGOS centro valdyba dviejų šūkių konkursą, oficialiai pasibaigusį š.m. spalio 1 d., pratęsė iki 1970 m. balandžio 1 d. Premijos už kiekvieną premijuotą šūkį padidinamos iki $50. Temos paliekamos tos pačios: 1. išeivių spaudos kova už Lietuvos laisvę, 2. išeivių spaudos kova už lietuvybės išlaikymą. Slapyvardžiais pasirašytus šūkius prašoma siųsti šiuo adresu: Konkursui, 31532 Groesbeck (M-97) Hwy, Fraser, Mich. 48026, USA. Centro valdyba papildyta Detroite gyvenančiu pirmuoju kandidatu inž. Jonu Gaižučiu.

LIUDO SAGIO VADOVAUJAMA Klevelando "Grandinėlė" surengė du koncertus: lapkričio 8 d. — Hartforde, lapkričio 9 d. — Bostone. Programa su 15 minučių pertrauka truko dvi valandas. Koncertų dalyvius žavėjo originalus šokių atlikimas, jų jungtis, primenanti dviejų veiksmų baletą, puošnūs drabužiai ir R. Babicko vadovaujamas orkestrėlis. Bostone "Grandinėlė" svečiams amerikiečiams pašoko ir vieną jų tautinį šokį.

JUOZAS LAUČKA, buvęs JAV ambasados sekretoriumi V. Berlyne, grįžo į Vašingtoną, kur jo laukia naujos pareigos valstybės departamente.

TARPTAUTINIAME LIAUDIES ŠOKIŲ festivalyje Tennessee valstijos sostinėje Nashville dalyvavo 28 amerikiečių ir viena kanadiečių grupė. Lietuviams sėkmingai atstovavo O. Ivaškienės vadovaujamas Bostono tautinių šokių sambūris. Didžiausio amerikiečių dėmesio susilaukė "Rezginėlė".

PREL. DR. L. TULABA, Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos rektorius, iš Romos atvyko į JAV. Lapkričio 9 d. jis dalyvavo Providence, R. I., Šv. Kazimiero lietuvių parapijos penkiasdešimtmečio minėjime. Mišias koncelebravo ir Sutvirtinimo sakramentą teikė vysk. V. Brizgys. Dabartinis šios parapijos klebonas yra kun. Vaclovas Martinkus, BALFo pirmininkas, pakeitęs 1963 m. mirusį kleboną kun. Joną Vaitiekūną, pastatydinusį naują bažnyčią 1935 m.

"THE SAN DIEGO UNION" dienraščio pranešimu, Escondito mieste, Kalifornijoje prie San Diego, įsteigta jūros pakrančių inžinerijos bendrovė Offshore Technology Corp., kuri tirs jūros pakraščius ir gelmes, jieškodama naftos, mineralų ir maistingų medžiagų. Bendrovė buvo įsteigta trijų asmenų, sutelkusių šėrais $250.000 kapitalą. Jos vicepirmininkas ir iždininkas yra 29 metų amžiaus lietuvis aeronautikos inž. Vygintas Grinius, gimęs Kaune, gimnaziją baigęs Kolumbijoje, P. Amerikoje, universitetą — Bostone.

KUN. K. TRIMAKUI, SJ, dėl studijų pasitraukus iš žurnalo "Laiškai Lietuviams" pareigų, žurnalo redagavimą nuo sekančių metų 1 nr. perima kun. J. Vaišnys, SJ, anksčiau buvęs 14 metų "LL" redaktorium.

KUN. A. VALIUSKA, kurį laiką dirbęs P. Amerikoj ir Los Angeles lietuvių parapijoj, įsteigė lietuvių katalikų misiją Phoenix, Arizona. Lietuviškos pamaldos kas sekmadienį laikomos Sacred Heart Home, 1110 16th St. 11 v.r. Kun. A. Valiuška spausdina dauplikatoriumi lietuvių misijos biuletenį "Arizonos Lietuvis". Jo adresas: 2806 31st St., Phoenix, Arizona 85008, USA.

PHOENIX, ARIZONA, MIESTE yra įsikūrusių lietuvių verslininkų, turinčių motelius. Jų tarpe yra p.p. Dambrauskai (2114 W. Buckeye Rd.) ir Al. J. Rimavičiai (2148 W. Buckley Rd.).

VLADAS MIEŽELIS, Lietuvos kariuomenės brigados generolas, lapkričio 26 d. paminėjo savo 75 m. amžiaus sukaktį Phoenix, Arizona, mieste. Lietuvoje buvo kariuomenės teismo pirmininku ir karo mokyklos teisės lektorium. Vokietijoj buvo R. Kryžiaus įgaliotiniu, dirbo L. Bendruomenėje.

Argentina

ALICIJA G. PETKEVIČIŪTĖ lanko Buenos Aires provincinės kultūros ministerijos žinioje esančio Avellanedos teatro dramos studiją. Carlos Godio režisuotoje Ricardo Halac pjesėje "Soledad para cuatro" ("Keturi vieniši") ji sukūrė Ines vaidmenį.

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ Buenos Aires buvo pradėta spalio 26 d. vysk. E. Segura katedroje atlaikytomis Mišiomis. Pamaldų metu giedojo muz. V. Rymavičiaus vadovaujamas Šv. Cecilijos choras, vargonais palydimas E. Mikučionienės, lietuviškas ir lotyniškas giesmes. Pamaldose su vėliavomis dalyvavo tautiniais drabužiais pasipuošusios "Ateities" ir "Atžalyno" ansamblių atstovės. Laisvės paminklą Mayo aikštėje papuošė visai savaitei iškeltos Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Rumunijos ir Vengrijos vėliavos, kurias palaimino ir atitinkamą žodį tarė vysk. E. Segura. Kalbėtojų tarpe buvo Europos pavergtųjų tautų Argentinos jaunimo draugijos pirm. R. Toranzo, Europos pavergtųjų tautų Buenos Aires atstovybės pirm. K. Mihailescu ir šiai iškilmei vadovavęs Zeferinas Juknevičius.

OKUPUOTOS LIETUVOS ARCHITEKTŲ SĄJUNGOS vicepirm. Anatolius Rasteika, kaip sovietinės delegacijos narys, dalyvavo Buenos Aires įvykusiame X tarptautiniame architektų kongrese. Lietuviai jam surengė vaišes, kurių šimtinę dalyvių svečias iš Šiaulių supažindino su dabartine statyba Lietuvoje.

MARIJA SABALIAUSKAITĖ-PAPEČKIENĖ, pensijon išėjusi gimnazijos mokytoja, iš Kauno atskrido aplankyti Buenos Aires gyvenančių seserų Monikos Viečienės, Uršulės Kaušakienės ir Onos Kazlauskienės, su kuriimis ji išsiskyrė prieš 40 m.

Vokietija

BALTIEČIŲ DRAUGIJOS suvažiavime Lueneburge pranešimą apie JAV lietuvius ir jų veiklą padarė vicepirm. dr. A. Gerutis. Išeivių klausimus svarstę vokiečiai paskaitininkai pasisakė prieš priverstinę asimiliaciją, kuri nėra naudinga nei išeiviams, nei juos priėmusiam kraštui. Išeiviai turi puoselėti savo kalbą ir gimtojo krašto tradicijas, nes tautybė yra pagrindinių žmogaus teisių dalis. Dėl šios priežasties V. Vokietija yra atsisakiusi vokietinimo politikos — finansiškai remia imigrantų švietimą ir kultūrą. Admirolas E. Wegener skaitė paskaitą apie Baltijos jūros strateginę reikšmę, stiprėjantį Sovietų Sąjungos laivyną.

Australija

VII BALTIEČIŲ CHORŲ metinis koncertas įvyko Melburne. Rotacine tvarka šiemet jį rengė Melburno lietuvių dainos sambūris, vadovaujamas A. Čelnos. Šio ansamblio valdybą sudaro: pirm. ir administratorius K. Lynikas, sekr. E. Šeikienė, nariai A. Savickas ir R. Špokevičius. Pagal septynerių metų tradiciją koncertas buvo pradėtas atskirų chorų pasirodymu. Po tris dainas padainavo estų vyrų ir moterų chorai, diriguojami vadovių A. Taves ir M. Taimre. Keturias latvių kompozitorių dainas atliko V. Bendrups vadovaujamas mišrūs latvių choras. Melburno dainos sambūris programon buvo įtraukęs A. Vanagaičio "Laisvės varpą", J. Švedo "Anoj pusėj Nemunėlio, S. Šimkaus "Apynėlį" ir K. Kavecko "Vilniuj žydi liepos". Antroji koncerto dalis buvo skirta visų trijų tautybių jungtiniam chorui, padainavusiem po porą kiekvienos tautos dainų. Lietuviams atstovavo J. Švedo "Kalvelis" ir liaudies daina "Pasisėjau žalią rūtą". Koncerto dalyviams buvo surengtos vaišės Lietuvių Namuose.

SUDBURY, ONT.

ILGASIS INCO PLIENO DARBININKŲ UNIJOS streikas pagaliau užsibaigė. Darbininkai nelabai patenkinti nauja sutartimi. Beveik pusė jų balsavo už streiko tęsimą, reikalaudami geresnės sutarties. Tik 166 balsų persvara nulėmė streiko baigimą. INCO bendrovės vadovybė paskelbė, kad tas streikas padarė 200 milijonų nuostolių.

KITOS ŽINIOS. I. K. Balčiūnai nusipirko namus gražiame rajone. Sofija Rimšienė pereitą vasarą atvyko iš Lietuvos pas savo vyrą, kuris jau yra išėjęs į pensiją; apsigyveno už Sudburio kaime, nes ten pigesni namai. Sudburiškis

PADĖKA

Skaudaus liūdesio valandoj netekus mylimo vyro ir tėvo

AT̨A VYTAUTO PLAČIAKIO

mus užjautusiems ir suteikusiems visokeriopą pagalbą nuoširdžiai dėkojame: kun. klebonui P. Ažubaliui, kun. J. Staškevičiui, Tėvui Rafaeliui Sakaliui, OFM, pusbroliui kun. B. Liubauskui už gedulo Mišias ir pamokslus ir Rožinį laidotuvių namuose; šv. Mišių metu giedojusiam sol. V. Verikaičiui; karsto nešėjams ir garbės palydovams; gausiems lankytojams laidotuvių namuose ir palydėjusiems į amžino poilsio vietą — Šv. Jono lietuvių kapines; už gėles, užuojautas "Tėviškės Žiburiuose" ir kituose laikraščiuose, už prisiųstas užuojautos telegramas nuo giminių iš Lietuvos ir Argentinos; už gausiai užprašytas šv. Mišias. Ypač dėkoju brangiems tėveliams P. Jarašiūnams, suruošusiems polaidotuvinius pusryčius ir jiems talkinusiems: sesutei Vandai ir švogeriui Balniams, broliui Vytautui su žmona Jarašiūnams. Jie mus lydėjo ir viskuo rūpinosi, palengvindami skausmą. Nuoširdi padėka pusryčių darbščioms šeimininkėms.

Jūsų lietuviško nuoširdumo ir artimo meilės skaudžiose valandose niekuomet nepamiršim —

Liūdinti — žmona Valė ir sūnus Leonardas Plačiakiai

A † A

JONUI GRIKINIUI mirus,

jo žmonai *GENEI* reiškiame gilią užuojautą —

A. M. Statulevičiai ***A. L. Statulevičiai***

A † A

JONUI GRIKINIUI mirus,

jo žmonai GENUTEI skausmo valandoje reiškiame nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdime —

Jadvyga Mičiūnienė
Eugenijus ir Danutė Mičiūnai

Š. m. lapkričio 15 d. netoli Klevelando įvyko Ohio lietuvių gydytojų draugijos metinis suvažiavimas. Jame tradicinė premija — tūkstantis dolerių buvo paskirta tautinių šokių grupei "Grandinėlė", kuri sėkmingai koncertuoja JAV-se ir Kanadoje. Iš kairės J. Kriaučiūnas, A. Baltrukėnas (įteikia čekį), "Grandinėlės" įsteigėjas ir vadovas L. Sagys, "Grandinėlės" valdybos pirmininkas (priima čekį). Nuotr. J. Garlos

Neužtenka buti geru laikraščiu

Apmąstymai sveikinimo vietoje "Tėviškės Žiburių" dvidešimtmečio proga

AL. GIMANTAS

Kiekvienos sukakties proga girdime įvairius sveikinimus, linkėjimus. Kaikada tie žodžiai palydimi dovanomis, kaikada įsipareigojimais, pažadais, dar kitu atveju — nutarimais. Bet sukaktys praeina, nubyra visas tas šventinis blizgėjimas ir lieka kasdienos rutina, pilka, mažai besikeičianti. Gaila, bet labai dažnai įvairios sukaktys tuoj pat ir užmirštamos, nes šios ir rytdienos sūkurys vėl tempia tolyn, nors ir nevisada priekin.

* * *

Laikraščio, šiuo atveju "Tėviškės Žiburių", sukaktis jau verste verčia ilgėliau ties ja sustoti, pažvelgti į nueitas dienas, pasidžiaugti pasiektais rezultatais, pagalvoti apie ateiti ir jos keliamus reikalavimus. Patiems bendradarbiams, redakcijos ir administracijos asmenims lyg ir nederėtų į padanges keltis. Bet kai iš pačių skaitytojų (nebūtinai prenumeratorių) išgirsti malonius atsiliepimus apie "Tėviškės Žiburius" (iš Niujorko, Čikagos, Detroito, Los Angeles, Klevelando), kai patiri svarias nuomones, kad "TŽ" esama gero laikraščio, aišku, pagauna mielas ir šiltas jausmas. Nuopelnai, aišku, toli gražu ne vieno, bet gausaus būrio tautiečių, tiek leidėjų, tiek redaktorių, tiek administracijos darbuotojų, tiek viso būrio bendradarbių, kurie, savųjų galimybiu ribose, stengiasi, dirba, pluša savojo laikraščio naudai. Jie dirba ne pinigų, ne garbės, bet tik eilinės pareigos skatinami, nes nori turtinti lietuviškąją periodiką išeivijoje, artimai bendrauti su savąja bendruomene, padėti jai formuotis ir informuotis.

* * *

Ar tai lengvas kelias, vien malonumas ir rožėmis klotas? Toli gražu ne! Kiek daug kritikos, kartais ir pašaipos, paleidžiama laikraščio ar viso kolektyvo adresu. Skirtingos nuomonės, skirtingi būdai ir nuotaikos turėtų prisidėti, regis, tik konstruktyvia kritika, patarimu. Deja, dažnai stokojama nuoširdumo ir geros valios.

Visa laimė, kad laikraštis nestokoja ištikimai atsidavusių asmenų talkos. Štai, pvz. vienas atvejis prieš gerą dešimtį metų. Vieną "TŽ" bendradarbį ištiko didi šeimos nelaimė. Sunkios ligos pakirstas, mirė mažametis sūnelis. Tai buvo savaitgalis. Redaktoriui buvo pažadėtas rašinys, kuris būtinai turėjo tilpti sekančio ketvirtadienio laidoje. Ką gi, laikraštis turi išeiti, tūkstančiams skaitytojų, tikriausiai, nei šilta nei šalta, kad kažkur ten kažkas pasimirė. Gyvenimas juk nesustojo, jis eina toliau, kaip ir reguliarus laikraštis. Sėdasi nelaimingasis tėvas prie rašomos mašinėlės, ašaros springta gerklėje, šlapia akyse, kitame kambary pašarvotas mažasis, renka medžiagą, muša raides, gimsta straipsnis. Laiku nuneštas paštan, laiku pasiekia redakciją, laiku jis ir išspausdinamas.

"TŽ" puikiai jaučia aplinkos pulsą. Jų puslapiuose nebandoma nieko nutylėti, nebijoma užgriebti ir tokių temų, kurios kitų mūsų laikraščių dar vis vengiamos. Nebando "TŽ" ignoruoti vienus ar kitus faktus, jei jie yra tikri ir gali prisidėti prie vienos ar kitos temos geresnio išsiaiškinimo, supratimo. Jau nekartą teko girdėti tautiečius klausiant gyvu žodžiu ar laišku, ką apie tai galvoja, ką rašo, kaip pasisakė "TŽ". Reiškia, tai įvertinimai, kurių norėtų susilaukti kiekvienas spaudos leidinys. Atseit, "TŽ" turi neabejotiną vietą išeivijos periodikoje.

* * *

Baigiant norisi "Tėviškės Žiburiams" palinkėti, kad ir sekantis dvidešimtmetis būtų nemažiau sėkmingas. Nelikite tik geru laikraščiu, būkite geriausiu! Nenorėkite, kad visi jūs mylėtų. Užtenka, kad būtumėte toleruojami ir pripažįstami. Tada niekad nenusitosite savos laisvės ir nepriklausomumo! Pataikaukite tiktai t i e s a i ! Krikščioniškosios minties leidiniui tai pati būdingiausioji savybė.

Lietuvos nematė, bet ją mylėjo

A. a. JULIJA PILKAUSKIENĖ, ilgesnės ligos iškankinta, mirė š. m. spalio 29 d. Palaidota iš Šv. Onos bažnyčios, kur vikarauja velionės sūnus kun. Jonas Pilkauskas, šalia savo vyro, a. a. Juozo Pilkausko Vilties kalno kapinėse. Laidotuvės įvyko lapkričio 2 d. Dalyvavo Toronto arkiv. Ph. F. Pocķok, du vyskupai, 35 kunigai ir apie 600 kitų, pagerbdami motiną, kuri iš dviejų savo sūnų vieną paskyrė Dievo tarnybai — kunigystei. Kitas jos sūnus Robertas tarnauja Toronto policijoj.

A. a. Julija Pilkauskienė-Tautkutė buvo gimusi 1916 m. vasario 2 d. Montrealyje. Ištekėjo už Juozo Pilkausko 1936 m. Timminse. Vyras mirė prieš keliolika metų, palikdamas ją našlę su dviem mažamečiais. Tada sūnui Jonui, dabar kunigui, buvo vos 14, o Robertui — 12 m. amžiaus. Velionė, nors Lietuvos nebuvo mačiusi, labai gražiai kalbėjo lietuviškai, mėgo lietuviškas dainas ir visa širdimi mylėjo savo tėvų žemę — Lietuvą.

Į Julijos laidotuves iš Montrealio buvo atvykę broliai — Pranas ir Antanas Tautkai. Vienas jų yra mokytojas, kitas, berods, telefono bei telegrafo įstaigos tarnautojas. Vienas velionės brolis yra gimęs Škotijoje, kitas — Kanadoje. Mokslus abu išėjo šiame krašte, bet abu puikiausiai kalba lietuviškai ir yra dideli Lietuvos patriotai. Kodėl taip? O gi todėl, kad jų tėvai taip norėję. Netgi grįžusiems iš prancūzų bei anglų kalbomis dėstomųjų mokyklų, vos tik namų slenkstį peržengus, griežčiausiai buvo uždrausta kalbėti kitaip, kaip tik lietuviškai. Todėl dabar abu velionės broliai — Pranas ir Antanas Tautkai yra trikalbiai — puikiai kalba lietuviškai, angliškai ir prancūziškai. Tokia pat daugiakalbė buvo ir a. a. velionė Julija Pilkauskienė.

Jos palaikai amžinam poilsiui palaidoti, kaip jau minėta, Vilties Kalnelyje, šalia vyro — a. a. Juozo Pilkausko, kurio mirties atveju (berods, 1951 m.) buvo keleto pažymėtinų skaičių sutapimų. Velionis Juozas buvo gimęs spalio 15 d. (1902 m.) ir mirė to pat mėnesio 15 d., prieš 15 metų buvo vedęs ir palaidotas kapinių sklypely, atžymėtam Nr. 15, kur dabar atsigulė ir a. a. Julija.

Velionės liūdintiems sūnums, broliams ir artimiesiems nuoširdi užuojauta, o mirusiajai — prašymas Augščiausiojo amžinos ramybės.

PRANYS ALŠĖNAS

A. a. Julija Pilkauskienė

Ilgai streikavom, bet nenuobodžiavom

Lietuviai Kanados plieno įmonėje, kur 8000 darbininkų streikavo 96 dienas

Ilgesnį streiką praeityje šioji didžiausioji miesto darbovietė turėjo tik 1946 m. Per visą eilę metų Sault Ste. Marie, Ont. plieno darbininkų unija ir fabriko administracija vesdavo, o gal ir tyčiomis nutęsdavo, naujai darbo sutarčiai sudaryti derybas, kol tokią naują darbo sutartį pasirašydavo Hamiltono Steel Co. of Canada. Ją čia besiderantieji nukopijuodavo, gi už išdirbtą be sutarties laiką būdavo išmokamas atlyginimo skirtumas (back time pay).

Derybas Algomoje apsunkino dar faktas, kad šioje apie 8000 darbininkų ir raštinės tarnautojų turinčioje darbovietėje yra net 4 darbo unijos: raštinės tarnautojų unija, turinti apie 500 narių, transporto darbininkų — su 200 narių, mūrininkų — su 80 narių, plieno darbininkų — su 6700 narių.

Triukšminga pradžia

Senajai darbo sutarčiai pasibaigus, 1969 m. rugpjūčio 1 d. išvakarėse prie visų 4 fabriko vartų susirinko po kelias dešimtis taip vadinamų "demonstrantų", daugiausia "ilgaplaukių", nenorinčių dirbti, turinčių neapykantas fabrikui ir kaikurių kairiųjų partijų simpatikų. Jie, su lazdomis ar akmenimis rankose, neleido vykstantiems darban plieno darbininkams įeiti į fabriką. Įėjusiems ar fabrike buvusiems bei pasilikusiems toliau dirbti buvo supjaustytos automobilių padangos, išdaužyti langai ir t.t.

Tuo laiku derybas su fabriku vedanti unija įsakė visiems darbininkams vykti į darbą, bet visus fabriko vartus užblokavusios gaujos visai to neklausė. Jų tarpe buvo net visai Algoma fabrike nedirbančių ir net mūsų mieste negyvenančių.

Atleido ižūliuosius

Miesto policija dvi pirmas sąmyšio dienas visai į šį reikalą nesikišo. Demonstrantus nuo fabriko vartų ji pradėjo varyti, kai fabrikas dėl darbo jėgos stokos buvo sustabdytas. Fabrikas, neuždegdamas užgesintų pečių ir daugiau plieno negamindamas, pašaukė 2-3 savaitėm atgal į darbą apie dešimtadalį visų darbininkų, kurie pakrovė ir išsiuntė beveik visas turėtas plieno atsargas, taip kad plieno darbininkų unijai rugpjūčio 28 d. paskelbus streiką ir išstačius sargybas, Algoma buvo beveik tuščias. Dar prieš teisėto streiko pradžią Algoma atleido 37 pačius įžūliausius demonstrantus, kurių dauguma niekuomet nebus atgal priimti.

Užkliuvo formanai

Streikas Algomoje truko 96 dienas ir buvo tęsiamas net Hamiltono plieno fabrikams pradėjus dirbti. Unijai ir Algomai susitarus dėl visų naujos darbo sutarties punktų (vėl beveik nukopijavo Hamiltono plieno fabrikų sutartį) liko priežiūros personalo ("formanų") klausimas. Mat, unija ir daug kas iš plieno darbininkų buvo gerokai įpykę ant įvairių laikinių "formaniukų", kurie dirbo visą streiko laikotarpį ir norėjo išlaikyti savo vyresniškumą darbe.

Balsavimas

Sušauktame plieno darbininkų unijos susirinkime didelė dauguma pasisakė už tolimesnį streikavimą, kol "formanams" nebus atimtas vyresniškumas darbe, bet po 10 dienų vyriausiai Š. Amerikos plieno darbininkų unijos vadovybei įsikišus, slaptu balsavimu 52% unijos narių (2000 visai nebalsavo) pasisakė už grįžimą darban tik 268 balsų persvara. Paskelbtais duomenimis, Algoma plieno fabrikas per 96 nedarbo dienas prarado $57.600.000, o plieno darbininkai prarado po $2000.

Kas iškovota?

Naujoje darbo sutartyje pats mažiausias valandinis atlyginimas š. m. pakeliamas 35 ct., 20 ct. — 1970 m., 20 ct. — 1971 m. Didžiausias atlyginimas (27-toji darbo atlyginimo klasė) pakils nuo buvusio $4.51 už valandą ligi $5.71 1971 m. rugpjūčio 1 d. 1970 ir 1971 m. pridedama po 3 ct. už valandą gyvenimo pabrangimo išlaidoms. Išsiderėtos geresnės atostogos, geresnė drauda, padidintos pensijos ir visa eilė kitų pagerinimų, kurie Algomai kainuos nuo $1.32 ligi $1.35 už kiekvieną darbo valandą.

Lietuviai

Kelios dešimtys Algomoje dirbančių lietuvių nebadavo ir nesijautė varge, nors iš unijos gaudavo tik maistui raštelius kas savaitę — viengungiai po $15, vedusieji — po $20 ir po $2 už kiekvieną vaiką.

Nenuobodžiavo mūsų streikininkai, nes daugelis apsidžiaugė pajvairindami laisvalaikį žuvavimu, medžiojimu (didįjį briedį nušovė tik Pr. Umbrasas), grybavimu ir poilsiu, o dabar vėl reikia užsidirbti duonutę. Šis streikas buvo vienas iš neprotingiausių ir labiausiai nepateisinamų streikų plieno pramonės istorijoj visoj Š. Amerikoje.

Nenorėjęs streikuoti

NORITE SUSIPAŽINTI SU "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS"? ATSIŲSKITE SAVO ADRESĄ — GAUSITE KELETĄ NUMERIŲ NEMOKAMAI

ČIKAGOS VAIZDAI IR VARGAI

EDVARDAS SULAITIS

JAU 20 METŲ nuo tų dienų, kai Čikagon masiškai pradėjo atvykti pokario tautiečiai iš Europos. Atsivertus to meto lietuvišką spaudą ir privačius užrašus, galima daug ko patirti. 1949 m. pabaigoje Čikagoje debiutavo du lietuvių teatrai — tai iš Hanau persikėles "Atžalynas" ir aktoriaus St. Pilkos suorganizuotas "Lietuvių teatras". Pirmasis lapkričio 27 d. parodė Adomėno "Svetimas plunksnas", kurį atžalyniečiai kiek kitokiu sąstatu buvo vaidinę Vokietijoje. "Atžalynui" tuo laiku vadovavo akt. Jurgis Blekaitis. "Lietuvių teatras" savo pirmąjį pasirodymą surengė gruodžio 3 d. — suvaidino J. Grušo dramą "Tėvas". Vaidinimas vyko didžiulėje Eleventh St. teatro salėje ir buvo sausakimšai pripildytas žiūrovų — daugiausia naujųjų ateivių. Spektaklyje vaidino profesijonalai aktoriai: Lilija Barčaitė, Petras Mačys-Mačinskas, Ona Petravičiūtė, Alfas Brinka, Julius Balutavičius-Balutis, Kazys Oželis, Stasė Kielaitė, Elena Petrokaitė (dabar — Rukuižienė), Kazys Vešota ir kt. Gaila, kad ne tik šių teatrų nebeturime, bet ir kaikurių prieš 20 metų juose vaidinusių aktorių.

1949 m. rudenį Čikagoje su pasisekimu praėjo operos solistės Antaninos Dambrauskaitės koncertas. Čia tuo metu jau reiškėsi ir kitos meninės pajėgos: S. Baras-Baranauskas, I. Motekaitienė, P. Bičkienė, S. Adomaitienė, prof. V. Jakubėnas ir kt. Tų metų gruodžio 11 d. Šv. Antano par. bažnyčioje įvyko religinis koncertas, kuriame, be L. Šimučio vadovaujamo L. Vyčių choro, dalyvavo Vyt. Marijošius, St. Baras-Baranauskas, Iz. Motekaitienė.

Tą patį rudenį Čikagoje buvo suruoštas ir pirmasis literatūros vakaras, kuriame su savo kūryba pasirodė A. Tyruolis, A. Rūkas ir A. Barėnas. Iš Vokietijos atvykus Hanau stovykloje veikusio "Dainavos" ansamblio vienam iš vadovų — Gasparui Veličkai ir pradėjus emigruoti kitiems to sambūrio nariams, jų tarpe ir ansamblio muzikiniam vadovui Steponui Sodeikai, čia sudarytas branduolys "Dainavos" ansmablio. Jis savo pirmąjį pasirodymą čia surengė 1950 m. spalio 8 d. Tai vienintelis iš to meto užsilikusių muzikinių bei kitokių sambūrių, kuris Čikagoje tebegyvuoja, nežiūrint, kad jo pirmųjų vadovų — G. Veličkos ir St. Sodeikos jau neturime gyvųjų tarpe (pirmasis mirė 1962 m., o Sodeika — 1964 m.)

1949 m. lapkričio 23-27 dienomis įvyko Čikagos Tremtinių Namų atidarymas. Čia buvo numatyta sutelkti kultūrines bei visuomenines įstaigas: biblioteką, skaityklą, žaidimų kambarį, šokių sale ir kt. Bet vėliau iš to plano pasiliko tik salė ir baras, kuriuose kiekvieną savaitgalį šimtai tautiečių gyvai linksmindavosi. Beje, čia vykdavo ir nemažai organizacijų susirinkimų, nors viskas pamažėl likvidavosi, kol šie Namai visiškai užsidarė ir tapo baldų sandėliu.

Daugumas to meto lietuvių parengimų buvo labai gausiai lankomi mūsų tautiečių, tačiau nevisi. Pvz. lapkričio 20 d. Lietuvių Literatūros Draugija Lietuvių Auditorijoje surengė Vinco Kudirkos minėjimą, kuriame adv. L. Šmulkštys skaitė paskaitą, o rašytojus Antanas Rūkas — "Lietuvos tilto atsiminimus". Į šį minėjimą atėjo 42 vyrai ir 5 moterys (to meto korespondentai net ir tokias statistines žinias pateikdavo).

Nesnaudė ir Čikagon bei jos apylinkėsna atvykę lietuviai sporto mėgėjai. Rugpjūčio 13 d. Cicero mieste įsteigtas pirmasis naujųjų ateivių suorganizuotas lietuvių sporto klubas JAV. Jo pirmieji steigėjai buvo — A. Baronas, A. Mackus (vėliau pasižymėję rašytojų eilėse), J. Šulaitis ir kt. Čikagoje pirmasis sporto vienetas buvo suorganizuotas lapkričio 5 d. Jo pilnas vardas — "Lietuvių Tremtinių Sporto Klubas Grandis" (pažymėtina, jog nemažai to meto vienetų savo pavadinimuose turėjo žodį "tremtinių"). "Grandies" pirmąją valdybą sudarė: V. Adamkavičius, E. Vengianskas, V. Karpuška ir S. Zubkus.

Naujai atvykusieji nesijungė prie senųjų ateivių, o steigė naujus sambūrius, dainos vienetus, klubus bei kita, nors anksčiau į JAV atvykę tautiečiai naujiesiems daug padėjo lėšomis ir patarimais. Pvz. žymusis Čikagos bankininkas Justinas Mackevičius rašė:

"Kaip ančiukas įmestas į vandenį žino, kas daryti, taip ir mūsų naujieji ateiviai patys supranta, ko griebtis. Jie daugumoje išlavinti, kaikurie ir anglų kalbos pramoke... Bendras patarimas būtų toks: dirbti ir taupyti. Pradžioje imtis betkokio darbo, bet vėliau siekti savo būklės pagerinimo. O be santaupų čia jokio rimtesnio būklės pagerėjimo netenka laukti." Naujieji ateiviai tokių ir panašių patarimų paklausė ir dabar daugumas yra gerai užsitikrinę savo

Nukelta į 9-tą puslapį.

Tragiškai žuvus pulkininkui

POVILUI ŽILIUI,

brolį TOMĄ bei artimuosius giliai užjaučiame ir su jais liūdime —

M. A. Basalykai

A † A

pulkininkui **POVILUI ŽILIUI**

mirus Čikagoje, jo brolį TOMĄ bei kitus artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

Ona Ropienė **A. V. Žalnieriūnai**

A † A

MARIJAI ŠTUIKIENEI mirus,

vyrą *ANTANĄ*, sūnų *VYTAUTĄ* ir jo šeimą giliai užjaučia bei kartu liūdi —

E. A. Pūkai ***A. J. Siwick***
M. W. Kiškūnai ***O. S. Dačkai***
O. J. Gataveckai ***O. S. Teišerskiai***
A. J. Birgiolai

A † A

MARIJAI ŠTUIKIENEI

mirus, sūnų VYTAUTĄ, vyrą ANTANĄ bei kitus artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

A. U. Kartavičiai **Algis Ropė**
A. V. Žalnieriūnai **Ona Ropienė**

A † A

MARIJAI ŠTUIKIENEI mirus,

sūnų *VYTAUTĄ* bei jo žmoną ir vyrą *ANTANĄ* nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

V. V. Siminkevičiai ***J. P. Siminkevičiai***
B. P. Sapliai

A † A

MARIJAI ŠTUIKIENEI

mirus, jos vyrą ANTANĄ, sūnų VYTAUTĄ ir jo šeimą bei gimines nuoširdžiai užjaučiame —

D. L. Laurinavičiai **R. G. Šimkai**
R. P. Tumpai **P. Šimkienė**

A † A

MARIJAI ŠTUIKIENEI

mirus, jos vyrą ANTANĄ, sūnų VYTAUTĄ su šeima ir visus gimines nuoširdžiausiai užjaučiame ir kartu liūdime —

A. C. Venckai **J. B. Maziliauskai**
V. I. Lišauskai **P. A. Skilandžiūnai**

Mirus **MARIJAI ŠTUIKIENEI,**

jos vyrą ANTANĄ ir sūnų VYTĄ nuoširdžiai užjaučiame —

M. S. Petruliai **J. A. Puteriai**
V. J. Rusliai **V. O. Rušai**
J. G. Mockai

Netekus brangios Mamytės

MARIJOS ŠTUIKIENĖS,

skausmo ir liūdesio prislėgtus VYTĄ ir LIUDĄ ŠTUIKIUS bei jų artimuosius giliai užjaučiame —

J. ir J. Mikalauskai **Marija Januškienė**
Balčiūnų šeima **Timmermanų šeima**

A † A

MARIJAI ŠTUIKIENEI mirus,

vyrą ANTANĄ, sūnų VYTAUTĄ ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

A. S. Kavaliauskai **B. I. Jonynai**

A † A

EMILIJAI KETVIRTIENEI Lietuvoje mirus,

sūnų inž. *ANTANĄ KETVIRTĮ* ir jo šeimą liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame —

I. R. Paškauskai ***A. V. Klupšai***
O. M. Yčai ***V. V. Paškai***

Toronto šaulių VI. Pūtvio kuopos valdyba. Iš kairės: moterų vadovė E. Dambrauskienė, kuopos pirm. St. Jokūbaitis; stovi: ižd. J. Mockus, moterų vad. padėjėja Z. Jonikienė, vicepirm. V. Keturakis, sekr. R. Daugėlienė, II vicepirm. P. Jonikas

Universiteto prof. dr. A. Ramūno veikalai

DEVELOPMENT OF THE WHOLE MAN THROUGH PHYSICAL EDUCATION

Išleido Otavos universitetas, 435 psl. Įvadą parašė Avery Brundage, tarptautinio olimpinio komiteto pirm. Prof. J. Maritain pareiškė apie šį darbą: "Tai galutinis klausimo išryškinimas". Tas pats autorius yra parašęs veikalą

IŠ SUTEMŲ Į AUŠRĄ

Jame iškeltos naujos mintys apie žmogų, tautą ir žmoniją kosminiam amžiui prasidedant. Abu veikalai gaunami per "TŽ" administraciją.

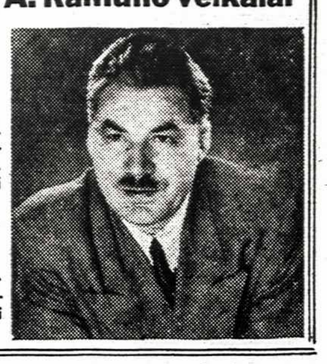

SKAITYTOJAI PASISAKO

DVIDEŠIMT METŲ

Visiems mums, gyvenantiems už jūrų — marių, be atvangos per dvidešimt metų "Tėviškės Žiburiai" visuose pasviečiuose išblaškytus brolius-lietuvius skaidrino ir šildė. Tartum Vytis-šauklys jie telkė svetimose padangėse iškly stančius, kad jie ir nutoldami nuo savo gimtos žemės karts nuo karto grįžtelėtų atgalios, kad į mūsų akių vyzdžius, į sąmonę ir į širdį vis giliau įsmigtų išplėštos, sugriautos ir paniekintos, o mums vistiek brangios, kaip sengalvėlės motinos, tėvynės vaizdas.

Prieš tūkstančius metų pranašas Izaijas, tartum pats save smerkdamas, tiek garsiai bylojo, kad jo žodžių aidas net iki mūsų dienų atskambėjo: "Kad mano liežuvis pridžiūtų prie gomurio, jeigu aš kurią dieną tavęs, o Jeruzale, nepaminėčiau!". . . "Tėviškės Žiburiai" per dvidešimt metų mums kartojo: jeigu nori būti sau žmogumi, niekad nepamiršk, kad esi lietuvis!

Jeigu mes šiandien turime dešimtis organizacijų, jeigu dideliu būriu susirenkame į eilinius tautinius minėjimus, pagaliau, jei savo dainomis suglebame ne vien savo širdis atgaivinti, bet ir duoti progos svetimtaučiams pasigrožėti mūsų dainos sąskambiu, — didžiuoju to viso kviesliu bei pirmuoju talkininku yra sava lietuviška spauda.

Kai pagalvoji, kas bebūtų iš mūsų išlikę savai tautai bei neatlaidžiai kovai už tėviškės teises kitų tautų bendruomenėje, jeigu tremty nebūtume turėję savos spaudos? Gal vien tik blankus prisiminimas.

Ne iš pašaukimo, bet iš reikalo ten, toli Pietų Amerikoje, dirbęs mūsų spaudoje, gerai nusimanau, kiek daug tenka aukotis tiems žmonėms, kurie spaudai tarnauja.

Todėl šią gražią dvidešimtmečio sukaktį minėdami, didelę pagarbą reikšdami, dėkokime visiems: nuo raidžių rinkėjo iki vyriausio laikraščio tvarkytojo, kad jie ir toliau nepavargtų, nesustotų dirbę, skleisdami aplink savę lietuviškos darnos ir susiklausymo mintis.

Padėję ranką ant krūtinės, pasisakykime, kad mes viskuo, ačiū Dievui, esame pertekę, tik retkarčiais vieno dalyko dar pasigendame — tai savitarpės pagarbos ir vienų kitiems paslaugumo.

"Tėviškės Žiburių" pradininkui ir pirmajam redaktoriui dr. Adolfui Šapokai Kanadoje ir ne Kanadoje gyvenančių lietuvių didelė pagarba.

Dr. Petras Mačiulis

DIDŽIAI GERBIAMI IR BRANGŪS "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" LEIDĖJAI,

Šitą Jūsų leidžiamą laikraštį branginu ir mielai skaitau. Labai ačiū už mielą pakvietimą į jubilėjų. Būtinai apsilankyčiau, jei ne tie 86 amžiaus metai! Tad vien šiuo rašteliu karštai Jus sveikinu ir nuoširdžiai linkiu Jums ir Jūsų laikraščiui gražiausios kloties!

Jūsų —

Kan. Mykolas Vaikus

* * *

"Tėviškės Žiburius" Vokietijoje skaito nedaug tautiečių. Tačiau jau ne iš vieno esu girdėjęs komplimentų šio savaitraščio adresu. Ypač pabrėžtinai jį girdavo mūsų a.a. kun. Jonas Riaubūnas, kuris turėjo pareigą perskaityti visus Vasario 16 gimnazijoj gaunamus laikraščius. Jį vertina taip pat kaiserslauteriškiai, kuriems atiduodu savąjį egzempliorių perskaitęs ir apkarpęs. Patinka jis ir man. Tad linkiu, kad žiburiai šviestų tol, kol atsivers kelias į tėvynę — laisvą! Šie sveikinimai ir linkėjimai tebūna ne vien mano asmeniniai, bet ir Vokietijos LB valdybos, kurios vicepirmininku tenka man būti. Tegyvuoja ir tešviečia!

Kun. Bronius Liubinas

* * *

Sveikinu "Tėviškės Žiburius" dvidešimtmečio proga. Linkiu ir toliau ryškiai šviesti mūsų išeivijos gyvenimui, nenuilstamai dirbant lietuviškumo ugdymo darbą laisvojo pasaulio tautiečių tarpe.

V. Pazukaitė

* * *

Aukite ir stiprėkite "Tėviškės Žiburiai", skleiskite savo spindulius gimtajai šaliai. **J. Narušis**

* * *

Tegul lietuviška mintis dar ilgus metus lydi Jūsų vertingo laikraščio puslapius.

Algirdas Gustaitis

* * *

"T. Žiburiai"... išaugo į vieną rimčiausių išeivijos savaitraščių. Linkiu, kad jie ir toliau būtų tokie patys skaistūs žiburiai — objektyvus, turtingas informacijomis ir įdomiais straipsniais savaitraštis.

Povilas Gaučys

* * *

Dvidešimtmečio proga sveikinu visus "TŽ" gimdytojus, ypač pagrindinę naštą nešančius, ir linkiu energingai žygiuoti priekin ta pačia kryptimi. Praeityje man nepatikdavo, kad šio gražaus savaitraščio redaktoriai gerokai sutrumpindavo mano ilgokas korespondencijas. Dėlto buvau nutraukęs bendradarbiavimą. Bet rimtai pagalvojus — kas gi geriau žino apie šio laikraščio leidimo reikalus, jei ne patys jų gimdytojai.

J. Skardis

* * *

Aš nuo pat įsikūrimo "TŽ" dalyvauju rašiniais ir daug padėjau materialiai. Laikraštį labai gerbiu, ypač redakciją, kurios didelis darbas ir pasišventimas lietuviškam spausdintam žodžiui matomas kas savaitę, ypač kai išeina 10 ar 12 psl. Turinio atžvilgiu viskas tvarkoje. Tegu visi mūsų tautiečiai tik pasikviečia "TŽ" į savo namelius ir jungiasi darbais bei parama. Linkiu sėkmės redakcijai, leidėjams ir kolegoms bendradarbiams bei skaitytojams sėkmingai gyvuoti Klevo lapo padangėj su dar didesne pažanga ir skleisti lietuvišką žodį po visą pasaulį.

Bal. Brazdžionis

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Nuo š.m. spalio 1 d. vėl suvaržytas siunčiamų dovanų kiekis (mažiau medžiagos jardų ir kitų prekių vienetų) ir pakeltas muitas. Kurioje valstybėje mokami tokie dovanų persiuntimo mokesčiai? — Tik sovietiškame rusų rojuje! Nuo š.m. lapkričio 1 d. naujas pakeitimas — kas nori siųsti pinigais, turi mokėti po $2.30 Kanados dolerių už rusišką rublį, už kurį būtų galima pirkti Maskvos valdovų dovanų krautuvėje. Mažiausiai priima siuntimui $67.50 (kanadiškus). Už šimtą rublių tenka mokėti $230.45 (kanadiškais). Už tuos Vnešposyltorg pažymėjimų rublius išduodamos prekės Maskvos krautuvėje. Taip žmogus turi gaišti kelias darbo dienas kelionėje (iš darbo nelengva išvykti net ir su specialiu leidimu), daryti išlaidas, kad galėtų gauti norimas prekes. Galima ir raštu užsisakyti, bet prisiunčia tik į artimiausią geležinkelio stotį. Tada prekes parenka pagal raštą, neatsižvelgiant ar pirkėjui tinka ir ar jis tokios medžiagos norėjo. Ką sakytų Toronto pirkėjas, turėdamas tokias "puikias" pirkimo sąlygas? Čia rusai pritaiko lietuviams jų pačių priežodį: "Dovanotam arkliui į dantis nežiūrėk!" Jie jaučiasi dovanotojais, nors už tas prekes jau kelis kartus yra užmokėta.

Nuskriaustas

DANCIGAS ŠIANDIENĄ

Vokiškas miestas be vokiečių

Vokietijos žurnalas "Quick" š.m. rugsėjo 10 d. laidoje paskelbė savo korespondento įspūdžius iš šiandieninio Dancigo. Pateikiame įdomesnes vietas. Red.

"Quick" žurnalo korespondentas, pasiekęs Dancigo miestą, pirmiausiai stengėsi surasti vokiečius. Deja, jam tai labai sunkiai sekėsi, nes šiandieninis Dancigas, lenkiškai vadinamas Gdansku, yra išaugęs į 380.000 gyventojų miestą, kuriame gatvių užrašai yra lenkiški, taip pat — kino teatrai, laikraščiai ir patys Dancigo gyventojai. Nors dancigiečių sąjunga Liubecke vokiečių Dancige priskaito iki 2.000, tačiau lenkiško laikraščio "Glos Wybrzerza" (Pajūrio balsas) red. Z. Gralak jų randa tik 800.

Šiandieniniam Dancige beveik 40% gyventojų sudaro jaunesni kaip 25 metų žmonės, kuriems Vokietija ir vokiečiai yra visiškai svetimas elementas. Jie jau gimę po karo, neturi jokio ryšio su buv. gyventojais vokiečiais, kurie plačiai išsimėtę gyvena visame Dancige.

Surado vokietį

"Man labai gaila, bet aš nepažįstu nė vienos vokiškos šeimos" — vokiečių žurnalo korespondentui geležinkelio stotyje atsakė kelionių įstaigos tarnautojas. "Aš pats čia gyvenu tik šeštus metus".

Laimė nusišypsojo vokiečiui: suvenyrų krautuvėj jis sutiko 39 m. Dancige gimusį techniką R. Steinmetz, su kuriuo jis vakare nuvyko į perpildytą Zoppotą, kur įvyko "šlagerių" šventė, sutraukusi per 5.000 jaunuolių. Zoppote R. S. gyvena su vokiete žmona, motina ir dviem vaikais. Vaikai sveikinosi šaltai, rezervuotai. Tėvai su vaikais namuose kalbasi vokiškai, tačiau lenkų kalbą jie geriau moka ir supranta. Vienintelė svetima kalba mokykloj yra rusų. Tik gimnazijoj jie gali pasirinkti vokiečių kalbą. Be jokio akcento R. S. kalba savo naujo krašto kalba, nors vokiečių kalboj vis dar skamba aiškus "r" raidės riedėjimas — tipingas Dancigo vokiečiams. Nežiūrint to, R. Steinmetz sako "Swinoujscie", kadangi vokiškas "Swinemuende" jam negreit atsiranda, lygiai kaip "Zoppot" jis lenkiškai sako "Sopot". Per dvidešimt ketverius pokarinius metus R. S. išmoko galvoti, gyventi ir kalbėti kaip lenkas. Dancige jam su šeima neblogai sekasi. Jie gyvena ne kaip prispaustieji ar engiamieji, bet visiškai kaip normalūs žmonės. Diskriminacijos jie nepažįsta nuo 1956 m. Jis šiandien gali būti net generaliniu Dancigo direktorium — niekas nedraudžia. Jis dirba Dancigo laivų statykloj už 3.000 zlotų į mėnesį (oficialiu kursu — apie 130 dol., nors juodoj rinkoj zlotai yra trigubai žemesni). Pragyvenimui užtenka, nes nuoma, drabužiai ir maistas yra pigūs.

Kaip užsiliko Dancige?

Kai 45.000 pasilikusių vokiečių Dancige 1945 m. persikėlė į vakarus, penkiolikametis Robertas su motina pasislėpė lenkų šeimoj. Tėvas (jau miręs) dar nebuvo grįžęs iš karo. Vėliau atsiradęs Dancige jis pareiškė, kad Vokietijoj viskas sugriauta ir jiems ten dar blogiau sekasi kaip čia. Jaunas Robertas priprato prie naujos valstybės, bet 70 m. amž. motina beveik nekalba lenkiškai, savo gimtąjį miestą rašo Zoppot, keldama lenkų rūstybę. Tačiau jos bendraamžiai pamažu išmirsta, o kurie neprisitaikė prie naujo gyvenimo, laikosi nuošaliai, neturėdami jokių pretenzijų.

Dabartinė nuotaika

Dancige gyvenančių vokiečių nuotaiką gal geriausiai išreiškė Frau Sikorsky, pažymėdama, kad Vakarų Vokietijoj daugelis ištremtųjų dancigiečių dar svajoja apie grįžimą į vokišką Dancigą. Tikrumoj, juk jie čia viską prarado. Iš kur turi ateiti toks pasikeitimas? Tik per karą. Bet kuris kvailys šiandien nori naujo karo?!

Naujo karo nenori ir 37 m. Rudolf Schaddach, bet tiki į pasikeitimą. Jo motina nenori iš Dancigo vykti, nors sūnus ir ryžtųsi, į V. Vokietiją, iš kur pažįstami rašo apie nupirktą trečią automobilį. Kaip juodadarbis, uždirba apie 1800 zlotų į mėnesį, sunkiai kalba lenkiškai ir tiki, kad vieną dieną Dancigas vėl bus vokiškas. Su tokiais gyventojais lenkai neturi daug vargo — jie pamažu išmiršta ...

Jaunoji karta

Jaunoji karta yra visiškai kitos galvosenos. Pvz. 24 metų Henryk Justian. Jis netiki lenkiška propaganda, kalbančia apie V. Vokietijos revanšistus; klausosi vakarietiškos muzikos, skaito vokiškus laikraščius. "Quick" korespondentui pareiškė, kad vokiečių prarastosios rytinės sritys lenkams nėra problema. Čia užaugęs jaunimas negali net ir suprasti, kad tos sritys "kažkada" yra buvusios Vokietijos valstybės dalimi.

Lenkijos vyriausybė šiandieninį Dancigą atstatė. Visdėlto burmistrui F. Mackievič kyla rūpestis surasti 170.000 specialistų, įrengti butus naujiems gyventojams, pastatydinti 18.000 studentų keturias augštąsias mokyklas. Jau senokai Dancigas, Gdynė ir Zoppotas beveik susijungę. Po penkiolikos metų čia žada gyventi apie milijoną žmonių.

Pas burmistrą

Įdomus pasikalbėjimas įvyko su miesto burmistru. Esą Dancigo laivų statyklos pastato tokį pat laivų tonažą kaip ir Suomija, o kiekvienas šeštas Lenkijos inžinierius turi diplomą kurios nors Dancigo mokyklos. Nevedama vokiečių mažumos statistika, neturima žinių, kiek 1939 m. Dancigo lenkų liko gyvų koncentracijos stovykloj. Stutthofo stovykla yra tik 16 km. nuo Dancigo. Lenkai to neužmiršta. Tačiau burmistras mano, kad reikia jieškoti naujų kelių pas vokiečius. Kiekvienas turistas iš rytinės ar vakarinės Vokietijos, kuris respektuoja lenkų pažiūras, yra mielai laukiamas. Baigdamas pasikalbėjimą,, burmistras prisiminė vieną buvusių dancigiečių turistų grupę, kuri aplankiusi savo buvusius namus, dvarus ir ūkius. Kaikas iš jų prasitarė dabartiniams savininkams: "Mes greitai grįšime. Nuoširdus ačiū už mūsų nuosavybės tokią puikią priežiūrą..."

Paruošė **K. Baronas**

Vaizdas dabartiniame Dancige, kur gyvena lenkai, o gatvėse budi komunistinės valdžios milicininkai — "Milicja Obywatelska"

ATPIGINTAS LEIDINYS

"LITHUANIANS IN CANADA"

IKI ŠIOL JO KAINA BUVO $8.00,

DABAR — TIK $5.00.

Užsakymus siųsti: "Lithuanians in Canada",

941 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario.

Leidinys taip pat gaunamas pas vietinius platintojus.

Tai didelio formato, gausiai iliustruotas, 390 psl. leidinys anglų kalba. Jis gražiai pristato Lietuvą ir lietuvius, ypač gyvenančius Kanadoje. Tai puiki dovana saviesiems ir kitataučiams Kalėdų švenčių proga ir visais kitais atvejais. Pasinaudokite papiginimu ir įsigykite tą gražų leidinį.

"Lithuanians in Canada" administracinė komisija

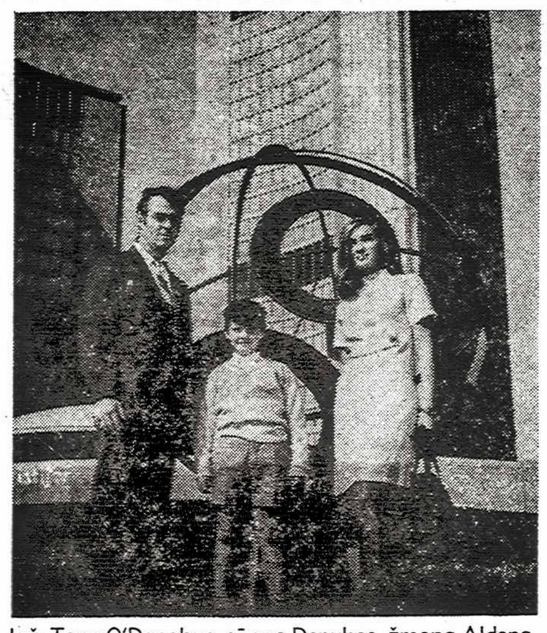

Inž. Tony O'Donohue, sūnus Danukas, žmona Aldona

TORONTO MIESTO TARYBOS RINKIMAI

KETVIRTOJ APYLINKĖJ PERRINKITE

TONY O'DONOHUE

lietuvių bičiulį, vedusį lietuvaitę, energingą veikėją, kovojantį už visiem svarbius dalykus:

mokesčių sumažinimą, geresnį susisiekimą, gatvių švarą, suvaržymų pašalinimą autoaikštėms, pagalbą dirbančioms motinoms, pagerintą švaros kontrolę, miesto planavimą, sujungimą, savivaldybės reformą

Balsuokite už TONY O'DONOHUE

TELEFONAS 533-2394, RINKIMINĖ BŪSTINĖ —

214 Ossington Ave, Toronto 3, Ontario

City Driving School

Pripažinta Ontario Safety Lygos. Baigę šią mokyklą gauna pigesnę autovežimio draudą. Nemokami nurodymai klasėje ar namuose turintiems laikinius leidimus. Mokome vairuoti standartinius ir automatinius automobilius. 1076 BATHURST ST. Tel. LE 2-3656. Rytuose HO 6-1331

PLUMBING and HEATING

J. LISAUSKAS,

VALDŽIOS PRIPAŽINTAS PLOMBERIS, ATLIEKA ĮVAIRIUS VAMZDŽIŲ IR APSILDYMO DARBUS.

Darbas sąžiningas ir nebrangus. 148 Westminster Ave., Toronto Metro Lic. PH. 136. Tel. LE 2-5191

TORONTO MIESTAS

SAVIVALDYBĖS RINKIMAI

$50 PREMIJA

UŽ APKALTINIMĄ ASMENŲ NETEISĖTAI BALSUOJANČIŲ KITO ASMENS PAVARDE

Pagal Toronto miesto tarybos atstovų priimtą nuostatą (By-Law) nr. 182-69, miesto tarybos vardu pažadu išmokėti $50 premiją kiekvienam asmeniui, suteikusiam informacijas, kurių dėka nusikaltėlis bus sulaikytas ir nubaustas už neteisėtą prašymą balsavimo kortelės kito asmens pavarde savivaldybės rinkimuose miesto savivaldybės ribose, nes tai priešinga savivaldybės įstatymo 130 sekcijai, g paragrafui.

Nusikaltusieji minėtam įstatymui gali būti baudžiami iki 6 mėnesių kalėjimo.

Per praėjusius rinkimus keli asmenys buvo nubausti kalėjimo bausmėmis.

C. L. NORRIS, City Clerk

Toronto, 1969 m. lapkričio 28

DEDIKACIJOS ŠVENTĖ ARTĖJA

Reikšmingai gausus lietuvių būrys pirmą kartą istorijoj susirinks Romoje 1970 metų vasarą dalyvauti LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIOS PAŠVENTINIME

Netrukus bus paskelbta registracija norinčiųjų dalyvauti šioje šventėje.

Aukotojų ir jų paminėtų asmenų vardai liks ateičiai specialiose knygose Vatikano ir lietuvių archyvuose

Neatidėliodami siųskite savo auką šiuo adresu:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL,

2701 W. 68th St., Chicago, Ill. 60629, USA

TORONTO MIESTAS

MIESTO SAVIVALDYBĖS RINKIMAI

1969 M. GRUODŽIO 1 D.

PRANEŠIMAS BALSUOTOJAMS

VISI RINKIKAI PRAŠOMI BALSUOTI PRIEŠ 5 V. P. P., KAD BŪTŲ IŠVENGTA SUSIGRŪDIMO BALSAVIMO BŪSTINĖSE.

Todėl prašome nelaukti spūsties meto (5 v. p. p. iki 8 v. v.) atiduoti savo balsui

BALSUOKITE ANKSTI! BALSAVIMO VALANDOS 10 V. R. IKI 8 V. V.

JEI ESATE PAKEITĘ SAVO GYVENAMĄJĄ VIETĄ šiais metais ir Jūsų pavardė nėra įrašyta balsuotojų sąraše naujosios vietovės, turite atkreipti dėmesį į tai, kad Jūsų pavardė gali dar būti įrašyta senojoj vietovėj, kur galite balsuoti.

BALSAVIMO BŪSTINĖS: visų rinkiminių apylinkių ir balsavimo būstinių ribos yra pakeistos. Balsuotojai prašomi įsidėmėti balsavimo būstinės vietą, nurodytą ant atvirukų, išsiuntinėtų visiems balsuotojams.

Toronto 1969, lapkričio 28. C. E. NORRIS, City Clerk

TORONTO MIESTAS

SAVIVALDYBĖS RINKIMAI

IŠANKSTINIS BALSAVIMAS

Pranešame, kad pagal miesto įstatymo 183-69 nr. balsavimas įvyks

MIESTO ROTUŠĖJE

antrame augšte šia tvarka:

1 — 6 apylinkių — komiteto kambary nr. 1,

7 — 11 apylinkių — komiteto kambary nr. 2

KETVIRTADIENĮ, PENKTADIENĮ IR ŠEŠTADIENĮ,

t. y. 1969 m. lapkričio 27, 28 ir 29 dienomis

Balsavimo būstinė bus atidaryta tomis dienomis nuo 12 iki 8 v. v. Išankstiniu balsavimu gali pasinaudoti tiktai tie asmenys, kurie turi teisę balsuoti savivaldybės rinkimuose ir balsavimo metu įteikia pareiškimą, nurodydami priežastį, kliudančią balsuoti nustatytą dieną, būtent, 1969 m. gruodžio 1. Tos priežastys gali būti: išvykimas iš savo apylinkės, išvykimas ligoninėn, rinkiminės pareigos, kliudančios balsuoti savoje apylinkėje, religiniai motyvai

C. L. NORRIS, City Clerk

Toronto, 1969 m. lapkričio 25 d.

Literatūros metraštis "Šeštoji Pradalgė"

VYTAUTAS A. JONYNAS

(Tęsinys iš pr. numerio)

Sentimentali, verkšlenanti, Lazdynų Pelėdiška yra Agnės Lukšytės novelė apie liurbį seną — "Vasara pasibaigė: cikados nutilo".

Juozas Švaistas spausdina du fragmentus iš atsiminimų knygos "Karas ir sentimentai". Ir tin gyvas pirmasis, kuriame pasakojama apie susidūrimus su bolševikais 1920 m.

"Šeštąją Pradalgę" užsklendžia trys kritikos straipsniai — du yra atspaudai referatų, skaitytų suvažiavimuose. Esmėje nebloga, kad su uždarose grupėse skaitytų referatų turiniu supažindinama plačioji visuomenė. Negera tik, kad jie pasirodo su penketo metų pavėlavimu. Antra, darant skerspjūvį ilgėlesnio laikotarpio raštijos, neišvengiama tam tikro konspektiškumo, skubių apibendrinimų.

J. Griniaus rašinys pavadintas "Vertybių konfliktas dabartinėj lietuvių literatūroj". Jame autorius, nepaaiškinęs ką laiko vertybe, kritiškai pasisako apie Skėmą, Alantą, Radauską, Nyką-Niliūną, jau nekalbant apie Lietuvoj gyvenančius rašytojus. Jis kalba apie kristocentrizmą, krikščioniškąsias vertybes, bet giliau jų nepagrindžia.

Būdinga, kad nagrinėdamas rašytojus, autorius nė puse žodžio neužsimena apie Bradūną. Šiaip Griniui tenka pripažint nuopelną, kad jis iliustravo savo paskaitą gerai parinktais, chrestomatiniais posmais, nors vietomis jie griauna autoriaus teigimus.

Algirdo Tito Antanaičio tema — "Patriotinis motyvas mūsų egzilinėj literatūroj". Autorius vaizdžiai, įtikinamai, gerai parinktais pavyzdžiais analizuoja, kaip keitėsi metų būvyje patriotizmo sąvoka. Jis pastebi, kaip trenkiančias patriotines frazes pakeitė konkretesnė retorika — visokie "vieniši broliai", "seserys", "Ukmergės dangūs", kaip šiuos, kaikada dar plakatiškus, ivaizdžius pakeičia suuniversalinti, bet išjausti, skitų žemės, Kaino ir Abelio simboliai, kaip tolydžio gilėdama ir platėdama tėvynės meilės sąvoka sužėri ir svetur užaugusios jauniausios kartos posmuose. Labai svarbų vaidmenį šioj raidoj Titas Antanaitis priskiria Nykos-Niliūno poezijos poveikiui.

A. Kairio rašinys apsiriboja vieno rašytojo kūryba — "Pelenų figūra Bradūno kūryboj". Šalia Barėno "Pievų" tai vienas įdomiausių dalykėlių "Šeštojoj Pradalgėj".

Jei išeivijos kritikai, ypač paskutiniu metu, būdingas rezervuotumas, kalbėsena atsargiai parinktais atkištiniais žodžiais, tai Kairio straipsnis sudaro išimtį. "Paprasčiausia kūrybos definicija, mano nuomone", — sako jis, "būtų aistra. Rašyti reiškia aistringai ką nors mylėti". Ir kaip kritikas Kairys aistros nepagaili. Retai kada tenka aptikti mūsų žurnaluose tokį entuziazmą bei egzaltaciją, kaip Kairio atveju. Prisimena mažojo būgnininko figūra iš garsaus Delacroix paveikslo "La liberté sur les barricades". Kairys pyškina, kur papuola, kliudydamas ką reikia ir ko nereikia. Pvz.

Lietuvis iš prigimties nėra labai pamaldus ar krikščioniškas. Daug mažiau negu pav. lenkas. Gal todėl per tiek šimtmečių Lietuva nedavė nė vieno šventojo. Šv. Kazimieras yra "paskolintas" šventasis, gal net dirbtinai priskirtas Lietuvai.

Bradūnas tikrai turėtų padėkoti Dievui, kad leido jam gyventi ne Šventosios Inkvizicijos laikais.

Bet visumoj Bradūno kūrybos analizė įdomi, originali. Jo dvasinis portretas atskleidžiamas be seilėjimosi, reveransų, vyriškai:

Bradūną tenka laikyti religiniu poetu ta prasme, kad darbas yra malda, o kančia — tikėjimas. Dievas yra be galo didelis. Jam priklauso ne viena mūsų žemė. Tokį Dievą sunku įsivaizduoti, juo sunkiau pamilti. Žemdirbiui Dievas iš viso sunkiai įperšamas. Todėl jo Dievas, būdamas be galo didelis, kartu ir be galo mažas. Jis gali būti dulkė, smiltis ar pelenas, tuo geriau. Kuo Dievas mažesnis, tuo Jam meilė didesnė. Kuo sunkesnis darbas, tuo prasmingesnė malda. Todėl mistinis Bradūno žmogaus pasikeitimas kaip tik ir vyksta darbo kančioj.

Jam svarbiau išlikti gyvam dulkėse ir pelenuose, negu krikščioniško Dievo pažadėtame prisikėlime, kurį jis sunkiai priima.

Bradūno žmogus neieško amžinybės danguje — jis nori būti amžinas žemėje. Ugnis amžina. Ugnis laikosi pelenuose. Ugnis pagonio sąmonėje yra jis pats.

Bradūnas esmėje, kaip jau sakiau, yra religingas poetas, jo kūryba yra pilna tikėjimo šilumos. Tačiau jo Dievas egzistuoja ne krikščioniškuose terminuose, ne simboliuose, ne religiniame patose, bet paprastame darbe, kasdienybės aukoj, kančios neišvengiamybėje, sakyčiau, šventame mirties ir gimimo ritme.

Nesiūlytumėm sutikti su visais Kairio teigimais, bet jau pats autoriaus entuziazmas, aistra analizuoti išeivijos autorių — retas įvykis išeivijos kultūriniam gyvenime, paženklitam džiunglių dėsnio "visi prieš visus".

Šeštoji Pradalgė. Literatūros metraštis. "Nidos" knygų leidinys 75 nr., 1969 m., 400 psl. Redagavo K. Barėnas. Nida Press, 2 Ladbroke Gardens, London W. 11, Britain.

Atsiųsta paminėti

Mūsų Vytis nr. 2. Ramunės Kviklytės redaguojamas Akademinio Skautų Sąjūdžio žurnalas. Administratorius — Jonas Tamulaitis, 6744 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636, USA.

Stella Maris nr. 5, rugsėjis. Lietuvių Fatimos kovotojų biuletenis. Adresas: 8007 De Soto Ave., Canoga Park, Calif. 91304, USA.

Arizonos Lietuvis nr. 9, lapkritis. Lietuvių katalikų misijos leidžiamas biuletenis. Adresas: Rev. A. Valiuška, 2806 31st. St., Phoenix, Ariz. 85008, USA.

Mitteilungen aus baltischem Leben Nr. 3(67), September 1969. Baltiečių Draugijos Vokietijoje žurnalas vokiečių kalba. Gaunamas pas Adam Gruenbaum, 8 Muenchen 15, Lessingstr. 5, W. Germany.

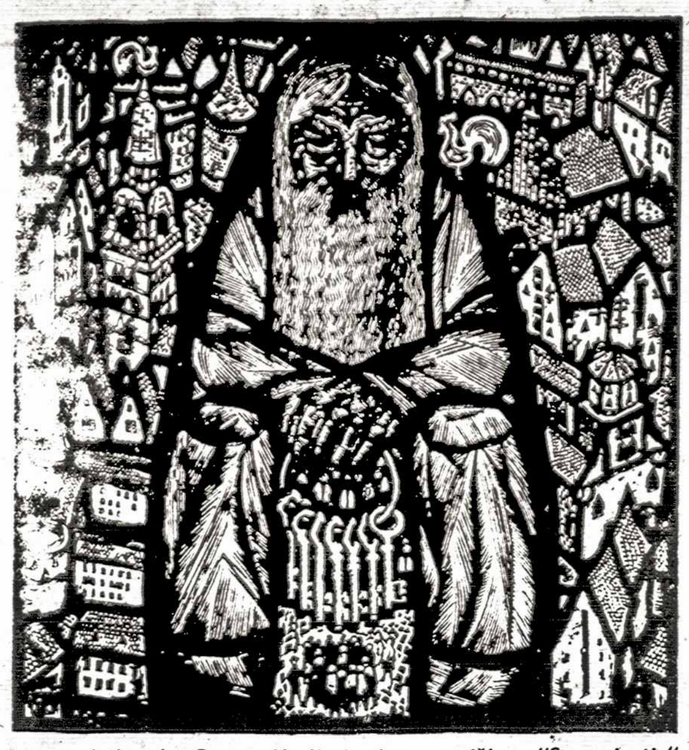

Latvių dailininko Gunars Krolls linoleumo raižinys "Senamiestis" iš ciklo "Mano Ryga". Gotiniame lanke sėdi su simboliniais raktais senelis, tarp jo kojų judrūs miesto gyventojai, o aplinkui pastatai su vyraujančiu katedros bokštu.

ALDONA KAIRIENĖ

ATMINIMŲ NAŠTA

Pavargau pakely.
Ištroškus širdis semiasi praeities šulinio vandens.
Ar skaidresnis vanduo baltų debesų?
Ar giedresnės senų svirčių dainos?

Nustebę klausosi praeiviai,
Bet jie negirdi grįžtančių pjovėjų dainų.
Ar lengvesnė dalgės pakirsta duona?
Ar švelnesnė gelsvo lino drobė?

Žiūri į mane augštų namų stogai
Bet neužstoja saulės tyliems daigams
Sename tėviškės sode.

Aš pailsėsiu pakely
Ir atsigėręs praeities šulinio vandens
Vėl nešiuos su savim
Nebmatomus vaizdus,
Nebegirdimus balsus
Ir lengvą atminimų naštą.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

"VILTIES" LEIDYKLA Klevelande jau atidavė rišyklai Britanijoje gyvenančio rašytojo R. Spalio romaną "Rezistencija", vaizduojantį įvykius Lietuvoje sovietinės okupacijos pirmaisiais metais.

SMUIKININKO IZIDORIAUS VASYLIŪNO koncertas — gruodžio 6 d. 8.30 v. v. Bostono Jordan Hall salėje. Be tarptautinių kompozitorių, programon yra įtrauktas ir vienas J. Švedo kūrinys. Smuikininkui akompanuos pianistas Vytenis Vasyliūnas.

ANTANAS BRAŽDYS, Londone gyvenantis jaunosios kartos skulptorius, kurio skulptūra "Ritualas" neseniai buvo atidengta prie naujojo Woolgate House pastato, gavo užsienių reikalų ministerijos centrinės informacijos valdybos užsakymą sukurti pagrindinę skulptūrą Britanijos pavilijonui "Expo 70" parodoje Osakoje, Japonijoje. Naujam lietuvio skulptoriaus 8 metrų augščio kūriniui numatyta pakyla paviljono centre. Skulptūrai skiriama 4.500 svarų suma. A. Bražd ys, 30 metų amžiaus, yra gimęs Vašakėnuose netoli Panevėžio. 1961 m. baigė Čikagos dailės institutą. Gavęs stipendiją, studijas tęsė ir dirbo dėstytoju Londono dailės kolegijoje — Royal College of Art. Šiuo metu yra vyr. dėstytojas Gloucester dailės kolegijoje.

DAIL. JADVYGOS PAUKŠTIENĖS dešimtoji individuali tapybos darbų ir akvarelių paroda buvo surengta lapkričio 15—21 d. d. Čikagos Jaunimo Centre. Dailininkė yra baigusi Kauno meno mokyklą 1938 m., studijas gilinusi garsiojoje Paryžiaus akademijoje Academie des Beaux Arts. Pasaulinėje parodoje Paryžiuje 1937 m. jos kilimo projektas buvo atžymėtas aukso medaliu.

KALIFORNIJOS VALSTYBINĖ KOLEGIJA Fullertone savo veiklos dešimtmetį atžymėjo eile paskaitų, parodų, dramos spektaklių, koncertų bei kitų renginių. Lapkričio 2 d. programoje savo eilėraščius, išverstus į anglų kalbą, skaitė lyginamosios literatūros prof. dr. Elena Tumienė.

AUSTRALIJOS LENKŲ Adelaidėje surengtame koncerte kompoz. S. Moniuškos 150-tojo gimtadienio proga jo dainas ir operos "Halka" ariją dainavo A. Binkevičiūtė-Gučiuvienė, buvusi Kauno radiofono solistė ir dainavimo pedagogė. S. Moniuškos kūrinių koncerte taipgi dalyvavo italas sol. Piasentier, latvių jaunimo styginis orkestras "Silver Strings". Gausi lenkų kolonija neturi nė vieno menininko. Ilgesnį pasikalbėjimą su A. Binkevičiūte-Gučiuviene užrašė Paryžiuje leidžiamo lenkų žurnalo "Kultura" atstovė.

DAIL. ANTANAS TAMOŠAITIS lapkričio 23 d. Detroito Dievo Apvaizdos lietuvių parapijoje surengė vieną dieną trukusią savo darbų parodą ir skaitė paskaitą tema "Lietuvių tautiniai drabužiai".

JAV ARCHITEKTŲ SĄJUNGOS suvažiavimo proga Čikagoj surengtoj parodoj pagrindinės premijos susilaukė lietuvių architektų Jono ir Rimo Mulokų paminklinės šventovės modelis. "Drauge" rašoma: "Kūrinys originalus, trimis lenktomis didžiulėmis mūro plokštėmis primenąs karo sūkurius, iš kurių iškyla lietuviškas kryžius — koplytstulpis. Stiklo stogą laiko vienas ilgas lynas, pakabintas nuo koplytstulpio viršūnės ir žemai įtvirtintas prie nasrų didžiulio slibino, sukurto pagal Rumšiškių bažnyčioje rastą pavyzdį."

JONAS K. KAIRYS netrukus išleis knygą "Numizmatika", kuri turės 180 iliustracijų ir specialų 700 žodžių žodyną. Anksčiau jis yra išleidęs dvi numizmatikos knygas — "Senovės Lietuvos pinigai" (jau išparduota) ir "Nepriklausomos Lietuvos pinigai". Naująjį leidinį galima užsisakyti pas autorių J. K. Kairį, 60 Sims St., Bridgeport, Conn. 06604, USA.

ALLIED ARTISTS OF AMERICA 1967 m. spalio 23 d. Niujorke mirusio tapytojo Povilo Puzino atminimui savo kataloge skiria pusę puslapio juoduose rėmeliuose su įrašu: "In memory of Paul Puzinas". Čia taipgi pranešama, kad P. Puzino vardo metinę $150 premiją, įsteigtą velionies bičiulių amerikiečių, šiemet laimėjo Iris Fioravanti už ekspresionistinę tapybą.

RIEMANN MUSIKLEXIKON vokiečių enciklopedija lituanistinio skyriaus bendradarbiu pakvietė Čikagoje gyvenantį kompoz. J. Žilevičių. Jo dėka sekančioje laidoje skaitytojai bus supažindinti su keliasdešimt lietuvių muzikų ir kompozitorių, kai tuo tarpu lig šiol enciklopedijoje buvo suminėti tik keli lietuviai.

ANTANO GINTNERIO knyga "Lietuva caro ir kaizerio naguose", istorinių faktų ir atsimhinimų rinkinys, baigiama spausdinti V. Vijeikio spaustuvėje Čikagoje.

PROF. ADOMAS VARNAS M. K. Čiurlionio galerijai įteikė prel. P. Juro portretą, kurį jis buvo nutapęs 1954 m. nepriklausomai Lietuvai skirtų meno kūrinių fondui. Kol buvo tvarkomi M. K. Čiurlionio galerijos teisiniai klausimai, prel. J. Juras šį kūrinį buvo pavedęs autoriaus globai. Galerijos direkcija jiems abiems reiškia nuoširdžią padėką.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

PRIE MOKSLŲ AKADEMIJOS lietuvių kalbos ir literatūros instituto veikiantis Vilniaus miesto liaudies universitetas šiais mokslo metais tęsia teorinių paskaitų ciklą. Programon įtrauktos filologų paskaitos nagrinės: A. Sabaliausko — šiuolaikines kalbotyros kryptis, D. Saukos — tautosakos meninį metodą, N. Vėliaus — kaikuriuos lietuvių mitologijos klausimus, dr. L. Ginelčio — senąją lietuvių literatūrą naujų tyrinėjimų šviesoje, J. Žėkaitės — impresionizmą Igno Šeiniaus prozoje, A. Mikalausko — teorines rašytojo ir kūrinio stilių problemas, A. Trakymo — V. Krėvės kūrybą po 1917 m., T. Venclovos — T. S. Eliot poeziją, A. Sluckaitės — psichologijos problemas. Atskiras pašnekesys apie lietuvių satyrą bei groteską bus pravestas su satyrike V. Žilinskaite ir komedijų kūrėju K. Saja.

VILNIAUS TELEVIZIJOS STUDIJA suvaidino Stasės Gopaitės-Borisienės režisuotą vengrų dramaturgo I. Kalajaus pjesę "Ilga naktis", nagrinėjančią tėvų ir vaikų santykių problemas. Pagrindinius vaidmenis sukūrė dramos aktoriai J. Rygertas, R. Paliukaitytė, A. Zigmantavičius, E. Kunevičius ir kt.

DAIL. AUGUSTINO SAVICKO amžiaus penkiasdešimtmečiui atžymėti skirta paroda atidaryta Kaune, M. K. Čiurlionio dailės muzėjuje. Iš 140 aliejinės tapybos, akvarelės darbų ir piešinių didžiausio lankytojų dėmesio susilaukė triptikas "Kelias", "Motina ir žemė", "Vaikas ir gėlės", "Legenda", ciklas "Duona ir gėlės", portretai ir natiurmortai.

PETRAS KĖŽINAITIS, vyresniosios kartos žurnalistas, gimęs 1906 m. Kybartuose, mirė Kaune. Pastaruoju metu velionis buvo užsimojęs parašyti Lietuvos kinematografijos istoriją. Rinko medžiagą Lietuvoje ir išeivijoje.

VALSTYBINIS DAILĖS INSTITUTAS Vilniuje šiais mokslo metais įsteigė meno istorijos skyrių, kuris rūpinsis dailėtyrininkų ruošimu. Lig šiol šią specialybę buvo galima įsigyti tik neakivaizdiniu būdu. Be tiesioginių savo specialybės studijų, būsimieji dailėtyrininkai praktiką atliks laikraščių ir žurnalų redakcijose.

KALBININKO K. BŪGOS devyniasdešimtąsias gimimo metines Lietuvos paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos Vilniaus skyrius atžymėjo išsamia filologo prof. dr. Z. Zinkevičiaus paskaita, pluoštu J. Būtėno atsiminimų.

PROF. DR. ZIGMAS JANUŠKEVIČIUS, Kauno medicinos instituto rektorius, su keturiais kitais sovietų medicinos daktarais atžymėtas valstybine premija už ligonių su miokardo infarktu gydymą ir naujų terapijos metodų sukūrimą. "Tiesos" puslapiuose paskelbtame pasikalbėjime jis visus nuopelnus atiduoda Kauno medicinos instituto kolektyvui, kurio 16 mokslo daktarų, 30 mokslo kandidatų ir toks pat skaičius inžinierių, matematikų ir biofizikų kovoja su stenokardija ir miokardo infarktu. Instituto pastangomis Kaune sudaryta specializuota kardiologų brigada 40% ligonių išgelbsti nuo mirties, 70% grąžina į normalų gyvenimą. Prof. dr. Z. Januškevičius su prof. dr. G. Vitenšteinu sukūrė pirmąjį Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje aparatą elektrokardiogramoms perduoti telefonu ir radijo bangomis. Jiems talkino inž. A. Valužis, gydytojas J. Japertas, matematikai J. Sapagovas, A. Rašimas, biofizikas L. Juknelis ir kiti kolektyvo nariai. Pirmą kartą šiuo aparatu elektrokardiograma iš Kauno į Maskvą perduota 1962 m. Šiai grupei taipgi pavyko sudaryti elektrokardiografinį diagnostinį algoritmą. Prof. dr. Z. Januškevičiaus žodžiais tariant, dabar mašininės diagnostikos pagalba 87 atvejais iš šimto pasakoma, ar yra infarktas, ar jo nėra, ir kur jis yra. Epidemiologinius tyrimus vykdo prof. dr. A. Baubinienė, medicinos mokslų kandidatas P. Zabiela. Infarktu persirgusių priežiūros centrui vadovauja medicinos mokslų kandidatė N. Misiūnienė. Į nusipelniusiųjų gretas prof. dr. Z. Januškevičius įrikiuoja patologus — prof. dr. J. Jankevičiūtę, histologus prof. dr. B. Abraitį ir prof. dr. A. Vitkų, biochemiką docentą A. Praškevičių, chirurgus prof. dr. J. Brėdikį ir prof. dr. A. Smailį, okulistę prof. dr. E. Daktaravičienę.

ŠATRIJOS RAGANOS raštų dvitomį — "Irkos tragedija" ir "Sename dvare" išleido "Vaga" Vilniuje.

ŠIAULIŲ DRAMOS TEATRĄ papildė devyni Vilniaus konservatorijos teatrinį fakultetą baigę jaunieji aktoriai. Jų debiutui vyr. rež. M. Karklelis pasirinko V. Zimino muzikinės pasakos "Medinis karalius" premjerą, kuriai muziką sukūrė A. Bražinskas, scenovaizdžius — J. Taujanskienė. Pagrindiniai vaidmenys teko patyrusiems aktoriams — V. Tautkevičiui, A. Petkevičiui, N. Jasinskui, T. Maliukevičiūtei ir N. Mirončikaitei, o pagalbinius vaidmenis atliko debiutantai — Nijolė Bižanaitė, Vaiva Mainelytė, Pranas Peulokas ir Laimutis Vinciūnas. Jaunieji aktoriai Šiaulių dramos teatre planuoja atnaujinti kaikuriuos savo diplominius spektaklius.

V. Kst.

Lietuvių literatūra svetur

Kritiškos pastabos apie septynių autorių darbą, vertinantį išeivijos literatūrą

II.

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

PR. NAUJOKAITIS

ROMANAS IŠEIVIJOJE

Romano apžvalgą ėmėsi parašyti **Kęstutis Keblys** — jaunesniosios kartos (g. 1933 m.) chemijos daktaras. Nesistebime, kai tiksliųjų mokslų žmonės sukuria vertingų literatūros kūrinių, nes įgimtam talentui nereikia didelio teorinio literatūrinio pasiruošimo. Bet vien atsitiktinio apsiskaitymo ir bendros literatūrinės nuovokos nepakanka geram literatūros kritikui, ypač literatūros mokslininkui. Čia vieno kito tos srities straipsnio pasiskaitymu tuštumos neužkiši. Yra mėgėjų vaidintojų, mėgėjų dailininkų... Atsiranda ir mėgėjų kritikų. Gaila, kad pas mus pradedama galvoti, jog apie literatūrą gali kalbėti kiekvienas, kuris save laiko bent kiek raštingu. Ir tada pasipila kritikos, kupinos gražbylystės, bet nesuvokiančios kūrinio esmės (plg. kaikuriuos "Metmenų" kritikus). Periodinės spaudos puslapiai paskaitomi ir pamirštami, bet blogiau nutinka, kai su mėgėjiniu pasiruošimu pretenduojama į literatūros mokslininkus, į tokius kritikus, rašančius rimtai knygai, turėsiančiai tarnauti žinių ir vertinimu šaltiniu ištisiems dešimtmečiams.

Būtų neteisinga sakyti, kad K. Keblio nedirbta. Studija apie lietuvių romaną išeivijoje yra gana plati (129 psl.). Rūpestingai perskaityti keli šimtai knygų, dauguma jų plačiau analizuojama. Susikurta terminologija, pasakytume, tam tikras nagrinėjimo stilius ir visoje studijoje nuosekliai išlaikytas. Gausiai remiamasi periodinėje spaudoje buvusia knygų kritika. Esama daug teisingų išvadų. Tačiau daugeliu atvejų pajuntame autorių nemokant paprasčiausios literatūros kritiko abėcėlės. Erzina daugybė drąsių ir griežtų, bet nieku nepagrįstų teigimų. O svarbiausia, dažnai trūksta reikiamo respekto kūriniui ir jo autoriui. Niekinimo ir nurašymo metodas įsisiurbęs į patį apžvalgininko kraują. Patinkamiems autoriams negailima pagyrimų, net apologijos prieš kritikus (Škėmos "Balta drobulė"), o nemėgstamieji smerkiami aštriais žodžiais (N. Mazalaitė). Visdėlto stebimės K. Keblio drąsa iš apžvalgininko pasidaryti literatūros veikalu teisėju. Susikūres siauruti kriterijų, kurio aklai laikosi lyg neliečiamos dogmos, 23 metų lietuviškas knygas guldo, kaip vienas recenzentų pasakė, į Prokrusto lovą ir kerta joms galvas, nematydamas jose nieko gero, lygindamas su skurdžiais krūmokšniais.

Susipažinkime su tuo K. Keblio dogminiu kriterijumi. Pradėkime nuo romano sąvokos. Romano aptarties K. Keblys neduoda. Jis tik tiek pastebi: "Nors romano definicija yra gana plati, ir formaliniai reikalavimai gerokai lankstūs, tačiau kitų žanrų griežtesnės ribos nesudaro per daug vargo atskirti novelę, ar dramą nuo romano" (87 p.). Tada išeitų, kad visa, kas nesutelpa į novelės ar dramos sąvokas, yra romanas. Tiesa, jis dar paaiškina, kad nepripažįsta novelinio romano ir kad apysakas laikys romanais. Iš romano neaptarimo ir kyla K. Keblio studijoje eilė nesąmonių. Pvz. B. Daubaro subeletristintas reportažas "Duonos bejieškant" ir kitos apysakaitės laikomos romanais ir joms statomi romano reikalavimai. J. Jankaus pasaka "Senas kareivis Matatutis" vadinama romanu ir vertinama kaip J. Jankaus nuosmūkis po gero romano "Namas geroj gatvėj". O V. Janavičiaus lietuviškai atkurta ir sualegorinta graikų legenda "Pakeliui į Atėnus" paversta išsiskiriančiu romanu ir įrikiuota tarp tų aštuonių žvaigždžių, kurios, K. Keblio supratimu, šviečia visam 23 metų laikotarpiui. Rastume ir daugiau žanrinio nesusigaudymo pavyzdžių.

Bet eikime prie K. Keblio susikurtos dogmos, prie jo kriterijaus. Štai kaip jis aiškina: "Romano pagrindinė užduotis yra betarpiškai atskleisti žmogiškos tikrovės prasmingumą" (89 p.). Skliausteliuose nurodoma, kad tas reikalavimas romanui paimtas iš J. Girniaus str. "Aiduose" 1946 m. Kas tas tikrovės prasmingumas dar šiek tiek aiškinama, bet neišaiškinama. "Betarpiško atskleidimo ieškojimas kaip tik ir skiria literatūrą nuo mokslų... (89 p.)... Tad pagrindinis reikalavimas romanui yra pilnas žmogaus atskleidimas ryšium su tikrove, kurioje jis gyvena... Romanas bus vertingas tiek, kiek tobulai jis pajėgs atskleisti žmogų" (89 p.). Tie K. Keblio keliami romanui reikalavimai apie žmogaus pilną atskleidimą ryšium su jo gyvenimo tikrove yra teisingi ir aiškūs. Tačiau tolimesniame tų reikalavimų aiškinime autorius ima pūsti miglų ir tokių reikalavimų, kurie jau nėra literatūros kūrinio uždavinys. Pirmiausia jis reikalauja, kad romanas praplėstų skaitytojo patirties ribas (89 p.). "Tobulas betarpiškas žmogaus atskleidimas romane privalo personažo patirti perkelti į skaitytojo asmenini pergyvenimą ir tuo praplėsti jo tikrovės pažinimą" (90 p.). Tai utilitarinis reikalavimas, su kuriuo visada kovojo ir tebekovoja estetika. Nuo senų laikų kūrinio tikslas, jo uždavinys buvo estetinis pergyvenimas, be utilitarinio aspekto. K. Keblys ateina jau su kitokiais reikalavimais. Labai miglotas yra minėtas "žmogiškos tikrovės prasmingumas." Jį dar aptamsina šis teigimas: "Romanas privalo žvelgti giliai į žmogaus vidų, turi ieškoti dėsningumo žmogaus santykyje su savimi ir su tikrove" (90 p.). Kokio dėsningumo čia romanistas turi jieškoti, iš K. Keblio aiškinimo nepaaiškėja. Bet visai aiškus ir teisingas yra šis reikalavimas: "Romanui reikia autentiško, gyvo ir nepakartojamo individo, atsiveriančio ne schemine koncepcija, bet tikru žmogumi" (90 p.). Nepakartojamo individo jieškojimas romane leidžia K. Kebliui atmesti visus nepriklausomoj Lietuvoj sukurtus romanus, nes: "romane vyravo tipai, o ne individai, primityvus psichologinis motyvavimas vietoj egzistencinio įžvalgumo, įvykių šiupinys vietoj prasmės ieškojimo" (94 p.). Atmetęs tipingumą literatūroje, atmetęs psichologinį tikrovinį motyvavimą, atmetęs estetinį gėrėjimąsi kūriniu, K. Keblys mažai reikšmės skiria ir romano formai: "Funkciniu požiūriu romano forminės ypatybės nėra pats tinkamiausias kriterijus veikalo kūrybiniam lygiui nustatyti" (91 p.). **Taigi, tikrovės prasmingumas ir egzistencinis įžvalgumas, besireiškiąs per romano protogonistą, ir yra tas K. Keblio kriterijus romanui vertinti.** Dogma labai miglota, bet visu griežtumu taikoma, einant net iki paradoksu. Kai romano formos elementai suniveliuojami, tai ir A. Škėmos "Balta drobulė" dėl egzistencinio įžvalgumo išplaukia į geriausių romanų eiles. P. Andriušio romanai netinka K. Keblio dogmai, nes "Rojaus vartų" pagrindiniai veikėjai... vaikai, K. Krūmino "Šeštasis medis" menkas, nes vaizduojamas silpnavalis žmogus... Netinka K. Kebliui ir i sentimentaluma linkę charakteriai.

Jieškodamas romane egzistencinio žmogaus, K. Keblys pasidaro labai siauras. Jis dažnai sako, kad romane rodomi žmonės yra tikrovės žmonės, bet to, esą nepakanka, kad romanas atskleistų pilna žmogų, nes K. Keblys pripažįsta tik vienos rūšies žmones, tinkamus romano protogonistais — prasmės jieškotojus. Jam visai nesvarbūs antraeiliai veikėjai. Jam visai nesvarbu romano rūšis. Dėl tokio dogminio kūrinių vertinimo mūsų romano vaizdas gaunamas labai iškreiptas. O visdėlto mūsų romano kūryboje padaryta didelės pažangos, sukurta tikrai šviesių, pasigėrėtinų kūrinių, ne vien tie palaimintieji aštuoni.

Apie tuos aštuonis štai kaip sako studijos autorius, lyg subėjodamas savo ankstesniais teigimais ir nurašymais į skurdžius krūmokšnius: "Gal ir neverta spėlioti, ką iš šios lietuviško romano girios atsirinks ateities literatūros istorikai. Tačiau atsigrįžtant į šią girią, kad ir iš labai ribotos laiko perspektyvos, atmintin įsirėžia didieji jos medžiai, savo ūgiu atpirkę visas smulkiosios augmenijos klaidas, atsilyginę už visus nepriteklius. Tie ąžuolai tai "Kryžiai", "Namas geroj gatvėj", "Kelionė", "Miškais ateina ruduo", "Balta drobulė", "Šikšnosparnių sostas", "Ikaro sonata", "Pakeliui į Atėnus". Tai veikalai, kuriuos sunku užmiršti. Jie tvirtina, kad lietuvių romanan atėjo žmogus. Jie rodo rašytojo laimėjimą prieš aplinkos beprasmiškumą. Jie liudija, kad išeivijos rašytojo sėja stambiosios beletristikos laukuose atnešė vertą derlių" (211-12 p.).

Gerai, kad autorius pamatė bent tuos aštuonis ąžuolus jo paties sukurtam krūmokšnių miške. Tačiau dėl kaikurių jo ąžuolų reikėtų gerokai paabejoti. Janavičiaus "Pakeliui į Atėnus" priskyrimas romano žanrui yra laikytinas nesusipratimu. Rasime ten stiliaus ir minties vertybių, bet nerasime... žmogaus atskleidimo, nerasime ir kitų žanrinių romano savybių. "Ikaro sonatoje" rasime ryškių silpnybių, "Baltoje drabulėje" pasigesime formos išbaigimo ir normalaus prasmės jieškančio žmogaus, kurio taip reikalauja K. Keblio kriterijus. Sio kūrinio stiprybė — atskiruose epizoduose. Pasakojimo stilingumu maloniai nuteikia "Kelionė", bet žmogaus atskleidimas nesukuria stebuklo. Į "Kelionės" lygį įrikiuojasi visa eilė kūrinių, A. Keblio pakankamai neįvertintų: "Aštuoni lapai", "Trumpa diena", "Kelias į kairę", "Mindaugo nužudymas", "Titnago ugnis", "Šviesa lange". "Tarp dviejų gyvenimų", "Smilgaičių akvarelė", "Delfino ženkle", "Lieptai ir bedugnės", "Mėnesiena", "Trečioji moteris", "Sudiev, kvietkeli". O "Rojaus vartai" įrikiuotini tarp pačių pirmųjų.

Per kalbamą laikotarpį romanu sukurta daug. K. Keblio studija plati. Taigi, neįmanoma čia trumpai iškelti visus ginčytinus dalykus. Žiūrint į visumą, dažnai šiurpu darosi dėl jauno žmogaus drąsos kalbėti iš labai augšto sosto. Pvz. labai nemaloniai nuskamba kaltinimas tremties rašytojams, kad jie nieko nepasimokę iš nepr. Lietuvos romano raidos: "niekas jų nesekė, niekas nesimokė iš jų laimėjimų ir jų klaidų" (95 p.). O iš kur autorius žino, kad nesimokė? Anketa, rodos, nebuvo rašytojų atsiklausta, iš ko jie mokėsi, ką sekė. Netrūksta ir tuščių anachronizmų: "Praeities garbinimas buvo laikomas tauriu patriotiškumo pasireiškimu, o ieškojimas ko nors naujo, net ir formoje, ne turinyje, dažnai buvo apšaukiamas stačiai išdavyste lietuviškumui" (98 p.). Kur taip buvo? Kada? Autorius to neparodo, tik kaltina bendrybėmis. Siaurą dogminį mastą taikydamas romanui, K. Keblys piktai ir užgauliai gana dažnai niekina kūrinį ir autorių. Štai N. Mazalaitės "Saulės tako" įvertinimas: "Čia beriamas pigus fantazavimas ir tuščias sentimentalumas, kuris meniniu požiūriu yra lygus melui" (135 p.). Paprastai išmintingas žmogus drįsta prisipažinti, kad neviską žino, kad neviską supranta. Bet K. Keblys, nesupratęs N. Mazalaitės, nesupratęs ar dėl savo dogmos nenorėjęs įsigilinti į romano rūšį, turi drąsos apkaltinti melu. Tokie "perliukai" mažina visos didelės apžvalgos vertę.

Kelios pastabos dėl metodo. K. Keblys pasirinko chronologinį apžvalgos kelią, reikalaujantį mažiausiai pastangų. Paskirstė trimečiais, keturmečiais, septynmečiais! Tai grynai mechaninis grupavimas. Ir gerokai dirbtinis, jieškant kilimo ir smukimo. O iš tikrųjų nebūta nei žymesnio kilimo, nei ryškaus smukimo, nes ne rašytojų kolektyviniai darbai, ne bendros sutelktinės pastangos ir tarpusavio parama ar įtaka reiškėsi tais dvimečiais ar trimečiais, o individualios pastangos atsitiktinai taip susigrupavo. Būtų buvę daug įdomiau, jei autorius būtų romanus sugrupavęs pagal jų rūšį, pagal linkme ar bent pagal tematiką, o tiksliausiai būtų buvę sustoti ištisai ties autoriais. Tada gal būtų sugebėjęs pamatyti žmogų ir ten, kur žmogaus nematė, tik tą žmogų apšviestą kiek iš kitos pusės, negu jo sukurta dogma reikalavo.

Perskaičius studiją apie mūsų išeivijos romaną, graudu darosi, kad įdėta tiek darbo, o rezultatai nepatikimi. Žinoma, naudosis literatūros istorikas ten surinktais vardais ir datomis, bet tikro, objektyvaus romano vaizdo K. Keblio apžvalgoje neras.

(Bus daugiau)

MANN MARTEL

REALTOR

2320 Bloor St. W. Tel. RO 2-8255

BLOOR—JANE, $21.900, pusiau mūrinis 5 kambarių namas su garažu ir įvažiavimu. Moderni virtuvė ir visas naujai atremontuotas. Tuojau galima užimti. $4.000 įmokėti.

NEW TORONTO, modernus dvibutis (duplex) po 3 miegamuosius, privatus įvažiavimas, vanedniu — alyva šildomas, dideli balkonai. Pilnai išbaigti du kambariai rūsyje. Viena skola.

JANE—BLOOR, 6 dideli butai visai arti Bloor g-vės, garažai ir privatus įvažiavimas. Prašo $25.000 įmokėti ir liks tik viena skola. Geros nuomos, patogi vieta.

GLENLAKE — EVELYN, $9.800 įmokėti. Atskiras, mūrinis (rupių plytų), 8 kambarių, 2-jų augštų namas su garažu. Dvi virtuvės, didelis salonas ir valgomasis. Tuojau galima užimti. Naujai atremontuotas.

HIGH PARK, prašo $15.000 įmokėti; 11 kambarių mūrinis atskiras namas su garažu ir privačiu įvažiavimu. Trys atskiri butai su prausyklom ir virtuvėm. Viena atvira skola. Gerai prižiūrėtas namas. Geros pajamos.

RIVERVIEWGARDENS, $12.900 įmokėti, atskiras mūrinis 7 kambarių namas. Garažas ir privatus įvažiavimas, vandeniu-alyva šildomas. Arti požeminio ir krautuvių. Viena skola.

SWANSEA, 7 kambarių — 4 miegamųjų mūrinis namas su privačiu įvažiavimu ir garažu. Vandeniu—alyva šildomas. Didelis kiemas. Tuojau galima užimti, $10.000 įmokėti. Viena skola.

ANNETTE—RUNNYMEDE, pajamų namas su 2 garažais ir privačiu įvažiavimu. Vandeniu-alyva šildomas. Dvi modernios virtuvės, atskiri įėjimai. $6.000 įmokėti. Prašoma kaina $35.900.

Skubiai reikalingi namai pardavimui

B. SAKALAS

Darbo telef. RO. 2-8255 **Namų telef. 766-8479**

P.S. Jeigu kartais nerastumėte šiame skelbime sau tinkamo namo ar biznio, tuojau skambinkite mums pasiteiraudami ką mes turime naujo, nes mes gauname kas dieną naujų nuosavybių.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

KASOS VALANDOS:

Pirm. 10-1.30 ir 4.30-7
Antr. 10-1.30
Treč. uždaryta
Ketv. 10-1.30 ir 4.30-7
Penkt. 10-1.30 ir 4.30-8
Šešt. 9-12
Sekm. 9.30-1

MOKA:

už term. indėlius 3 metams — 8%
už term. indėlius 2 metams — 7½%
už term. indėlius 1 metams — 6¾%
už depozitus-čekių s-tas — 5½%
už šėrus numatoma — 6%

IMA:

už asmenines paskolas — 9%
už nekiln. turto paskolas — 8½%

Nemokamas visų narių gyvybės draudimas pagal santaupų dydį iki $2000 ir asmeninių paskolų — iki $5000. Pilna čekių sistema padeda atlikti finansines operacijas. Parduodame American Express kelionių čekius ir pinigines perlaidas.

MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS LIETUVIAMS.

Mūsų įstaigoje šiuo metu yra didelė paklausa namų, rajone:

nuo Dundas į šiaurę iki Bloor ir nuo Ossington į vakarus iki Lansdowne.

Lietuviai, kurie gyvenate minėtame rajone ir galvojate parduoti namą, nedelsiant skambinkite į mūsų įstaigą. Parduodami gausite gerą kainą ir didelį nuošimtį.

PASITARIMUI IR INFORMACIJAI:

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

AL. GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys.

1611 Bloor St. W. Toronto, Ont.

Telefonai: LE. 6-2738, LE. 6-2664

Vakarais — HU. 9-1543

BABY POINT — JANE, $35.900 — prašoma kaina; gražus vienaaugštis 7 kambariai, geram rajone, vandeniu apšildomas, 2 prausyklos, prijungtas garažas, didelis sklypa su vaismedžiais; 7½% mortgičius.

INDIAN GROVE, dvibutis (dupleksas) 12 kambarių, arti Bloor gatvės ir požeminio stoties; pajamos — $500 į mėnesį; įmokėti — apie $15.000. Vienas mortgičius. Vandeniu apšildomas, 2 garažai.

DURIE ST.—BLOOR, $12.000 įmokėti, vienas atviras mortgičius; rupių plytų namas, 2 virtuvės, vandeniu apšildomas, garažas, palikimas.

DURIE ST. — SWANSEA, $20.900 prašoma kaina, $5.000 įmokėti, vienas atviras mortgičius; atskiras, 2 miegamųjų per 2 augštus medinis namas, gerai prižiūrėtas, 2 prausyklos, privatus įvažiavimas, galima siūlyti mažiau.

Dėl tolimesnių informacijų skambinkite A. GARBENIUI

Extra Realty Ltd.

1043 BLOOR ST. WEST, TORONTO. TEL. LE 1-1161

BLOOR — ROYAL YORK, $8,000 įmokėti, mūro, atskiras, 5 kambarių vienaaugštis (bungalow), užbaigtas rūsys. Prašo $28,000.

KIPLING — RATHBURN, $10,000 įmokėti, mūro, atskiras, vienaaugštis (bungalow), mod. virtuvė, užbaigtas rūsys, garažas, privatus įvažiavimas. Prašo $32.900.

EGLINTON — KEELE, $12,000 įmokėti, mūro, atskiras, 3 butų apt., 2 butai po 5 kambarius ir vienas 3 kambarių. Prašo $48,000.

BLOOR — BATHURST, $10,000 įmokėti, mūro, atskiras, 12 kambarių, 4 virtuvės, pirmame augšte 4 kambariai, garažas; metinės pajamos — $5,500. Liks viena atvira skola 10 metų. Prašo $35,000.

PRIE 27 IR 26 KELIO, 60 akrų dirbamos žemės su trobesiais; prašo $18,000.

Geri pirkiniai. Skubiai teiraukitės.

J. KUDABA

Toronto Real Estate Boards narys.

LE 1-1161, namų 783-2108

Ketvirtoje apylinkėje balsuokite už

X | EGGLETON, ART

Jauną, veiklų ir gabų vyrą

TORONTO

Kunigo Br. Jurkšo 25 metų kunigystės sukaktis iškilmingai paminėta lapkričio 23 d. Prisikėlimo bažnyčioje ir salėje. Turiningą pamoklsą pasakė kun. dr. T. Žiūraitis, O. P. Gausūs sveikintojai iškėlė sukaktuvininko nuopelnus kaip kunigo ir muziko. Daugiausia dėmesio teko betgi muzikai, nes toje srityje kun. Br. Jurkšas daugiausia dirba. Įšventintas kunigu Madride karo metu dirbo kaip mokytojas ir orkestro vadovas didelėje saleziečių gimnazijoje. Su lietuviais kun. Br. Jurkšas pradėjo dirbti Kanadoje — Edmontone, kur pastatydino Liet. Namus. Vėliau persikėlė į Hamiltoną ir Torontą, kur vadovauja net trims Prisikėlimo chorams. Per jo rankas čia 10 metų laikotarpyje perėjo keli šimtai jaunimo. Sukaktuvininką sveikino: kun. dr. L. Andriekus, OFM, provincijolas, mons. J. Tadarauskas — Kunigų Vienybės ir Hamiltono par. vardu, dr. J. Sungaila — KLK Centro ir Prisikėlimo par vardu, kun. dr. T. Žiūraitis, dr. A. Pacevičius, kun. A. Sabas, p. Soto, ispanas, A. Dilkus, Almis Kuolas, Iz. Kundrotienė (edmontoniečių vardu), svainis archit. A. Tylius, K. Žulys. Meninę dalį atliko solistai: V. Verikaitis, R. Strimaitis, M. Vilčinskaitė (akompanavo — St. Gailevičius ir J. Govėdas); suaugusiųjų choras, diriguojamas paties sukaktuvininko, akomp. L. Marcinkutės. St. Gailevičius sukūrė specialią dainą šiai iškilmei. Gausi publika pagerbė kun. Br. Jurkšą sugiedodama "Ilgiausių metų", o jis visiems padėkojo nuoširdžią kalba. Iškilmė užtruko 5 valandas. Vadovavo J. Šarūnas. **B.**

Sol. V. Verikaitis lapkričio 15 d. su sol. I. Stankūnaite koncertavo Baltimorėje. Koncertą rengė vietinė Liet. Bendruomenės valdyba.

Agr. Vladas Bačėnas, po antros operacijos galvoje, sveiksta Western ligoninėje. Ten pat operuotas J. Morkūnas, kuris prieš metus buvo sužeistas automobilio.

Toronto Maironio šeštadieninės mokyklos mokinių tėvų susirinkimas įvyko lapkričio 16 d. Prisikėlimo par. salėje Pirmininkavo A. Bumbulis, sekretoriavo T. Zaleskienė. Pranešimus padarė tėvų komiteto pirm. Z. Girdauskas, sekretorė A. Vaičiūnienė ir revizijos kom. pirm. K. Šapočkinas. Plačiau apie mokyklos reikalus kalbėjo jos vedėjas J. Andrulis. Jis aiškino, kad mokykla stengiasi eiti su gyvenimu ir mokymą padaryti įdomesnį mūsų jaunimui. Mokyt. V. Taseckas, Lituanistikos seminaro vedėjas, papasakojo apie tos institucijos darbą ir prašė ją finansiniu požiūriu laikyti šeštad. mokyklos dalimi. Mokyklų tarybos pirm. T. Placidas, OFM, padėkojo visiems už sklandų bendradarbiavimą ir paaiškino, kodėl mokykla šeštadieniais turi pradėti pamokas ne 9, o 10 v.r. (pirmąją pamoką užėmė anglų mokiniai). Nutarta pakelti iki $35 nuo šeimos ir lituanistikos seminarą finansiškai prijungti prie šeštad. mokyklos biudžeto. Šeimos, kurių vaikai lanko tik seminarą, taip pat moka $35 į metus. Išrinktas naujas tėvų komitetas, kuris pasiskirstė pareigomis: pirm. L. Kalinauskas, vicepirm. J. Kulikauskienė, sekr. A. Empakeris, seminaro reikalams K. Šapočkinas, nariai — V. Rasiulienė, K. Gaputis, P. Ledas; parengimų komisija A. Jagėlienė, T. Zaleskienė, V. Stabačinskas. Susirinkime dalyvavo 60 tėvų. Tai perdaug mažas skaičius tokiai kolonijai kaip Torontas. **A. E.**

Rinkimai į miesto tarybą — gruodžio 1, šį pirmadienį. Kandidatų labai daug — neįmanoma visus paminėti. Čia atkreipiame dėmesį į tuos, kurie yra parodę susidomėjimo tautinių grupių problemomis. Tokių tarpe minėtini: kandidatas į burmistrus W. Dennison; kandidatai į tarybos narius: T. O'Donohue (vedęs lietuvaitę) — 4 apylinkėj, A. Eggleton — 4 apyl., W. Archer — 5 apyl., A. Lamport — 2 apyl., M. Campbell ir kt.

Gruodžio 1-ją balsuokite už

DENNISON

- Jis ir toliau tęs savo nusistatymą — "Vertinti mokesčių mokėtojų dolerius"
- Jis kovos už pilną salos parkų įrengimą
- Jis siekia mokesčių sumažinimo ir lengvatų namų remontams

Jo tarnybiniai laimėjimai ir patyrimas miesto patikėtinio, tarybos nario, kontrolieriaus ir burmistro pareigose kalba už save. Jei norite geros miesto valdžios, augimo ir pastovumo,

PERRINKITE BURMISTRU

X | DENNISON, William

I-je APYLINKĖJE balsuokite ir išrinkite

BILL BOYTCHUK aldermanu

BALSUOKITE už energingą ir patyrusį atstovą.
BALSUOKITE už žmogų, kuris gyvena 1 apylinkėje ir supranta jūsų problemas.
BALSUOKITE už žmogų, kuris nepamirš jūsų po rinkimų.
BALSUOKITE už žmogų, esantį pirmuoju balsavimo kortelėje.

BALSUOKITE

X | BOYTCHUK, William

Rinkimų diena — 1969 m. gruodžio 1 d.
Balsavimo laikas — 10 v. r. iki 8 v. v.
RINKIMŲ BŪSTINĖ — 3111 Dundas St. W.
Telefonas 769-4177

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. . Tel. 533-4414

Ateitininkų žinios

Sekmadienį, lapkričio 30, įvyksta visų būrelių susirinkimai nuo 2 v. p.p. iki 3.30. Berniukų susirinkimai — Prisikėlimo par. patalpose, mergaičių — L.V. Namuose. Tėvai, kurie atveža vaikus, prašomi laukti Prisikėlimo par. patalpose.

Studijų dienos, kurias ruošia vyr. moksleiviai, prasideda šeštadienį, lapkričio 29 d., 11 v., registracija. 12 v. — paskaita Richard W. Scott mokyklos vedėjo P. Balčiūno. Po paskaitos — diskusijos ir pietūs. 2 v. kalbės Toronto arkivyskupijos Youth Corps direktorius kun. Tom McKillop. Po trumpos pertraukos — simpoziumas apie ateitininkų principus. Dalyvaus Dainora Juozapavičiūtė, Rita Kolyčiūtė, Kęstutis Šeštokas, Eug. Krikščiūnas. Simpoziumo moderatoriumi bus Eug. Girdauskas.

Viskas vyks Prisikėlimo par. parodų salėje. Šeštadienio vakare — šokiai Šv. Juozapo gimnazijoje Islingtone. Pradžia 7.30 v. Sekmadienį visi organizuotai dalyvauja 10 v. Mišiose Prisikėlimo bažnyčioje. Salėn prašomi rinktis 9.30 v.r., Po Mišių bus bendri pusryčiai, į kuriuos kviečiami jaunučiai, jaunesnieji ir tėvai.

Jaunučiai ir jaunesnieji prašomi rinktis sekmadienį, lapkričio 30, Prisikėlimo par. salėn 9.30 v., nes visi organizuotai privalo dalyvauti 10 val. Mišiose.

L. Gustainytė ir A. Puteris lapkričio 29 d. savaitgalį atstovauja moksleivių centro valdybai rytų apygardos ideologiniuose kursuose Putname. G. Juozapavičiūtė sąjungos reikalais vyksta Čikagon.

Berniukų, virš 15 m., rekolekcijos gruodžio 5-7 d., King City augustinijonų vienuolyne. Užsiregistruoti šią savaitę pas V. Kolyčių tel. 534-5586.

Skautų veikla

● Lapkrič. 22 d. Romuvos stovyklavietėje talkos būdu nuleista apie 40 išdžiūvusių arba nevietoje išaugusių medžių. Dirbo: K. Asevičius, J. Baltaduonis, K.. Batūra, P. Butėnas, Pr. Kudreikis, V. Matulaitis, L. Pilipavičius, V. Sendžikas, Č. Senkevičius ir A. Vasiliauskas. Skautiškas ačiū visiems.

● Romuvos narių metinis susirinkimas — gruodžio 7 d. 11 v.r. skautų būkle. Visi nariai ar nariais norintieji būti kviečiami dalyvauti.

● LSS korespondencinio suvažiavimo prezidiumo biuletenio 1 nr. jau pasiekė visus suvažiavimo dalyvius. Biuletenyje — ataskaitiniai pranešimai, suvažiavimo atstovų sąrašas ir kandidatai į vadovybę. Iš Kanados rajono į LSS tarybą kandidatuoja s. M. Vasiliauskienė. Į seserijos vyr. skautininkes — s. L. Milukienė, pav. s. G. Subatienė; į brolijos vyr. skautininkus — v.s. P. Molis, pav. s. Č. Kiliulis; visi Atlanto rajono.

● Mindaugo dr-vės skautų kandidatų "Sakalų" skiltis skiltininku išsirinko V. Naruševičių, paskilt. A. Valickį.

● Šį sekmadienį, lapkričio 30, minint kariuomenės šventę, "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai dalyvauja pamaldose organizuotai 11.15 r. Prisikėlimo bažnyčioje. Visi renkasi į parapijos salę pusvalandžiu anksčiau. Po Mišių skautų būkle — Mindaugo dr-vės sueiga vietoj sueigos pirmadienį.

● "Rambyno" tunto vadijos posėdis — gruodžio 4 d., 7.30 v.v., skautų būkle. **Č. S.**

FILMAI

The BRIGHTON kino teatras 127 Roncesvalles Ave, Toronto, rodo sekančius filmus, kurie gali būti jums įdomūs.

LAPKR. 27 — GRUODŽIO 2
du filmai
"SENIS KHOTTABYCH"
ir
"LAIMĖTOJAS" komedija
Vienas spalvotas, abu su angliškais įrašais

GRUODŽIO 4 — 9 D.
3 lenkiški filmai
"GEHENNA"
Meilės drama pagal H. Mniszek ir kitus. Visuomenei pageidaujant vėl sugrąžintas ir sėkmingai rodomas

GRUODŽIO 11 — 16
Du ukrainietiški spalvoti filmai
"IVAN FRANCO"
Jo gyvenimo ir meilės drama. Antrasis filmas:
"TARP DINGUSIŲ"
(su angliškais įrašais) Veikla prieš Hitlerį

Išsikirpkite šį skelbimą dėl datų

R. CHOLKAN & CO. LIMITED

REALTOR

527 BLOOR ST. W.

532-4404

JANE — BLOOR, apie $4.000 įmokėti ir viena atvira skola; 6 kambarių mūrinis namas, vandeniu-alyva šildomas, garažas, greitas užėmimas, netoli nuo požeminio traukinio stoties.

KENNEDY AVE — BLOOR, apie $5.000 įmokėti, 7 kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, naujas šildymas, garažas su geru įvažiavimu, netoli Bloor, nemaži kambariai.

WINDERMERE — BLOOR, apie $8.000 įmokėti 6 kambarių atskiras namas, 2 prausyklos, 2 virtuvės, užbaigtas rūsys, garažas, viena atvira skola balansui.

PALIKIMAS—ROYAL YORK—BLOOR, gražus labai mažai šeimai vienaaugštis, vandens-alyva šildomas, kambarys rūsyje, garažas su privačiu įvažiavimu, puikus kiemas, visai netoli Bloor; prašoma kaina $31.900.

HAVELOCK — BLOOR, didžiulis 16 kambarių atskiras namas, su baldais, platus sklypas, garažas su privačiu įvažiavimu, apie $6.500 metinių pajamų; prašo apie $15.000 įmokėjimo.

HIGH PARK — BLOOR, tributis, maždaug 10 metų senumo, atskiras, 3-jų ir 2-jų miegamųjų, 3 garažai, geros nuomos.

ROYAL YORK — BLOOR, apie $10.000 įmokėti gražus vienaaugštis, pilnai užbaigtas rūsys, 2 prausyklos, puikus didžiulis kiemas su medžiais ir paukščiais, garažas su privačiu įvažiavimu, viena skola balansui..

SWANSEA, visai nauji, puikūs 8 didelių kambarių per du augštus atskiri namai, 3 prausyklos, moderni virtuvė, garažas su privačiu įvažiavimu, kvadratinio plano, vertas dėmesio pirkinys; ten pat turi ir vienaaugščių.

MOTELIS, 28 vienetai, plius gyvenamos patalpos, ant maždaug 5 akrų žemės; apie $10.000 įmokėti; gali imti namą vietoje įmokėjimo našlės palikimas, skubus pardavimas; prašoma kaina tik $115.000. Netoli Amerikos sienos.

PR. KERBERIS NAMŲ TEL. LE 5-1584

2232 BLOOR ST. W. DARBO TEL. 767-5454

LAKE SIMCOE — GEORGIAN BAY

apylinkėje žemės ūkio, vasarnamių, motelių, sklypų, benzino stočių, apartamentų, namų bei kitais įvairiais nejudomo turto pirkimo ir pardavimo reikalais prašoma skambinti

JUOZUI GRYBUI TEL. 364-6625

kuris jums mielai patarnaus. Turime virš 1500 nuosavybių parduoti įvairiose vietose bei įvairia kaina. Virš 200 pardavėjų.

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA	IMA
5½% už depozitus	8% už asm. paskolas
6% už šėrus (numatoma)	
7% už 1 m. term. dep.	8% už mortgičius
7¾% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

A. J. MORKIS

REAL ESTATE & MORTAGE BROKER

PELNINGAS PINIGŲ INVESTAVIMAS

ROYAL YORK—EVANS, vienaaugštis (bungalow), plytų, atskiras 5 kambarių, plius 2 kambariai rūsyje, 2 virtuvės, privatus įvažiavimas, garažas, didelis sklypas; $6.000 įmokėti.

JANE — WESTON, $5.500 įmokėti, atskiras 6 kambarių, šoninis įvažiavimas, garažas, alyva šildomas, 7½% mortgičius.

KEELE—JANE, $5.000 įmokėti, plytų namas, 6 kambariai, 2 virtuvės, 7% mortgičius, turi būti parduotas; prašoma kaina: $28.900.

ARMADALE—ANNETTE, $8.000 įmokėti, plytų namas, 6 šviesūs kambariai, moderni prausykla, nauja šildymo krosnis, moderni virtuvė, dvigubas paražas, 1 mortgičius balansui.

ST. CLAIR—OAKWOOD, atskiras plytų namas, 6 kambariai, vandeniu šildomas, 15 metų senumo, garažas; $7.000 įmokėti.

1082 BLOOR St. W., Toronto 4,

Tel. LE 4-8459

Turime krautuvių, namų vasarviečių, viešbučių, motelių įvairiose vietose ir įvairia kaina. Prašome tik kreiptis pas mus. Taip pat parūpiname geresnėm sąlygom paskolų — mortgičių.

VYT. MORKIS, A. BLIUDŽIUS ALV. (MIELDAŽUKĖ) VISTOSKI

LIQUIFLAME OILS LTD.

259 LAKE SHORE BLVD. EAST — TORONTO, ONT.

NEMOKAMAS METINIS KROSNIŲ IŠVALYMAS

24 val. veikianti greita krosnių taisymo tarnyba

DABAR PATS LAIKAS PAKEISTI KURO ALYVOS BENDROVĘ

Biudžeto ir patarnavimo planai. Išsimokėjimas 5-riems metams ir ilgiau

Tel. 362-5777.

PUIKIAUSIŲ MĖSOS GAMINIŲ IR SKANĖSTŲ PIRKITE MODERNIOSE EUROPIETIŠKO STILIAUS KRAUTUVĖSE

tip-top MEATS

delicatessen

1727 Bloor St. West (High Park). Tel. 767-4982

Prieš Keele požeminio stotį.

Yorkdale Shopping Centre 787-1733

BALIO MASKELIŪNO DRAUDOS ĮSTAIGA

Tel. 251-4864 Namų tel. 277-0814

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUA NARYS

Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

A. ČIŽIKAS **ALFA RADIO & TV**

PARDUODAM IR TAISOM TV IR RADIJO APARATUS • STATOM IR TAISOM ANTENAS • DIDELIS PASIRINKIMAS LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ.

672 Lansdowne Ave., Tel. 531-6165, Dirbtuvė

NAUJAS SKYRIUS: 295 Roncesvalles Ave., Tel. 536-1373, Atidaryta: Kasdien 9—6 val., Ket. ir penkt. 9—9 val.

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS Į

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir S.S.S.R. PAPRASTU BEI ORO PAŠTU

BE MUITO DOVANOS:

Įvairios sudėties maisto siuntiniai, automobiliams motorai ir padangos, motociklai, dviračiai, skalbiamosios mašinos, siuvamosios mašinos, televizijos priimtuvai, pianinai, foto aparatai, radijo priimtuvai, tranzistoriniai radijo aparatai, laikrodžiai, kilimai, baldai, šaldytuvai ir automobiliai.

Maisto siuntinių svoris neribotas.

Turime naujus iliustruotus katalogus, kuriuose yra smulkus aprašymas ir paaiškinimai. Pažymėtos kainos yra galutinės.

Taip pat persiunčiame pinigus, už kuriuos gavėjas gali nusipirkti įvairių prekių.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- a Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
- Jeigu turima neaiškumų, prašome klausti, telefonuoti bei rašyti, mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug kam patarnavo ir pasiruošusi patarnauti ateityje.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1-3098

Savininkai A. ir S. KALUZA

LIETUVIAI STALIAI maloniai kviečia

aplankyti jų dirbtuvę ir susipažinti su gaminių kokybe ir kainomis

2160 DUNDAS Street West • Tel. LE 2-2289

ARO CUSTOM WOOD PRODUCTS CO.

K. Striaupis Res. tel. LE 6-5363

A & B TAILORS

Sav. A. B. BERESNEVIČIUS

343 Roncesvalles Ave., Toronto 3

Tel. 531-1432

VYRIŠKŲ IR JAUNIMO MODERNIŲ DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ

UŽSAKYKITE TIK PER DOMESTIC FUEL OIL CO. LTD.

NAMAMS ŠILDYTI ALYVĄ

C. (Chuck) ROE Sales Manager tel. įstg. 255-3900 namų 741-9065 Atst. St. Prakapas tel. 767-9088

Nemokamas krosnių išvalymas.

Greitas, sąžiningas patarnavimas dieną ir naktį.

Vienintelė lietuviška Toronte PARKDALE GULF SERVICE CENTRE benzino stotis 1181 Queen St. W. Tel. 535-9468

Benzinas, alyvos keitimas, tepimas, padangos, baterijos ir t.t. Automobilių vilkikas (towing). Autovežimių taisymas, elektrinis (Alen Scop) patikrinimas. Po darbo valandų skambinti tel. RO 6-8503.

Kiekvieno mėnesio pirmą savaitę (gruodžio 1—7) atidaryta visą parą — 24 valandas.

Gulf

Firchuk Textiles Ltd. Siuntiniai į Europą

Pagrindinė įstaiga: 670 Queen St. W., Toronto 3, Ont. Tel. EM 4-5036.

Hamiltone skyrius: 293 Ottawa St. N., Hamilton, Ont. Tel. 549-2005

Čia gausite tekstilės gaminius pigiausiomis kainomis; didelis pasirinkimas skarelių, megztinių ir kitų dalykų, kuriuos gavę giminės ir draugai Europoje tikrai džiaugsis.

P. T. SERVICE CENTRE (Buvo — A. P. Garage)

5320 DUNDAS ST. W., ISLINGTON (priešais Canadian Tire)

Kviečiame visus klientus aplankyti mūsų naują garažą ir gazolino stotį. Gazolinas, tepalai, padangos, baterijos ir visi automobilių remontai. Darbas atliekamas kuo sąžiningiausiai. Garantuotai naujos dalys, geras patarnavimas, nuosavas vilkikas ir t. t.

Savininkai: Antanas Paškevičius ir Juozas Tamošiūnas, oficialiai pripažinti mechanikai

Telefonas 239-6601. DARBO VALANDOS — nuo 7 v.r. iki 8 v.v.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos

DUNDAS AUTO BODY

MAX KANE AUTO BODY

Darbas sąžiningas ir garantuotas

Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas

430 BATHURST ST.

Tel. WA 1-9225 arba WA 4-1991

BALTIC MOVERS

VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS

BALDAI IR KT.

Vežamas turtas pilnai apdraustas

Skambinti tel. LE 4-1403

30 Dewson St., Toronto, Ont.

SPORTAS

BALTIEČIŲ SPORTAS

Š. Amerikos Baltiečių Sporto Federacijos valdybos posėdis įvyko spalio 30 d. Latviams atstovavo feder. pirm. J. Zentinš ir Saliss, estams — R. Virstan ir E. Herman, lietuvius — Tėvas Augustinas ir Al. Kuolas. Nutarta:

1. Visuotinį baltiečių sporto darbuotojų metinį suvažiavimą šaukti 1970 m. sausio 17 d. Toronte. Tos pačios dienos vakarą surengti visų trijų tautybių bendrą banketą-šokius.

2. Baltiečių 1970 m. slidinėjimo pirmenybes rengti 3-je vasario savaitėje. Jas turi organizuoti latviai.

3. Stalo teniso pirmenybes rengs latviai 1970 m. kovo mėn. Vieta nenustatyta, bet pageidauta Toronte. Estai šioje sporto šakoje nedalyvaus, nes neturi tinkamų žaidėjų.

4. Estai pasiūlė panaikinti jau 15 metų vykstančias metines pirmenybes ir jas rengti kas treji metai, pavadinant "Baltiečių olimpiniais žaidimais". Esą tokie žaidimai būtų kruopščiau suorganizuoti ir paliktų didesnį įspūdį sportuojančiam jaunimui. Latviai ir lietuviai šiai idėjai nepritarė, nes kas metai rengiami žaidimai ugdo interesą sportui ir skatina bendradarbiavimą. Galutinis sprendimas paliktas suvažiavimui.

SPORTAS LIETUVOJE

Minske pasibaigė keturių sostinių moterų krepšinio turnyras. Šį turnyrą laimėjo Vilnius, kuriam atstovavo Kibirkštis krepšininkės. Kibirkštietės įveikė visas savo priešininkes: Taliną 94:36, Minską 60:38 ir laimėjo prieš Sov. Sąjungos meisterį Rygą 69:57.

Vilniaus jaunieji rankininkai Leningrado turnyre laimėjo pirmas vietas jaunių ir mergaičių klasėse. Dar dalyvavo Leningrado, Maskvos ir Talino rankininkai.

Vilniuje įvyko draugiškos rungtynės tarp Statybos ir Berlyno DAV-BSG krepšininkų. Laimėjo vilniečiai 76:74.

M. Paulauskas pakviestas į Europos krepšinio rinktinę, kuri žais prieš Jugoslaviją jos 50 m. krepšinio sukakčiai paminėti.

Kauno sporto halėje susitiko Lietuvos ir R. Vokietijos jaunieji boksininkai. Pirmąjį susitikimą laimėjo svečiai 7:5.

VYČIO ŽINIOS

Jauniausios krepšininkės (12 - 13 m.) pirmą kartą pasirodė aikštėje ir pralaimėjo daugiau prityrusiai Transfiguration komandai. Nežiūrint pralaimėjimo, jaun. krepšininkės teikia daug vilčių. Šiose CYO lygos pirmenybių rungtynėse žaidė: G. Žukauskaitė 3, L. Žukauskaitė, V. Jurkevičiūtė, R. Zubrickaitė 2, S. Underytė 2, R. Valiukaitė ir R. Dementavičiūtė. Sekančias rungtynes šios krepšininkės žaidžia šį penktadienį 8 v. King Edward mokykloje su Aušros krepšininkėmis.

Krepšinio pirmenybėse dalyvauja 5 Vyčio komandos. Vyr. berniukų komanda žaidžia B-C lygoje ir jai vadovauja V. Staškevičius. CYO lygoje žaidžia: berniukai iki 18 m.; vadovas — J. Nacevičius; berniukų iki 12 m. vadovas M. Duliūnas, mergaičių iki 18 m. vadovas — J. Žukas, mergaičių iki 14 m. vadovas — A. Supronas.

Mūsų rėmėjui Kanados Lietuvių Fondui už paramą nuoširdžiai dėkojame. A. S.

AUŠROS ŽINIOS

Stalo teniso lygos rungtynėse praėjusią savaitę I komanda laimėjo 6:4, II — 6:4, III pralaimėjo 4:6, IV laimėjo 8:2. I-ji ir II-ji komandos eina be pralaimėjimų, III-ji ir IV-ji turi po vieną pralaimėjimą.

Vyrų krepšinio komanda pralaimėjo prieš stiprią Andys komandą 112:75. Daugiausia taškų iškovojo Rautinš, Stonkus ir Norkus. Vyrų komandą treniruoja A. Nausėdas.

Jauniai B laimėjo prieš Transfiguration 38:28. Žaidė: Didžbalis 5, N. Dekeris 4, Stoškus 4, Gurys 3, Grigonis 9, Radžiūnas 13, Punkrys, Saulaitis. Jaunius treniruoja D. Laurinavičius.

Mergaičių krepšinio komanda, jaunių A, treniruojama A. Štuopio, laimėjo prieš Transfiguration 32:30 rezultatu. Žaidė: D. Kiškūnaitė 10, R. Girdauskaitė 10, D. Kairytė 4, L. Simanavičiūtė 4, V. Plučaitė 4, A. Danaitytė, R. Jakubavičiūtė.

Aušros klubo metinis parengimas šį šeštadienį, lapkričio 29 d. Prisikėlimo par. salėj. Visi kviečiami atsilankyti.

SPECIALŪS ŠVENTINIAI SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MUITAS IR KITOS IŠLAIDOS APMOKĖTOS, GAVĖJAS NIEKO NEMOKA

SPECIALUS 1 $38.50

10 sv. taukų, 10 sv. kviet. miltų, 10 sv. ryžių, 10 sv. cukraus.

DELICIOUS $42.50

1¼ sv. deg. kavos, 1 sv. šveic. šokolado, 2¼ sv. cukraus, 2¼ sv. ryžių, 1¼ sv. sviesto, 1¼ sv. šveic. sūrio, 1¼ sv. rūk. bekono, 1¼ sv. rūk. kumpio, 2¼ sv. mišrių vaisių, 2¼ sv. marmelado, 2¼ sv. kviet. miltų, 1¼ sv. puikių sausainių su vafliais.

ŠEIMOS SIUNTINYS $62.00

1¼ sv. deg. kavos, 10 sv. kv. miltų, 2¼ sv. cukraus, 2¼ sv. farinos, 2¼ sv. ryžių, 1¼ sv. makaronų, 1¼ sv. medaus, 1¼ sv. pieno miltelių, 1¼ sv. sviesto, 2¼ sv. taukų, 2¼ sv. rūk. bekono, 1¼ sv. rūk. kumpio, 1¼ sv. vengriškos dešros, 1¼ sv. šveicar. sūrio, ¼ sv. kiaušinių miltelių, 1¼ sv. mišrių vaisių, ¾ sv. citrinos sunkos, 1¼ sv. puikių sausainių su vafliais, 10 sriubos kubų, 1¼ sv. marmelado, ½ sv. datulių, ½ sv. figų, ¼ sv. pipirų, 2 gabaliukai tualetinio muilo.

Turime daugybę kitų maisto ir įvairių dovanų siuntinių.

UŽSAKYKITE DABAR TIK PER

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street, New York, N.Y. 10010 U.S.A.

PRAŠYKITE MŪSŲ NEMOKAMŲ KATALOGŲ SU DAUGYBE KITŲ DOVANŲ. Taip pat pilnų informacijų apie naujas siuntinių taisykles.

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI BEI DOVANOS į LIETUVĄ ir Sovietų Sąjungą

PAPRASTU BEI ORO PAŠTU

Didelis pasirinkimas medžiagų bei drabužių

LONDON TEXTILES, 791 Dundas St., LONDON. ONT. TEL. 434-0514

RYAN & ODETTE

LAIDOTUVIŲ NAMAI

Telefonas LE 2-5965

1498 DUNDAS ST. WEST, TORONTO, ONTARIO

• MODERNIAI ĮRENGTI • VĖSINIMO SISTEMA • • RŪPESTINGAS PATARNAVIMAS • PATOGI VIETA •

Lawrence G. Odette
Morley D. Hogle
Directors

ZENITH®

THE QUALITY GOES IN BEFORE THE NAME GOES ON

NO PRODUCTION SHORTCUT NO PRINTED CIRCUIT

Prieš pirkdami juodą-baltą arba spalvotą televiziją ar Hi-Fi gerai pagalvokite ir prie ZENITH sustokite!

Augštos kokybės dalys 100% rankų darbas.

Vaizdas geresnis ir aparatas patvaresnis.

ZENITH aparatus jūs galite gauti pas

ALFA RADIO & TV

SALES - SERVICE

Sav. A. ČIŽIKAS

672 Lansdowne LE 1-6165

NAUJAS SKYRIUS:

295 RONCESVALLES Ave., Tel. 536-1373

Atidaryta: kasdien 9—6 val.

Ketvirtadieniais ir penktadieniais 9—9 val.

ALL SEASONS TRAVEL AGENCY

323 Lakeshore Rd. East, Port Credit, Ont.

Savininkas V. BAČĖNAS

- teikia patarimus planuojantiems keliones
- sutvarko rezervacijų, nakvynių ir kitus reikalus be atskiro atlyginimo
- agentūros išduoti bilietai galioja visame pasaulyje
- parūpina bilietus keliaujantiems autobusais, traukiniais, laivais, lėktuvais
- parūpina eismo priemones ekskursijoms
- patarnauja atsikviečiant gimines

Skambinti telefonu 278-7261 dienos metu arba vakarais

ČIKAGOS...

(Atkelta iš 5-to psl.)

finansinę ateitį, gal net geriau už jų buvusius mokytojus. Dėl dvasinės naujųjų laikysenos pranašumo galima būtų suabejoti. Mažamoksliai senieji ateiviai čia religinėms bei kultūrinėms institucijoms sukrovė dešimtis milijonų dolerių.

Tokie buvo Čikagos vaizdai prieš 20 metų. Jie iš perspektyvos dabar jau kitaip atrodo: iškilo naujų problemų, naujų vaizdų, į lietuvišką veiklą ateina kiti žmonės. Tačiau tie pirmieji naujųjų ateivių žingsniai Čikagoje buvusiems jų aktyviems sekėjams ilgai bus prisimenami, kaip mieli įvykiai.

• • •

MINĖTIEJI SUKAKTUVINIAI ĮVYKIAI sutampa ir su kita 1949 m. rudens data — "Tėviškės Žiburių" dvidešimtmečio sukaktimi. Su ja yra susijusių ir nemažai čikagiečių. Būnant šio laikraščio skaitytoju nuo pirmųjų jo numerių ir bendradarbiu beveik 15 metų, teko išgirsti daug nuomonių apie "Tėviškės Žiburius" iš gausių skaitytojų Čikagoje. Daugumas čikagiečių vertino ir vertina mūsų sukaktuvininką kaip vieną iš geriausių periodinių leidinių išeivijoje. Daugeliu atveju tai nėra tik mandagumo komplimentas, bet kritiškų tautiečių pasisakymai.

Bailus žmogus miršta daug kartų, drąsus — tik kartą.

(Serediškių priežodis)

ŠYPSENOS

Kur pasislėpė?

Iš vieno Kalifornijos cirko naktį pabėgo hipopotamas. Tris dienas policija negalėjo surasti šio 1.500 svarų sveriančio "gyvulėlio". Pagaliau buvo surastas — įlindęs į privatų plaukimo baseiną ramiai pliuškenosi. Baseino šeimininkai buvo išvykę kitur vasarot...

Piktas šuo

Petras ant pasaitėlio vedasi piktos išvaizdos šunį. Smalsus praeivis, ne be baimės žiūrėdamas į šunį, klausia:

— Ar jis prisileidžia žmogų?

— Žinoma, kaipgi kitaip galėtų įkąsti.

Rado ko nusigąsti...

Kalbasi dvi pelytės:

— Na, ir išsigandau. Rytą išlendu iš maisto spintelės, o į mane didžiulis katinas tik dėpt akimis... Visa laimė, kad jis manęs nesivijo...

— Kvailute tu, — sako antroji. — Rado ko nusigąsti... Juk tas katinas dirba šuns etate.

Oro spėjimai

Nuomininkas: Stogas tiek kiauras, kad lietaus vanduo stačiai mums ant galvų varva. Kaip ilgai dar reikės kentėti?

Namo savininkas: Tai tamsta manai, kad aš esu oro pranašas?

Parinko Pr. Alš.

FRANK BARAUSKAS

INSURANCE AGENCY LIMITED & REAL ESTATE BROKER

231-2661; 231-6226

3828 Bloor St. West, Islington (PRIE SIX POINTS PLAZA)

CLEAR-VISION T.V.-Hi-Fi

TAISOM IR PARDUODAM T.V. ir HiFi

STATOM IR TAISOM T.V. ANTENAS.

532-7733

1613 Dundas St. W. Sav. R. Stasiulis

780 Queen St. W. prie Gore Vale Tel. EM. 4-7994

ART'S PHOTO STUDIO

Vestuvinės nuotraukos
Meniškos vaikų nuotraukos
Portretai ir kt.

DUFFERIN RADIO and TV

SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos lempos ir baterejos. Prityręs specialistas su ilga praktika.

1000 College St., • LE. 1-3074 • Sav. P. Uzbal

NEPAMIRŠKITE, prieš važiuodami į tolimesnę kelionę, patikrinti ir pataisyti savo automobilį! FRANK PETIT, kvalifikuotas auto mechanikas, su malonumu tai atliks. Paskambinkite ar užvažiuokite.

Bloor Autorite Garage 296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College). Tel. 531-1305

DR. E. ZUBRIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA

1577 BLOOR ST. WEST

(prie Dundas)

Telefonas LE. 2-4108

DR. J. MATULIONYTĖ

DANTŲ GYDYTOJA

1796 Bloor St. W. (prie Keele)

Pirm., antr. ir penkt.: 9.30-5 v.p.p.

Antr. ir ketvirt.: 12.00 — 8 v.v.

Pagal susitarimą.

Tel. 766-1372

DR. V. J. MEILUVIENĖ

DANTŲ GYDYTOJA

184 ELLIS AVE.

(prie Queensway)

Tel. 762-1009.

Priima pacientus pagal susitarimą.

Kabineto telefonas LE 4-4451

DR. P. MORKIS

DANTŲ GYDYTOJAS

Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.

1082 BLOOR ST. W., Toronto

(Į rytus nuo Dufferin St.)

DR. N. NOVOŠICKIS

dantų gydytojas

794 BATHURST ST.

(kampas Bloor & Bathurst)

Tel. 534-3370

Priima pacientus iš anksto susitarus

VALAU FOTELIUS

IR ĮVAIRIUS KILIMUS

Automatinis elektra valymas. Sutaisau išrusius galus ir pradegintus kilimus. P. KARALIONAS.

Skambinkite LE. 3-4912.

NOTARAS

A. LIŪDŽIUS, B.L.

Bendradarbis V. S. MASTIS, LL.D.

Namų, ūkių ir betkurio verslo pirkimo-pardavimo dokumentų sudarymas, mortgičiai, sutartys, testamentai ir kiti teisiniai reikalai.

421 Roncesvalles Ave.

Toronto - Dominion Bank pastate II aukštas — įėjimas iš Howard Park Ave.

Telefonai: įstaigos 537-1708 namų 279-7980

Priėmimo laikas: kasdien nuo 10 v.r. iki 1 v.p.p. išskyrus trečiadienius ir sekmadienius. Antradieniais ir penktadieniais nuo 6-8 v.v.

OKULISTĖS

Br. Bukowska-BEJNAR, R.O.

Wiktoria BUKOWSKA, R.O.

274 RONCESVALLES AVE.

(prie Geoffrey St.)

TEL. LE. 2-5493

Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

OKULISTAS

S. BROGOWSKI, O.D.

412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.

Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTAS

L. LUNSKY, R.O.

M. LUNSKY, O.D., M.S.C.

470 College St. Toronto

Tel. 921-3924

Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.

Dėl priėmimo skambinti telefonu

INSURANCE

DUDA 769-4612

2231 Bloor Street W.

Sol. Daiva Mongirdaitė

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" DVIDEŠIMTMEČIO

KONCERTAS-BANKETAS

lapkričio 30, sekmadienį, 5.30 v. v.

Prisikėlimo didžiojoj auditorijoj

PROGRAMA: 1. Sol. Daivos Mongirdaitės ir sol. Jono Vaznelio koncertas (solo ir duetai); akompanuoja Dalia Viskontienė. 2. Iškilminga vakarienė. 3. Trumpa oficialioji dalis.

Visi tautiečiai maloniai kviečiami dalyvauti. Pakvietimai gaunami "TŽ" administracijoj ir Toronto parapijų kioskuose.

Rengėjai

Sol. Jonas Vaznelis

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. par. žinios

— Šį sekmadienį, Lietuvos kariuomenės šventės proga, 11 val. pamaldose prisimenama visa kovojanti tauta. Pamaldose dalyvauja organizacijos su vėliavomis.

— Nuoširdžiai sveikiname "Tėviškės Žiburius", švenčiančius 20 metų sukaktį. Už mirusius laikraščio darbuotojus ir geradarius pamaldos — šį sekmadienį 10 v.r.

— Sveikiname Šv. Kazimiero lietuvių parapiją Delhi, jos klebonų ir visus parapijiečius 10 metų sukakties proga.

— Šią savaitę lankomi parapijiečiai: Indian Rd., Indian Trail, Sunnyside, Boustead ir Hewitt.

— Prašome dalyvauti visus jaunimo choro dalyvius 10 v. pamaldose ir po jų — repeticijoje. Šį sekmadienį choro vadovas pradeda ruošti kalėdinių giesmių repertuarą. Kviečiami įsijungti nauji choristai.

— Parapijos choras, vadovaujamas muz. S. Gailevičiaus, yra išmokęs keletą naujų giesmių, kurios bus giedamos kariuomenės šventės pamaldose.

— Sutuokta: Ronald J. Burt ir Irena M. Vaserytė.

Berniukams, virš 15 metų, rekolekcijos — gruodžio 5-7 d. King City. Ves jaunas augustinijonų kunigas ir visi pokalbiai specialiai taikomi to amžiaus jaunimui. Registruotis iki lapkričio 30 d. pas V. Kolyčių tel. 534-5586.

Latvijos nepriklausomybės paskelbimo 51-osios metinės paminėtos lapkričio 22 d. Eaton auditorijoj. Iš lietuvių dalyvavo: gen. kons. J. Žmuidzinas su Ponia, KLB pirm. dr. S. Čepas, Baltiečių Moterų Tarybos pirm. I. Meiklejohn, PLB švietimo tarybos pirm. A. Rinkūnas. Sveikinimo kalbą pasakė gen. kons. J. Žmuidzinas, primindamas prieš 35 m. Ženevoje sudarytą sutartį, kuria buvo užmegztas Baltijos tautų bendradarbiavimas, tęsiamas ir dabar laisvajame pasaulyje, Iškilmės metu poetė ir kartu paprasta darbininkė Biruta Senkeviča savo sutaupas — $10.000 įteikė Latvių Bendruomenei, kad ji tą sumą panaudotų jaunimui. Specialiu medaliu apdovanota buvusio Latvių B-nės pirmininko a.a. J. Niedros žmona. Pagrindinę kalbą pasakė Pasaulio Latvių B-nės pirm. prof. Lejinš. Apie 70% kalbų šį kartą pasakyta angliškai.

Praėjusį šeštadienį, lapkričio 22, Šv. Jono Kr. liet. parapijos bažnyčioje sutuokti R. J. Burt su Irena Vaseryte. Jaunosios tėvai parapijos salėje suruošė vestuvinį pokylį, kuriame dalyvavo 120 svečių. Oficialiajai daliai vadovavo K. Kaknevičius, įnešdamas humoro ir lietuviškų dainų.

Prisikėlimo par. žinios

— Mišios: kasdien iki šio mėn. pabaigos, 8 v. — Vėlinių novenos int.; penktad., 8 v. — koncelebruotos už a.a. M. Štuikienę, užpr. ACME darbininkų, ir už a.a. šeimos mirusius, užpr. p. Ivanauskienės; šeštad., 9 v. — koncelebruotos už a.a. F. K. Saplius, užpr. p. Saplių ir už a.a. O. Urbaitytę, užpr. dr. Urbaičio.

— Nuoširdūs sveikinimai Vaciui ir Marytei Vaitkevičiams vedybų sidabrinės sukakties proga.

— Sveikiname Toronto Vl. Pūtvio šaulių kuopą 15 m. sukakties proga.

— Lapkričio 23 d. paminėtas kun. Br. Jurkšo kunigystės sidabrinis jubilėjus. Koncelebruotų jubiliato Mišių metu giedojo par. choras, vad. sol. V. Verikaičio. Pamokslą pasakė Tėv. T. Žiūraitis, O.P.

— Chorų repeticijos: ketvirtad., 7.30 v.v. — bendra stud. ir suaugusių. Šį sekmad. šis choras giedos Kariuomenės šventės minėjime; penktad., 6.30 v.v. — vaikų choro.

— Nuoširdus ačiū dail. E. Stankuvienei už vertingą paveikslą

— Pirmosios Komunijos, katechetinės pamokos ir religijos pamokos gimnazistams, lituanistinis seminaras ir virimo-kepimo kurstai — įprastu laiku.

— Kalėdinės plotkelės gaunamos par. raštinėje.

— Kt. savaitę lankomos šeimos College St., Dewson St. ir Hepbourne Ave.; užmiesty — Cooksville ir Malton.

— Uždaros savaitgalio rekolekcijos vyrams ir jaunuoliams — gruodžio 5-7 d.d. Vedėjas — kun. Vyt. Zakarauskas iš Putnam, Conn. Registruotis pas V. Kolyčių LE 4-5586 ir Vl. Sondą RO 9-0671.

Kun. L. Andriekus, OFM, Tėvų pranciškonų provincijolas, aplankė ne tik vietinių pranciškonų vienuolyną, bet ir visą eilę kultūrininkų. Neseniai atspausdinta nauja jo poezijos knyga "Po Dievo antspaudais", iliustruota dail. T. Valiaus. Knyga labai gražiai išleista ir gaunama Toronto parapijų spaudos kioskuose. Kaina $3.

Dail. E. Stankuvienės parodą Prisikėlimo parodų salėje lapkričio 22 d. atidarė Toronto burmistras W. Dennison. Atidarymo dalyvavo šimtinė tautiečių. Per dvi dienas parodą aplankė gana daug torontiečių. Buvo išstatyti 82 paveikslai.

"Birbynei" aukojo: $100 — "Parama", $25 — Prisikėlimo par. kat. moterys, $15 — šauliai. Laukiame aukų iš kitų organizacijų, kuriom dar rūpi jaunimo auklėjimas lietuviškoje ir bendruomeninėje dvasioje.

Tėvų komitetas

Baltiečių Moterų Taryba Kanadoje lapkričio 16 d. buvo susirinkusi pas pirm. Ireną Meiklejohn-Šernaitę. Dalyvavo virš 20 trijų tautybių narių. Jieva Adomavičienė, Scarboro Woburn Collegiate Institute mokytoja, kalbėjo apie naujas idėjas mokyklų sistemoje. Diskusijos buvo nepaprastai gyvos. Jos tęsėsi mažose grupėse, kai rūpestinga šeimininkė vaišino kava ir skanėstais. Dalyvė

ĮVAIRIOSE LIGONINĖSE atlikęs praktiką ir baigęs ligonių priežiūros bei praktiškos medicinos kursą **B. NAUJALIS** vėl reguliariai priima pacientus **SVEIKATOS KLINIKOJE, 460 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONT.** Priėmimo valandos nuo 8 v. ryto iki 8 v. vakaro, susitarus telefonu LE 3-8008.

ISNUOMOJAMI be baldų du kambariai ir virtuvė II augšte. Yra vieta pastatyti automobilius. 190 Quebec Ave. Tel. 767-7820.

FOTOGRAFUOJU KRIKŠTYNAS, VESTUVES ir einu fotografuoti į namus. Skambinti po 6 val. B. Tarvydui. Tel. 536-7798.

ATLIEKU GRINDŲ ATNAUJINIMO (sanding) poliravimo ir blizginimo darbus. Tel. LE 6-2805.

PUSAMŽIS LIETUVIS verslininkas nori susirašinėti su lietuvaite — mergaite arba našle vedybų tikslu. Pageidaujamas amžius 30—45 metai. Rašyti "TŽ" administracijai, pažymint ant užlipdyto voko — Radvilai.

ESU LIETUVIS, baigęs atitinkamą mokslą, turiu gerą tarnybą. Ieškau vedybų tikslu. lietuvaitės 20-28 metų amžiaus. Paslaptis garantuota. Rašyti lietuviškai arba angliškai šiuo adresu: Box 146, Stn. D., 338 Keele St., Toronto 9, Ont.

ATLIEKU VISUS NAMŲ MEDŽIO REMONTO DARBUS. Darau virtuvėms spinteles ir įrengiu poilsio kambarius. Tel. 535-4724.

Fleet Electric Co. Ltd.
ELEKTROS RANGOVAS
Atlieku visus elektros įrengimo darbus Toronte
923-7194. Sav. A. Čeponis

Parduodamas
ĮVAIRIAIS KIEKIAIS
ŠIŲ METŲ ŠVIEŽIAS
nepasterizuotas medus
KORIAIS AR INDUOSE.
Skambinti tel. 534-0563
30 Dewson St.,
Toronto 4. Ont.

BARONESSA
BEAUTY SALON
2265 BLOOR ST. W. TEL. 762-4252
(kampas Bloor-Durie gatvių). Sav. Alė Kerberienė

ATLANTIC
valgykla
1330 DUNDAS ST. W.,
TORONTO 3.
Tel. LE 3-6045
LIETUVIŠKI PATIEKALAI
NAUJI SAVININKAI
V. ir V. IVANAUSKAI

Š. M. LAPKRIČIO 29, ŠEŠTADIENĮ,
Šv. Jono Kr. parapijos salėje, 941 Dundas St. West.
rengiamas Toronto Vl. Pūtvio šaulių kuopos ir L. Š. S. T.
15 metų įsteigimo

SUKAKTUVINIS BANKETAS

Programoje: oficialioji dalis, vaišės su gėrimais, šokiai, grojant estų *"Ilta l"* orkestrui, loterija. * Pradžia — 6.30 v.v. * Bilietai — $4 asmeniui; gaunami iš anksto tel. 537-2869 ir prie įėjimo. * Visus maloniai kviečia —

Toronto Vl. Pūtvio šaulių kuopa

Paskutiniai šokiai prieš Kalėdas!
Lapkričio 29, šeštadienį, 7 val. vakaro
PRISIKĖLIMO AUDITORIJOJE
"Aušros" priešadventinis vakaras

- **Gros puikus D'Amico orkestras**
- **Turtinga loterija**
- **Svečiai iš kitų kolonijų**
- **Gaivinantys gėrimai, bufetas**

Atsilankykime ir paremkime sportuojantį savo jaunimą!

Rengėjai

Kun. dr. T. Žiūraitis, dominikonas, lankėsi Toronte, dalyvavo kun. Br. Jurkšo 25 m. kunigystės iškilmėje, aplankė pažįstamus. Jis irgi sukaktuvininkas — 30 metų kunigas, 35 m. vienuolis, 35 m. spaudos bendradarbis. Šiuo metu jis daugiausia laiko skiria rekolekcijoms. Kaip žymus pamokslininkas daug kur kviečiamas.

Vitalis Žukauskas lapkričio 22 d. atliko įdomią humoristinę programą seselių rėmėjų surengtame vakare. Publikos buvo gana gausu. Dalyvių tarpe buvo ir viešnia iš Putnamo Motina Aloyza, vienuolijos vadovė.

PADĖKA

Nuoširdžiausią padėką reiškiame už surengimą mums abiems atskirų priešvestuvinių pobūvių ir už įteiktas brangias dovanas: giminėms, rengėjams ir visiems prisidėjusiems bei dalyvavusiems. Jūsų visų mums parodytas malonus nuoširdumas paliks neužmirštamas.

Dėkingi jums —

Anelė Paznekaitė-Pajaujienė
ir Kazys Pajaujis

Akademikų Draugija rengia paskaitą gruodžio 6, šeštadienį, 8 v.v., Prisikėlimo muzikos studijoj. Ją skaitys geologijos magistrė Jadvyga Rimšaitė tema "Geologija nuo mėnulio iki žemės gelmių". Šiuo metu ji dirba Otavoje kaip geologė tyrinėjimo srityje.

A.a. prez. A. Stulginskio minėjimą rengia KLB Toronto apyl. valdyba sausio 25 d. Prisikėlimo didžiojoj salėj. Paskaitą skaitys J. Matulionis, gerai pažinojęs velionį.

Kun. L. Vėželis, OFM, jau 12 metų dirbąs Korėjoj kaip misijonierius, atvyko pusmečiui atostogų į Ročesterį, kur jis yra gimęs. Per tą laiką jis lankys parapijas su pamokslais ir rinks aukas naujai bažnyčiai, kurią jis yra suplanavęs savo aptarnaujamoje srityje. Lankydamasis Toronte susitarė su parapijomis dėl rinkliavų sausio mėnesį.

Tautos Fondo atstovybės Kanadoje pakviestas, inž. Vytautas Liuima sutiko būti Tautos Fondo Toronto apylinkės pirmininku. Anksčiau buvo a.a. J. Švėgžda. Naujojo pirmininko adresas: 62 Humbercrest Blvd., Toronto 325, Ont. Tel. 762-8586.

Kanados Lietuvių Fondas paskyrė "T. Žiburiams" $50. Leidėjai nuoširdžiai dėkoja.

Ryšium su "Tėviškės Žiburių" dvidešimtmečio sukaktimi leidėjai skelbia platinimo vajų. Naujiems (pirmamečiams) skaitytojams prenumerata tiktai $4. Galima užsakyti "TŽ" kaip dovaną dar neskaitantiems. Skaitytojai kviečiami pratęsti "TŽ" prenumeratą, pridedant auką.

"Lithuanians in Canada" — didelio formato, 390 psl., gausiai iliustruotas leidinys anglų kalba apie Lietuva ir lietuvius atpigintas. Anksčiau jo kaina buvo $8, dabar — $5. Gaunamas "TŽ" administracijoj.

PADĖKA

Sunkios ligos metu mane aplankiusiems, sveikatos linkėjusiems ir dovanas įteikusiems nuoširdžiai dėkoju: klebonui kun. P. Ažubaliui už aprūpinimą šv. sakramentais ir lankymą, savanorių-kūrėjų valdybai — V. Streitui, S. Pociūnui, V. Tamašauskui — suteikusiai materialinę pagalbą, O. K. Kregždei, O. A. Jakimavičiui, Vyt. O. Vl. Rušams, S. Kojelienei (SLA 236 kuopos vardu), Mieliesiems — dukrelei Danutei Batūrienei ir šeimai, sūnui Kęstučiui ir jo šeimai.

Nuoširdžiai visiems Jums dėkingas —

St. Asevičius

DR. J. K. VALIŪNAS, VLIKo pirmininkas, atvyks į Torontą šį sekmadienį, lapkričio 30, ir dalyvaus "Tėviškės Žiburių" dvidešimtmečio šventėje. **Pirmadienį, gruodžio 1 d., 7 v. v., Prisikėlimo parodų salėje jis padarys pranešimą visuomenei apie dabartinę politinę būklę ir Lietuvos laisvės perspektyvas.** Pranešimą rengia PLB krašto valdybos politinis komitetas ir kviečia visuomenę dalyvauti. Įėjimas nemokamas. VLIKo pirmininkas yra neseniai grįžęs iš Europos, kur turėjo visą eilę pasitarimų su politikais bei vadovaujančiais asmenimis. **Gruodžio 2, antradienį vakare, jis padarys viešą pranešimą Hamiltono lietuviams.** Ir svečias, ir rengėjai pageidauja, kad pranešimuose dalyvautų ypač jaunosios kartos tautiečiai.

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" dvidešimtmečio sukaktis minima šį sekmadienį, lapkričio 30. Pamaldos už mirusius "TŽ" spaudos darbuotojus Šv. Jono Kr. bažnyčioje — 10 v.r., Prisikėlimo—11.15 v.r. Koncertas ir vaišės — 5.30 v. v. Prisikėlimo auditorijoj. Meninę dalį atliks solistai — D. Mongirdaitė ir J. Vaznelis, akompanuojami D. Viskontienės. Po vaišių numatyta pusvalandžio oficialioji dalis. **Žodį tars ir VLIKo pirm. dr. J. Valiūnas. Dalyvauti kviečiami visi tautiečiai. Pakvietimai dar gaunami šią savaitę "T. Ž." administracijoj, o sekmadienį — parapijų spaudos kioskuose.** Ši sukaktis yra visų šventė, tad dalyvaukime visi! Laikraščio ateitis priklausys nuo visuomenės dėmesio ir paramos.

Ši šeštadienį nuo 9 v.r. iki 12 v., ryšium su "T. Žiburių dvidešimtmečio sukaktimi, tautiečiai kviečiami aplankyti laikraščio redakciją, administraciją, spaustuvę ir susipažinti su savaitraščio paruošimo darbu.

Lietuviai evangelikai rengia suvažiavimą bei Švietimo ir Šeimos Metų paminėjimą lapkričio 29 d. Plačiau žiūr. 2 psl.

Kariuomenės šventės minėjimas — šį sekmadienį, lapkr. 30 d., 12.30 v. p.p., Šv. Jono Kr. parapijos salėje. Kalbėtojas — teisininkas A. Budreckas iš Čigos. Meninę programą atliks Prisikėlimo par. chorai, vad. kun. B. Jurkšo. Oficialiajai daliai vadovaus Kūrėjų-Savanorių S-gos Toronto skyriaus pirm. V. Štreitas. Minėjimą rengia KLB Toronto apyl. v-ba, kūrėjai-savanoriai ir šauliai.

Vl. Pūtvio šaulių kuopa lapkričio 30, sekmadienį, organizuotai su vėliava kariuomenės šventės proga 11 val. pamaldose dalyvauja Šv. Jono Kr. par. bažnyčioje. Šauliai ir šaulės uniformuoti ir neuniformuoti renkasi salėje 10.30 v.r. Dalyvavimas būtinas. **Valdyba**

Jaunųjų filatelistų pirmasis susirinkimas — lapkričio 30 d., 3 v. p. p., Prisikėlimo muzikos studijoje. Kviečiami visi jaunuoliai ir jaunuolės, besidomį filatelija ir numizmatika. Bus sudaroma jaunųjų filatelistų sekcija. 4 v. toje pačioje vietoje įvyks suaugusiųjų filatelistų ir numizmatikų susirinkimas. Prieš Kalėdas susirinkimų daugiau nebus, tad prašome visus dalyvauti. **Valdyba**

MONTREALQUE

SEZONO UŽDARYMO BALIUS
lapkričio 29, šeštadienį,
D. L. K. VYTAUTO KLUBE,
2161 St. Catherine St. E., Montreal
PROGRAMOJE: "Pupulis ir Kukulis",
šilta vakarienė (stirniena),
bufetas, šokiai, loterija
SEZONINIŲ TAURIŲ ĮTEIKIMAS.
ĮĖJIMAS: $2.50 *PRADŽIA: 7 v. v.*
Maloniai kviečiame atsilankyti.
Montrealio Liet. Žvejų-Medžiotojų Klubas "NIDA"

Šv. Kazimiero par. žinios

— Lapkričio 16 d. įvyko par. komiteto narių pasitarimas, kuriame dalyvavo ir tarybos pirm. Alf. Ruzgaitis. Buvo svarstoma: ateinančių metų biudžetas, visuotinio parapijiečių susirinkimo data, par. nario mokesčio pakėlimas ir kiti einamieji reikalai. Ateinančių metų biudžetas bus panašus į šių metų. Visuotinis parapijos susirinkimas įvyks gruodžio 14 d., po 11 val. pamaldų par. svetainėje. Bus renkami 3 nauji komiteto nariai. Du iš jų — P. Adamonis ir V. Michelis baigia savo terminą, o A. Russell — atsistatydina. Klebonas ir par. komiteto nariai kviečia visus parapijiečius dalyvauti susirinkime, kur bus aptariami ir kiti parapiją liečiantieji reikalai. Parapijos nario mokesčio nutarta nekelti. Tikimasi, patys parapijiečiai supras, kad šiandien šis mokestis yra labai nedidelis, ir savo noru patys daugiau paaukos parapijai vienokiu ar kitokiu būdu.

— Parapijiečiai ir svečiai, kurie numatote sutikti N. Metus par. svetainėje, prašomi iš anksto įsigyti bilietus. Tuo palengvinsite rengėjams. Bilietai gaunami pas par. k-to narius ir klebonijoje.

— Parapijos komitetas ir taryba iš anksto kviečia visus į N. Metų sutikimą. Gros geras orkestras, bus šilta vakarienė, įėjimo dovanos.

— Pas Katariną ir Juozą Ambrasus viešėjo Eugenija Šniukienė, kuri praleido atostogas pas brolį Kalifornijoje ir per Montrealį grįžo Lietuvon.

— Šv. Elzbietos Dr-ja surengė pusryčius. Atsilankė daug svečių. Draugijos narės ir svečiai buvo patenkinti vaišėmis.

— Lapkričio 16 d. įvyko parapijos studentų sueiga klebonijos patalpose. Atsilankė: Aleksandras Vičas, McGill un-to ekonomijos profesorius, Raimondas Zienius, Lojola kolegijos chemijos profesorius. Studentai ir profesoriai čia turėjo progos padiskutuoti akademinius klausimus.

— Mirė: Fridrikas Sakevičius, 63 m.; palaidotas lapkr. 20 d.; Vladas Vasiliauskas, 46 m., palaidotas lapkr. 21 d.

— Pakrikštytas Petro ir Elos Jurgučių sūnus Eriko ir Petro vardais.

— A. Yuškienė, išbuvus 7 savaites Royal Edward ligoninėje, grįžo į namus ir jos sveikata po truputį gerėja.

— Užpraeito sekmadienio rinkliava — $204.43. **K. A.**

Aušros Vartų par. žinios

— Parapijos komitetas jau pradėjo ruoštis N. Metų sutikimui par. svetainėje.

— Ateitininkai sendraugiai posėdžiavo Petro Adamonio namuose Rosemonte.

— Ateitininkai studentai organizuoja jaunųjų dailininkų darbų parodą gruodžio 6-7 d. Kreiptis į R. Išganaitį tel. 674-7038.

— Naujausius liturginius pakeitimus savo bažnyčioje galėsime įvesti tik pamažu. Stokojant atitinkamų lietuviškų tekstų ir pasiruošusių žmonių, visi pakeitimai bus daromi palaipsniui.

— Pakartotinai kviečiame parapijiečius visuomet painformuoti kleboną apie ligonius.

— Užpraėjusį sekmadienį bažnyčioje surinkta $191.14.

Lietuvos kariuomenės šventė paminėta lapkričio 22 d. Aušros Vartų par. salėje. Surengė šauliai ir savanoriai-kūrėjai. Vadovavo J. Šiaučiulis. Į garbės prezidiumą buvo pakviesti: savanoriai-kūrėjai, klebonas kun. L. Zaremba, vietinės Bendruomenės pirm. Klezas ir Kanados kariuomenės majoras P. Paukštaitis. Paskaitą skaitė St. Jokūbaitis iš Toronto. Paskaita buvo daugiau poetinio stiliaus, negu karinio. Paskaitininkas pastebėjo, kad tikrasis Lietuvos laisvės iškovotojas buvo savanoris karys. Atsistojimu buvo pagerbti visi kovoję ir žuvę už Lietuvos laisvę. Meninę programą atliko solistai: A. Paškevičienė ir A. Keblys. Už duetą "Ko čiulbi lakštingalėli" susilaukė daug katučių. Patriotiškus eilėraščius deklamavo P. Tekutienė ir J. Zavys. Visi susirinkusieji buvo pavaišinti šaltais užkandžiais. Po to įvyko šokiai ir loterija. Publikos buvo mažoka. Kaikurie tautiečiai nedalyvavo, nes minėjimas buvo jungiamas su baliumi-šokiais. Sekmadienį AV bažnyčioje atlaikytos iškilmingos pamaldos. Visos organizacijos dalyvavo su vėliavomis.

J. Ladyga

KANADOS ĮVYKIAI

Atkelta iš 1-mo psl.

ralija ir Argentina turėjo 3.-113.600.000 bušelių neparduotų kviečių. Iš šio milijoninio bušelių skaičiaus Kanadai teko beveik pusė.

Žymiausias Kanados feljetonistas ir satyrikas yra prieš šimtą metų Orillia miestelyje gimęs Stephen Leacock. Jo šimtąsias gimimo metines nutarta atžymėti rašinių konkursu moksleiviams ir studentams. Be to, S. Leacock vardu planuojama pavadinti kurį nors Kanados kalną ar kitą geografinę vietovę, išleisti humoristinės kūrybos metraštį "The Frozen Smile" ("Sušalusi šypsena") ir sudaryti darbo sąlygas jauniesiems rašytojams muzėjumi paverstame S. Leacock name.

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827

DUODA PASKOLAS:		MOKA UŽ:	
Asmenines iš	9%	Einamąsias s-tas	5,0%
Nekiln. turto iš	9%	Šėrus (numatyta)	5,5%
įskaitant gyvybės draudimą iki $10.000.		Taupomąsias s-tas	6.5%
		Term. ind. 1 metams	7.25%
JAU IŠDUOTOS PASKOLOS		Term. ind. 2 metams	7.75%
iki termino lieka senomis palūkanomis (pradedant 6.5%)		Term. ind. 3 metams	7.75%
		Nemokamas gyvybės draudimas iki $2.000 šėrų sumos.	

Kasos valandos: 1465 De Steve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.
TELEFONAS 727-3120
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA
6695-35th Avenue, Rosemount, Montreal, 409, P.Q.
ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A.C.S.C.I.B. 727-3120
NAMŲ:
ARVYDAS RUDŽEVICIUS, A.I.B. 271-5758